

Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur Almere 2025

De raad van de Gemeente Almere

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders,

Besluit:

De Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur Almere 2025 vast te stellen.

HOOFDSTUK 1: INLEIDENDE BEPALINGEN

ARTIKEL 1 BEGRIPSBEPALINGEN

In deze verordening wordt verstaan onder:

a.	belanghebbenden	de bewoners en (bedrijfsmatige of anderszins) gebruikers van alle percelen, grenzend aan het tracé van kabels en/of leidingen;
b.	bovengrondse voorzieningen	transformator-, schakel-, verdeel- en onderstations en regelkamers die onderdeel uitmaken van een netwerk en bovengronds worden geplaatst;
c.	breekverbod	tijdelijk verbod voor het uitvoeren van werkzaamheden;
d.	gedoogplichtige	degene op wie een gedoogplicht rust als bedoeld in artikel 5.2, eerste lid, van de Telecommunicatiewet, een publiekrechtelijke vergunning of een privaatrechtelijke overeenkomst;
e.	instemmingsbesluit	besluit van burgemeester en wethouders op een aanvraag tot instemming van de voorgenomen werkzaamheden voor kabels ten dienste van een openbaar elektronisch communicatienetwerk;
f.	kabels en/of leidingen	een of meer kabels en/of leidingen die onderdeel zijn van een netwerk, daaronder mede begrepen de daarmee verbonden transformator-, schakel-, verdeel- en onderstations, distributie- en/of mutatiepunten, en tevens omvattende lege buizen, ondergrondse ondersteuningswerken en beschermingswerken;
g.	netbeheerder	degene die als natuurlijk persoon handelend in de uitoefening van een beroep of bedrijf dan wel als rechtspersoon acteert als beheerder van een al dan niet openbaar netwerk;
h.	netwerk	samenstel van kabels of leidingen bestemd voor het transport van vaste, vloeibare of gasvormige stoffen, van energie of van informatie;
i.	openbaar netwerk	een openbaar elektronisch communicatienetwerk, als genoemd in artikel 1.1 van de Telecommunicatiewet, alsmede een netwerk van een netbeheerder die krachtens een wet is aangewezen om een netwerk aan te leggen en te onderhouden;
j.	openbare gronden	openbare gronden, als genoemd in artikel 1.1 van de Telecommunicatiewet;
k.	registratiesysteem	digitaal registratie- en communicatiesysteem dat burgemeester en wethouders hanteren om meldingen, vergunningen en instemmingen van werkzaamheden en alles wat daarmee samenhangt te verwerken;
l.	spoedeisende werkzaamheden	werkzaamheden voor reparatie of onderhoud waarvan uitstel niet mogelijk is als een ernstige belemmering of storing van de dienstverlening in het betreffende netwerk is opgetreden;
m.	vergunning	besluit van burgemeester en wethouders op een aanvraag van de voorgenomen werkzaamheden alsmede de privaatrechtelijke toestemming dat kabels en/of leidingen mogen blijven liggen volgens het ingestemde tracé, behoudens voor kabels ten dienste van een openbaar elektronisch communicatienetwerk;
n.	werkzaamheden	handmatige en/of mechanische (graaf)werkzaamheden, waaronder ook begrepen het opbreken en herstellen van de sleufbedekking en sleufloze technieken, in of op openbare grond in verband met de (voorbereiding op de) aanleg, instandhouding en opruiming van kabels en/of leidingen;
o.	werkzaamheden van niet ingrijpende aard	• werkzaamheden met een gezamenlijke tracélengte tot 25 meter en een maximale sleufbreedte van 1 meter, waarbij geen: - o wegen, watergangen of groenvoorzieningen volledig worden gekruist; - o bovengrondse voorzieningen worden geplaatst; - o distributie- en mutatiepunten worden geplaatst. • het aanbrengen of verwijderen van kabels en/of leidingen in reeds aangebrachte voorzieningen; • het vervangen van bestaande bovengrondse voorzieningen en/of distributie- en mutatiepunten met dezelfde of kleinere afmetingen; • het maken van maximaal twee opbrekingen met elk een afmeting van maximaal 2 m² ten behoeve van aaneengesloten werkzaamheden.

ARTIKEL 2 TOEPASSELIJKHEID

1. Deze verordening is van toepassing op werkzaamheden die door of namens een netbeheerder plaatsvinden binnen de gemeente Almere.
2. Het bepaalde in deze verordening geldt niet voor zover hierin reeds is voorzien in de Telecommunicatiewet of privaatrechtelijke overeenkomsten.

ARTIKEL 3 NADERE REGELS

1. Burgemeester en wethouders kunnen ter uitvoering van deze verordening nadere regels vaststellen.
2. Deze nadere regels hebben betrekking op:
 - a. openbare orde en veiligheid;
 - b. het tijdstip, de plaats en de wijze van uitvoering van werkzaamheden;
 - c. het bevorderen van het medegebruik van voorzieningen;
 - d. ondergrondse ordening, planning en coördinatie van werkzaamheden;
 - e. nadeelcompensatie in geval van het nemen van maatregelen ten aanzien van kabels en leidingen;
 - f. de te verstrekken gegevens alsmede over de wijze waarop die moeten worden verstrekt;
 - g. de verrekening van herstel-, onderhouds-, beheer- en degeneratiekosten;
 - h. het al dan niet toestaan van de aanleg van een netwerk dat niet valt onder het begrip openbaar netwerk.

HOOFDSTUK 2: AANVRAGEN EN MELDEN VAN WERKZAAMHEDEN

ARTIKEL 4 INSTEMMINGS- EN VERGUNNINGSVEREISTE

1. Het is verboden werkzaamheden te verrichten zonder of in afwijking van een door burgemeester en wethouders genomen instemmingsbesluit of verstrekte vergunning.
2. Voor het verrichten van spoedeisende werkzaamheden of werkzaamheden van niet ingrijpende aard is geen instemmingsbesluit of vergunning, als bedoeld in het eerste lid, noodzakelijk, maar kan worden volstaan met een door burgemeester en wethouders goedgekeurde melding. De raad is bevoegd om redenen van veiligheid delen van het grondgebied aan te wijzen waarvoor het voorgaande niet van toepassing is.
3. De werkzaamheden moeten binnen een half jaar na de datum waarop het instemmingsbesluit of vergunning onherroepelijk is geworden zijn voltooid.
4. De werkzaamheden van niet ingrijpende aard moeten binnen het in de goedgekeurde melding bepaalde tijdvak zijn voltooid.
5. Het in het eerste lid opgenomen verbod is niet van toepassing op werkzaamheden (in opdracht) van de gemeente.
6. Behoudens in geval van spoedeisende werkzaamheden zijn bij weersomstandigheden, waarbij de uitvoering van de werkzaamheden tot overlast of gevaar voor de bewoners en/of schade voor de gemeente kan leiden, burgemeester en wethouders bevoegd een breekverbod in te stellen. De vaststelling dat er sprake is van deze weersomstandigheden is een bevoegdheid van burgemeester en wethouders. Tijdens door de gemeente vergunde evenementen geldt ter plaatse altijd een breekverbod. De termijnen zoals bedoeld in het derde en vierde lid worden automatisch verlengd met de periode van het breekverbod. Uiterlijk een dag voor beëindiging van het breekverbod, zullen burgemeester en wethouders de betrokken uitvoerende partij(en) hierover informeren.

ARTIKEL 5 AANVRAGEN EN MELDEN

1. Voor het uitvoeren van de werkzaamheden moet een instemmingsbesluit of vergunning, als bedoeld in artikel 4, bij burgemeester en wethouders worden aangevraagd.
2. In verband met de voorgenomen werkzaamheden kan vooroverleg plaatsvinden met burgemeester en wethouders om de aanvraag, als bedoeld in het eerste lid, voor te bereiden.
3. Als de werkzaamheden ook betrekking hebben op openbare gronden van een andere gedoogplichtige of grondeigenaar dan de gemeente en/of als er een aanvraag voor een vergunning al dan niet bij een ander bestuursorgaan op grond van een andere wet is ingediend, dan stelt de aanvrager burgemeester en wethouders hiervan op de hoogte.
4. Werkzaamheden van niet ingrijpende aard of de aanvang van werkzaamheden moet(en) vijf werkdagen voorafgaand aan de aanvang van de werkzaamheden gemeld worden bij burgemeester en wethouders.
5. Spoedeisende werkzaamheden moeten voorafgaand aan de aanvang van de werkzaamheden gemeld worden bij burgemeester en wethouders of bij een daartoe door hen gemachtigd ambtenaar. Als een melding vooraf niet mogelijk is, moet de melding uiterlijk binnen één werkdag na de aanvang van de uitvoering gemotiveerd worden gedaan.

ARTIKEL 6 GEGEVENSVERSTREKKING

1. Voor het aanvragen van een instemmingsbesluit of vergunning, als bedoeld in artikel 4, eerste lid, moet gebruik worden gemaakt van het door burgemeester en wethouders gehanteerd (digitaal) formulier of registratiesysteem.
2. Bij een aanvraag voor een instemmingsbesluit of vergunning, als bedoeld in artikel 4, eerste lid, moeten in ieder geval de volgende gegevens worden verstrekt:

- a. naam-, adres- en woonplaatsgegevens van de netbeheerder;
 - b. als het een aanvraag betreft voor het verrichten van werkzaamheden voor of namens een netbeheerder de naam-, adres- en woonplaatsgegevens van de gemachtigde en een schriftelijke machtiging bij de eerste aanvraag van enig kalenderjaar;
 - c. een opgave van het aantal, de soort, de aard en het beoogde gebruik van de kabels en/of leidingen;
 - d. vereiste vergunning(en), ontheffing(en) of toestemming(en) op grond van overige wetgeving, alsmede informatie over de afstemming met andere gedoogplichtigen, grondeigenaren, beheerders van openbare gronden en/of belanghebbenden;
 - e. een <digitale> tekening (PDF- , DWG- of NLCS-formaat) op basis van een BGT-ondergrond met legenda en eenduidige en volledige maatvoering (RD-coördinaten) met daarop aangegeven:
 - 1°. een opgave van het gewenste tracé;
 - 2°. een opgave van de tijdelijke en permanente voorzieningen;
 - 3°. een opgave van de te plaatsen bovengrondse voorzieningen inclusief afmetingen;
 - 4°. een opgave van de zich in het tracé bevindende (monumentale) bomen inclusief kroonprojectie, indien de coördinaten hiervan door de gemeente aangeleverd zijn;
 - 5°. een opgave van de te plaatsen distributie- en mutatiepunten.
 - f. overtuigende gegevens en inzicht omtrent de uitvoerbaarheid van de voorgenomen werkzaamheden waaruit blijkt:
 - 1°. dat er binnen de beschikbare ruimte aangelegd wordt;
 - 2°. dat de bereikbaarheid van de overige kabels en/of leidingen blijft gewaarborgd;
 - 3°. dat de vereisten voor het passeren van groenvoorzieningen gewaarborgd blijven.
 - g. de tracélengte en de lengte en breedte van de te graven sleuf, alsmede de aard van de sleufbedekking die wordt opengebroken;
 - h. de voorgenomen datum van aanvang en beëindiging van de werkzaamheden;
 - i. een opgave van het aantal kabels en/of leidingen dat direct in gebruik wordt genomen en het aantal kabels en/of leidingen dat niet direct in gebruik wordt genomen;
3. Voor een melding, als bedoeld in artikel 4, tweede lid, moet gebruik worden gemaakt van het door burgemeester en wethouders gehanteerd (digitaal) formulier of registratiesysteem. De volgende gegevens moeten daarbij in ieder geval worden verstrekt:
- a. naam-, adres- en woonplaatsgegevens van de netbeheerder;
 - b. als het een melding betreft voor het verrichten van werkzaamheden voor of namens een netbeheerder de naam-, adres- en woonplaatsgegevens van de gemachtigde en een schriftelijke machtiging bij de eerste aanvraag van enig kalenderjaar;
 - c. de uitvoerende partij, het adres van de graaflocatie(s), inclusief een situatieschets;
 - d. de lengte en breedte van de sleuf of montagegat(en), alsmede de aard van de sleufbedekking die wordt opengebroken;
 - e. de datum van aanvang en beëindiging van de werkzaamheden;
 - f. de bewonersbrief die aan belanghebbenden verstrekt wordt;
- In geval van spoedeisende werkzaamheden moeten tevens worden verstrekt:
- g. de aanduiding van de spoedeisende aard van de werkzaamheden;
 - h. de omschrijving van de werkzaamheden die zijn uitgevoerd;
 - i. het afschrift van het afgemelde calamiteitenformulier bij de Rijksinspectie Digitale Infrastructuur (RDI).

ARTIKEL 7 VOORSCHRIFTEN EN WEIGERINGSGRONDEN

1. Burgemeester en wethouders kunnen in het instemmingsbesluit of in de vergunning voorschriften opnemen, dan wel een vergunning weigeren, in het belang van:
 - a. de openbare orde;
 - b. veiligheid, waaronder mede verstaan wordt de verkeersveiligheid;
 - c. het voorkomen of beperken van overlast, waaronder mede verstaan wordt het afstemmen met andere werkzaamheden, een goede doorstroming van het verkeer en de bescherming van groenvoorzieningen en van het uiterlijke aanzien van de omgeving;
 - d. de bereikbaarheid van gronden of gebouwen, waaronder mede verstaan wordt het veilig en doelmatig gebruik, beheer, en onderhoud van openbare gronden en gebouwen en het belang van evenementen;
 - e. de ondergrondse ordening, waaronder mede verstaan wordt het beschermen van reeds in de grond aanwezige werken en eventuele in de grond aanwezige objecten.

2. De voorschriften en weigeringsgronden, zoals genoemd in het eerste lid, kunnen slechts betrekking hebben op:
 - a. het tijdstip, de plaats en wijze van uitvoering van werkzaamheden;
 - b. het bevorderen van medegebruik van voorzieningen die door derden of de gemeente tegen marktconforme kosten ter beschikking worden gesteld;
 - c. afstemming met betrekking tot overige in de grond aanwezige werken.
3. De belanghebbenden ter plaatse van de uit te voeren werkzaamheden moeten schriftelijk worden geïnformeerd over aanvang, duur, aard en plaats van de werkzaamheden.
4. Het is verplicht aan het eind van de werkzaamheden de grond, eventuele verhardingen en groenvoorzieningen terug te brengen in de oude staat, tenzij burgemeester en wethouders vooraf hebben aangegeven hier (gedeeltelijk) zelf zorg voor te willen dragen.

ARTIKEL 8 (MEDE)GEBRUIK VAN VOORZIENINGEN

1. Op verzoek van burgemeester en wethouders wordt bij de werkzaamheden zoveel mogelijk (mede)gebruik gemaakt van bestaande, hetzij door overige netbeheerders dan wel door of in opdracht van burgemeester en wethouders aangelegde, voorzieningen voor zover dit technisch en economisch haalbaar is en medegebruik geen belemmering vormt voor de veiligheid, toegankelijkheid en leveringszekerheid.
2. Indien de voorziening in eigendom is van de gemeente dan is voor het medegebruik schriftelijke toestemming van de gemeente vereist.
3. In het vooroverleg als bedoeld in artikel 5, tweede lid, wordt mede bepaald of en, zo ja, langs welke delen van het tracé gebruik kan worden gemaakt van bestaande voorzieningen als bedoeld in het eerste lid.
4. Indien de openbare gronden geen ruimte bieden voor de aanleg van nieuwe kabels en/of leidingen, moet de netbeheerder een alternatief tracé kiezen.

ARTIKEL 9 TERMIJNEN

1. De beslissing op een aanvraag voor een instemmingsbesluit of vergunning wordt genomen uiterlijk acht weken na de dag van ontvangst van de aanvraag.
2. Indien een instemmingsbesluit of vergunning niet binnen de bij wettelijk voorschrift bepaalde termijn kan worden genomen of verstrekt, delen burgemeester en wethouders dit aan de aanvrager mede en noemen daarbij een zo kort mogelijke termijn waarbinnen het instemmingsbesluit of vergunning wel kan worden genomen of verstrekt.
3. De goedkeuring op een melding voor werkzaamheden van niet ingrijpende aard wordt genomen binnen vijf werkdagen na ontvangst melding.
4. De goedkeuring op een melding voor spoedeisende werkzaamheden volgt, met in acht name van het bepaalde in artikel 14, tweede lid, uiterlijk vijf werkdagen nadat de melding is gedaan.
5. Paragraaf 4.1.3.3. van de Algemene wet bestuursrecht is niet van toepassing.

HOOFDSTUK 3: OVERIGE BEPALINGEN

ARTIKEL 10 HET NEMEN VAN MAATREGELEN EN NADEELCOMPENSATIE

1. De netbeheerder is verplicht op verzoek van burgemeester en wethouders over te gaan tot het nemen van maatregelen, waaronder het verplaatsen, ten aanzien van kabels en/of leidingen ten dienste van zijn netwerk.
2. Eventuele nadeelcompensatie in verband met het bepaalde in het eerste lid wordt verleend op basis van een publiekrechtelijke regeling.
3. Burgemeester en wethouders en de netbeheerder zullen bij het nemen van maatregelen, waaronder het verplaatsen, ten aanzien van kabels en/of leidingen elkaars schade zo veel mogelijk beperken.

ARTIKEL 11 OVERLEG

1. Burgemeester en wethouders organiseren periodiek een overleg, waarvoor in elk geval de bij de gemeente bekende netbeheerders en andere betrokken partijen of belanghebbenden worden uitgenodigd.
2. In dit overleg worden de plannen van de gemeente en van de diverse netbeheerders en andere betrokken partijen of belanghebbenden besproken en afgestemd in het kader van de bepalingen van deze verordening.
3. Burgemeester en wethouders stemmen af met de betrokken netbeheerders indien gronden verkocht, verpacht of verhuurd worden waar (mogelijk) kabels en leidingen in liggen.

ARTIKEL 12 NIET OPENBAAR NETWERK

1. Deze verordening houdt geen gedoogplicht in voor de gemeente met betrekking tot een netwerk dat niet valt onder het begrip openbaar netwerk.

2. Bij werkzaamheden aan een netwerk dat niet valt onder het begrip openbaar netwerk, is het bepaalde in deze verordening van overeenkomstige toepassing.

ARTIKEL 13 INFORMATIEPLICHT

1. De netbeheerder stelt burgemeester en wethouders onverwijld en schriftelijk in kennis van het in of uit gebruik nemen van een kabel en/of leiding. Dit geldt als een kabel en/of leiding niet langer ten dienste staat van een netwerk in of op openbare gronden. Burgemeester en wethouders kunnen hiervoor een overzicht van alle (niet) in gebruik zijnde kabels en/of leidingen verlangen.
2. De netbeheerder stelt burgemeester en wethouders in kennis van het feit dat het eigendom, de exploitatie of het beheer van de kabel of leiding verandert.

HOOFDSTUK 4: TOEZICHT EN HANDHAVINGSBEPALINGEN

ARTIKEL 14 TOEZICHT EN HANDHAVING

3. Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze verordening zijn belast de bij besluit van burgemeester en wethouders aangewezen personen.
4. Indien burgemeester en wethouders vaststellen dat de verplichtingen van deze verordening niet zijn nagekomen, kunnen burgemeester en wethouders besluiten handhavend op te treden dan wel legalisatie achteraf van de ontstane situatie verlangen met inachtneming van de bepalingen zoals vastgelegd in de Algemene wet bestuursrecht. Indien blijkt dat de uitgevoerde werkzaamheden zijn gemeld maar dat hiervoor een instemmingsbesluit of vergunning is vereist, is dit artikel van overeenkomstige toepassing.
5. Onverminderd het bepaalde in het tweede lid en hun overige wettelijke bevoegdheden zijn burgemeester en wethouders bevoegd, met kennisgeving vooraf aan de netbeheerder, het instemmingsbesluit of de vergunning in te trekken of de werkzaamheden stil te leggen indien:
 - a. er wordt gewerkt zonder vergunning, instemmingsbesluit of zonder goedgekeurde melding;
 - b. de vergunning of het instemmingsbesluit is verleend ten gevolge van onjuiste of onvolledige gegevens;
 - c. de vergunning of het instemmingsbesluit in strijd met enig wettelijk voorschrift is verleend;
 - d. er wordt gewerkt in afwijking van de voorschriften van de vergunning of het instemmingsbesluit;
 - e. er wordt gewerkt in afwijking van de nadere regels;
 - f. er wordt gewerkt in strijd met het geldende breekverbod.

HOOFDSTUK 5: OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN

ARTIKEL 15 INTREKKING OUDE VERORDENING

De Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur gemeente Almere 2016 wordt ingetrokken.

ARTIKEL 16 OVERGANGSBEPALINGEN

1. De verordening, genoemd onder artikel 15, en de Algemene plaatselijke verordening (APV) blijven van kracht op instemmings- en vergunningsverzoeken en meldingen waarop reeds krachtens diezelfde verordeningen is beslist, maar waarvan de uitvoering op het moment van inwerkingtreding van deze verordening nog niet is gerealiseerd.
2. Deze verordening is van toepassing op alle kabels en leidingen, ongeacht op welke grondslag deze zijn aangelegd.
3. Op aanvragen en meldingen waarop bij de inwerkingtreding van deze verordening nog niet is beslist, wordt met toepassing van deze verordening een beslissing genomen.

ARTIKEL 17 INWERKINGTREDING

Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag na bekendmaking.

ARTIKEL 18 HARDHEIDSCLAUSULE

Burgemeester en wethouders hebben de bevoegdheid op grond van afweging van de te behartigen belangen en met in acht name van de redelijkheid en billijkheid in incidentele en uitzonderlijke gevallen af te wijken van de bepalingen van deze verordening en de daarbij behorende nadere regels.

ARTIKEL 19 CITEERTITEL

Deze verordening wordt aangehaald als:

Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur Almere 2025.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Almere in zijn openbare vergadering van 16 oktober 2025

*de griffier,
G.J. Broer*

*de voorzitter,
W.H.J.M. van der Loo*

Nadeelcompensatieregeling Kabels en Leidingen Almere

Nadere regels over nadeelcompensatie als gevolg van het op verzoek van burgemeester en wethouders verplaatsen, of het anderszins nemen van maatregelen, ten aanzien van in of op openbare grond aanwezige kabels en/of leidingen die ten dienste staan van een netwerk ten behoeve van nutsvoorzieningen (met uitzondering van kabels als bedoeld in de Telecommunicatiewet).

Burgemeester en wethouders van de gemeente Almere,

overwegende dat het wenselijk is om beleidsregels vast te stellen met het oog op een zorgvuldige afdoening van eventuele aanvragen voor nadeelcompensatie voor situaties als bedoeld in artikel 10, eerste lid van de Algemene verordening Ondergrondse Infrastructuur gemeente Almere (hierna aan te duiden als: "de AVOI");

gelet op artikel 10, eerste lid, van de AVOI alsmede artikel 3:4, tweede lid en het bepaalde in Titel 4.3 van de Algemene wet bestuursrecht;

besluit:

vast te stellen de volgende beleidsregels: Nadeelcompensatieregeling kabels en leidingen gemeente Almere; nadere regels over nadeelcompensatie als gevolg van het verplaatsen op verzoek van burgemeester en wethouders of het anderszins nemen van maatregelen ten aanzien van in de openbare ruimte aanwezige kabels en/of leidingen die ten dienste staan van een netwerk ten behoeve van nutsvoorzieningen (met uitzondering van kabels als bedoeld in de Telecommunicatiewet).

Hoofdstuk 1 Algemeen

1.1. Inleidende bepalingen

Artikel 1

De begripsbepalingen van de AVOI zijn op deze regeling van toepassing tenzij daarvan nadrukkelijk wordt afgeweken door het bepaalde in artikel 2.

Artikel 2

In deze regeling wordt verstaan onder:

a.	aanvraag	een aanvraag voor het nemen van een besluit aangaande nadeelcompensatie;
b.	aanwijzing	verzoek ingevolge artikel 10, eerste lid, van de AVOI;
c.	belanghebbende	een netbeheerder die een aanvraag als bedoeld in onderdeel a. van dit artikel indient;
d.	droge infrastructuur	kabels en/of leidingen die niet voldoen aan de definitie van natte infrastructuur;
e.	kabels en/of leidingen	kabels en/of leidingen als bedoeld in de AVOI, met uitzondering van kabels als bedoeld in de Telecommunicatiewet;
f.	nadeelcompensatie	het bedrag dat op basis van deze regeling als schadevergoeding wordt toegekend aan de belanghebbende;
i.	natte infrastructuur	kabels en/of leidingen die in waterwegen en dijken liggen, voor wat betreft de laatste slechts voor zover het gaat om (de aanleg van of wijziging aan) de dijk als waterkeringswerk.
j.	nemen van maatregelen ten aanzien van kabels en/of leidingen	het nemen van maatregelen ten aanzien van kabels en/of leidingen, waaronder het verplaatsen;
k.	openbare ruimte	openbare gronden als bedoeld in de AVOI;
l.	schadebedrag	financieel nadeel dat de belanghebbende lijdt als gevolg van het moeten nemen van maatregelen ten aanzien van kabels of leidingen op verzoek van de gemeente; (inclusief eventueel door belanghebbende aan derden verschuldigde BTW);
m.	vergunning	besluit van het college van burgemeester en wethouders op een aanvraag van voorgenomen werkzaamheden inzake kabels en/of leidingen, met uitzondering van kabels als bedoeld in de Telecommunicatiewet;

Artikel 3

1. Voor de uitvoering van werken en werkzaamheden als bedoeld in deze beleidsregels is gelet op het bepaalde in de AVOI, een voorafgaande vergunning vereist.

Hoofdstuk 2 Nadeelcompensatie

2.1. Nadeelcompensatie algemeen

Artikel 4

1. Indien een netbeheerder, als gevolg van een aanwijzing als bedoeld in artikel 10, eerste lid, van de AVOI, schade lijdt of zal lijden die redelijkerwijs niet of niet geheel tot het normale maatschappelijke risico kan worden gerekend en waarvan een vergoeding niet of niet voldoende is verzekerd, kennen burgemeester en wethouders hem op zijn aanvraag een vergoeding toe, in de vorm van nadeelcompensatie.
2. Netverbetering en capaciteitsvergroting van het netwerk van de netbeheerder komt niet in aanmerking voor nadeelcompensatie.

Artikel 5

1. De hoogte van de mogelijke nadeelcompensatie wordt bepaald overeenkomstig de bepalingen in hoofdstuk 2 van deze regeling en is afhankelijk van het schadebedrag.
2. Het schadebedrag wordt berekend overeenkomstig de bepalingen in hoofdstuk 2 van deze regeling.
3. Bij die berekening van het schadebedrag worden uitsluitend de kosten van uit- en in bedrijf stellen, ontwerp en begeleiding, uitvoering en materiaal betrokken.

2.2. Nadeelcompensatie voor het geval de kabel en/of leiding van belanghebbende ligt in openbare ruimte (met vergunning)

Artikel 6: nadeelcompensatie binnen vijf jaar na aanleg

Indien de netbeheerder binnen vijf jaren na de datum van inwerkingtreding van de vergunning maatregelen moet nemen ten aanzien van kabels en/of leidingen op grond van een aanwijzing, bedraagt de nadeelcompensatie 100% van het schadebedrag. Dit geldt zowel voor natte als droge infrastructuur.

Artikel 7: nadeelcompensatie tussen zes jaar en vijftien jaar c.q. tussen zes en dertig jaar na aanleg

Voor droge infrastructuur geldt dat indien de netbeheerder maatregelen moet nemen ten aanzien van kabels en/of leidingen op grond van een aanwijzing in de periode gelegen vanaf vijf tot en met vijftien jaren, gerekend vanaf de datum van de inwerkingtreding van de betrokken vergunning, zal de gemeente 80% van het schadebedrag vanaf het zesde jaar tot 0% vanaf het zestiende jaar (trapsgewijs) als nadeelcompensatie uitkeren volgens het schema weergegeven in bijlage 2.

Voor natte infrastructuur geldt dat indien de netbeheerder maatregelen moet nemen ten aanzien van kabels en/of leidingen op grond van een aanwijzing in de periode gelegen vanaf vijf tot en met dertig jaren, gerekend vanaf de datum van de inwerkingtreding van de betrokken vergunning, zal de gemeente 80% van het schadebedrag vanaf het zesde jaar tot 0% vanaf het eenendertigste jaar (trapsgewijs) als nadeelcompensatie uitkeren volgens het schema weergegeven in bijlage 3.

Artikel 8: geen nadeelcompensatie

1. Indien de netbeheerder maatregelen moet nemen ten aanzien van kabels en/of leidingen op grond van een aanwijzing na vijftien jaar (droge infrastructuur) cq. dertig jaar (natte infrastructuur), gerekend vanaf de datum van de inwerkingtreding van zijn vergunning, wordt geen nadeelcompensatie uitgekeerd.
2. Voor het verwijderen van kabels en/of leidingen die al verlaten waren voor het versturen van een aanwijzing wordt geen nadeelcompensatie uitgekeerd.
3. In gevallen waarin het rijzen (verticaal omhoog verplaatsen zonder onderbreking) van kabels en/of leidingen betreft, dat het directe gevolg is van grondverzakking, wordt er geen nadeelcompensatie uitgekeerd.

Artikel 9: nadeelcompensatie voor Stadswarmteleidingen

1. Artikel 6 tot en met artikel 8 eerste lid is niet van toepassing op Stadswarmteleidingen.
2. Indien de netbeheerder maatregelen moet nemen ten aanzien van Stadswarmteleidingen op grond van een aanwijzing, in de periode gelegen vanaf een tot en met vijftig jaren, gerekend vanaf de datum van inwerkingtreding van zijn vergunning, zal de gemeente 100% van het schadebedrag vanaf het 1e jaar tot 0% vanaf het 51e jaar (trapsgewijs) als nadeelcompensatie uitkeren volgens het schema weergegeven in bijlage 6. Dit geldt zowel voor natte als droge infrastructuur.

2.3. Nadeelcompensatie ingeval de kabel en/of leiding van de belanghebbende niet ligt in openbare ruimte

Artikel 10

De nadeelcompensatie bedraagt 100% van het schadebedrag (zie bijlage 4), indien:

- a) de kabel en/of leiding van de netbeheerder is gelegen in of op de grond die hem krachtens het eigendomsrecht toebehoort, of;
- b) de kabel en/of leiding ligt op basis van een zakelijk recht of;
- c) op de kabel en/of leiding een gedoogplicht conform de Omgevingswet rust.

Artikel 11

Rusten op de kabel en/of leiding van de netbeheerder geen van de rechten als bedoeld in artikel 10, dan is het basisbedrag voor de berekening van de nadeelcompensatie gelijk aan de som van de kosten voor ontwerp en begeleiding en de uitvoeringskosten (zie bijlage 5). De materiaalkosten en de kosten voor het uit en in bedrijf stellen worden niet vergoed.

2.4. Algemene bepalingen bij vaststelling van nadeelcompensatie

Artikel 12

Burgemeester en wethouders en de netbeheerder zullen bij het nemen van maatregelen ten aanzien van kabels en/of leidingen elkaars schade zo veel mogelijk beperken.

Artikel 13

Indien in bijzondere omstandigheden gronden aanwezig zijn om te concluderen dat redelijkerwijs een groter of kleiner gedeelte van het schadebedrag ten laste van de netbeheerder moet blijven dan uit de toepassing van de paragrafen 2.2. of 2.3. voortvloeit, kunnen burgemeester en wethouders van de bepalingen van die paragrafen gemotiveerd afwijken.

Artikel 14

1. Indien vanwege een gemeentelijk project sprake is van meerdere (tijdelijke) maatregelen op dezelfde locatie (binnen een periode van vijf jaar) die ten aanzien van dezelfde kabel en/of leiding genomen moeten worden, is op de eerste tijdelijke maatregel deze regeling (zoals aangegeven in paragraaf 2.2) van toepassing. De kosten van de overige maatregelen komen ten laste van de gemeente.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op tijdelijke voorzieningen van fysieke aard, zoals extra kabel- en leidingvoorzieningen die weer worden opgeheven zodra de definitieve maatregel die genomen moet worden ten aanzien van de kabel en/of leiding is gerealiseerd in samenhang met de uitvoering van het gemeentelijke project. Dit wordt niet gezien als een (tijdelijke) maatregel, maar als een noodzakelijke uitvoeringswijze.

Artikel 15

Geen nadeelcompensatie vindt plaats als in de vergunning een bepaling is opgenomen dat binnen een periode van vijf jaren na de datum van inwerkingtreding van de vergunning, het nemen van maatregelen ten aanzien van de desbetreffende kabel en/of leiding is te voorzien in verband met binnen die periode uit te voeren werkzaamheden in de openbare ruimte waarin, of waarop de kabel en/of leiding is gelegen en in deze periode daadwerkelijk een aanwijzing als bedoeld in artikel 18 van deze regeling wordt gegeven.

Artikel 16

Als de aanwijzing niet wordt gegeven binnen de periode bedoeld in artikel 15 dan geldt het toepasselijke vergoedingsregime zoals in de paragrafen 2.2. of 2.3. van deze regeling is opgenomen.

Hoofdstuk 3 Bepalingen van procedurele aard

3.1. Vooroverleg

Artikel 17

1. Burgemeester en wethouders streven naar overeenstemming met de netbeheerder over het nemen van maatregelen ten aanzien van kabels en/of leidingen (een technisch adequate oplossing tegen de maatschappelijk laagste kosten), uitvoering en planning. Burgemeester en wethouders voeren hiertoe vooroverleg met de netbeheerder.

2. Tijdens het voorbereidingstraject informeert de netbeheerder burgemeester en wethouders middels een kostenindicatie over de te verwachten hoogte van het schadebedrag.
3. Door burgemeester en wethouders wordt in de schriftelijke aanwijzing voor het nemen van maatregelen ten aanzien van kabels en/of leidingen vastgelegd of het project op basis van een vaste prijs of op basis van nacalculatie wordt afgerekend alsmede de te verwachten hoogte van het schadebedrag.

Artikel 18

Burgemeester en wethouders nemen het besluit tot een schriftelijke aanwijzing voor het nemen van maatregelen ten aanzien van kabels en/of leidingen, op grond van artikel 10, eerste lid, van de AVOI, zo mogelijk op basis van overeenstemming zoals bereikt in het vooroverleg, als bedoeld in artikel 17.

In de schriftelijke aanwijzing is een omschrijving van het werk opgenomen met vermelding van het nemen van noodzakelijke maatregelen ten aanzien van kabels en/of leidingen.

3.2. Verzoek om vaststelling nadeelcompensatie

Artikel 19

- a) De belanghebbende dient bij het indienen van een verzoek aan te tonen op welke datum vergunning is verleend voor het aanleggen van de desbetreffende kabel en/of leiding.
- b) Indien niet kan worden aangetoond, of aannemelijk kan worden gemaakt, op welke datum vergunning is verleend, dan wel op welke datum het leggen is aangevangen, wordt ervan uit gegaan dat de betreffende kabel en/of leiding langer dan vijftien jaar (droge infrastructuur) c.q. dertig jaar (natte infrastructuur) c.q. vijftig jaar (Stadswarmteleidingen) aanwezig is.

Artikel 20

Belanghebbende dient zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen een termijn van vijf jaar, nadat hij een aanwijzing heeft gekregen tot het nemen van maatregelen ten aanzien van kabels en/of leidingen bij burgemeester en wethouders een verzoek in om vaststelling van nadeelcompensatie. Het streven is echter om binnen 6 maanden na de aanwijzing het verzoek om nadeelcompensatie ingediend en afgehandeld te hebben. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het formulier, opgenomen in bijlage 1.

Artikel 21

Het verzoek bevat, naast de gegevens bedoeld in artikel 4:2 van de Algemene wet bestuursrecht, ten minste:

- a) een verwijzing naar de aanwijzing van burgemeester en wethouders aan de netbeheerder tot het nemen van maatregelen ten aanzien van kabels en/of leidingen;
- b) een naar kostensoort gespecificeerde opgave van het schadebedrag aan de hand van het model opgenomen in bijlage 1;
- c) de hoogte van de nadeelcompensatie waarop belanghebbende aanspraak maakt;
- d) het rekeningnummer van de netbeheerder ten behoeve van de betaling.

3.3. Besluit vaststelling nadeelcompensatie

Artikel 22

1. Burgemeester en wethouders nemen binnen acht weken na indiening van het verzoek een besluit:
 - a) om het verzoek niet ontvankelijk te laten indien dit is ingediend na de termijn genoemd in artikel 20;
 - b) om het verzoek buiten behandeling te laten indien dit naar het oordeel van burgemeester en wethouders niet of onvoldoende is onderbouwd en nadat de netbeheerder in de gelegenheid is gesteld het verzuim te herstellen binnen een termijn van vier weken nadat het verzuim is kenbaar gemaakt aan de netbeheerder;
 - c) om het verzoek om nadeelcompensatie geheel of gedeeltelijk toe te kennen;
 - d) om het verzoek af te wijzen.
2. Burgemeester en wethouders kunnen deze termijn eenmalig met acht weken verdagen.

3.4. Betaling nadeelcompensatie

Artikel 23

1. Indien nadeelcompensatie is bepaald op basis van een vaste prijs dient de belanghebbende na gereedkomen van de werkzaamheden een factuur in ten hoogte van het bedrag aan nadeelcompensatie en vindt uitbetaling plaats binnen dertig dagen nadat de factuur is ingediend.
2. Indien nadeelcompensatie is bepaald op basis van voor- en nacalculatie dient na vaststelling van de definitieve nadeelcompensatie de belanghebbende een factuur in ter hoogte van het bedrag aan nadeelcompensatie en vindt uitbetaling plaats binnen dertig dagen nadat de factuur is ingediend.

Hoofdstuk 4 Kostentechnische bepalingen

4.1. Algemeen

Artikel 24

1. De hoogte van de kosten voor het nemen van maatregelen ten aanzien van kabels en/of leidingen wordt vastgesteld op basis van de hierna volgende bepalingen. De kosten worden vastgesteld aan de hand van werkelijke kosten voor het nemen van de maatregelen. De kosten worden onderscheiden in:
 - kosten van ontwerp en begeleiding;
 - kosten van uit- en in bedrijf stellen;
 - kosten van uitvoering;
 - kosten van materiaal.
2. Als afrekening op basis van nacalculatie plaatsvindt moet de netbeheerder tijdens de uitvoering van de werkzaamheden bij over- of onderschrijding van meer dan 10% van het schadebedrag daarvoor vooraf schriftelijke toestemming vragen en krijgen van burgemeester en wethouders.

4.2. Kosten van ontwerp en begeleiding

Artikel 25

1. Onder kosten van ontwerp en begeleiding worden verstaan de kosten van werkzaamheden voorafgaand aan en tijdens de uitvoering. Het gaat om kosten van:
 - overleg en correspondentie;
 - directievoering en toezicht houden;
 - detailengineering en daaruit voortvloeiende uitvoerende werkzaamheden;
 - verplichtingen vanuit wet- en regelgeving;
 - juridisch vrij maken van tracé;
 - kosten ten behoeve van aanbesteden werk;
 - kosten van benodigde vergunningen en leges.
2. Voor de kosten van ontwerp en begeleiding hanteert het college van burgemeester en wethouders redelijkerwijs een vast percentage van de totale kosten van uit en in bedrijf stellen, uitvoering en materiaal zoals genoemd in artikel 26, artikel 27 en artikel 28.
3. Het college van burgemeester en wethouders hanteert de volgende vaste percentages:

Projectkosten van de posten zoals bedoeld in artikel 26, 27 en 28	Vast % voor kostenposten ontwerp en begeleiding
Tot en met € 20.000,-	20%
Boven € 20.000,-	15%

4.3. Kosten van uit- en in bedrijf stellen

Artikel 26

Onder de kosten van het uit- en in bedrijf stellen worden verstaan:

- kosten van het spannings- of productloos maken van de kabel en/of leiding alsmede de kosten van het weer in bedrijf stellen van de kabel en/of leiding;
- kosten samenhangend met tijdelijke voorzieningen van operationele aard rechtstreeks verband houdende met het uit- en in bedrijf stellen.

4.4. Uitvoeringskosten

Artikel 27

Onder uitvoeringskosten worden verstaan:

- kosten van civieltechnische, bouwkundige en installatietechnische werkzaamheden;
- kosten samenhangend met het verwijderen van verlaten kabels en/of leidingen;
- kosten van constructieve en bijzondere voorzieningen;
- kosten van tijdelijke voorzieningen van fysieke aard.

4.5. Materiaalkosten

Artikel 28

Onder materiaalkosten worden verstaan de kosten van bedrijfseigen materialen die noodzakelijk zijn voor de instandhouding van de functie van de kabel en/of leiding en daarvoor noodzakelijke beschermingsconstructies.

4.6. Bundeling werkzaamheden

Artikel 29

Indien sprake is van het bundelen van werkzaamheden van verschillende netbeheerders geeft de belanghebbende burgemeester en wethouders inzicht in de verdeling van het gezamenlijke financiële nadeel.

Hoofdstuk 5 Overige en slotbepalingen

Artikel 30

1. Deze regeling is van toepassing op werken en werkzaamheden waarover op het moment van in werking treden nog geen overeenkomsten zijn aangegaan tussen de gemeente en belanghebbende.
2. Deze regeling is niet van toepassing op gemeentelijke kabels en/of leidingen.
3. Deze regeling is niet van toepassing bij het bouwrijp maken van grond ten behoeve van derden of activiteiten niet behorende tot de taak van de gemeente. De kosten komen in dat geval voor rekening van de gemeente.

Artikel 31

De Nadeelcompensatieregeling kabels en leidingen gemeente Almere 2016 wordt ingetrokken.

Artikel 32

Deze regeling treedt in werking op de dag na de datum van bekendmaking.

Artikel 33

De regeling wordt aangehaald als:
Nadeelcompensatieregeling kabels en leidingen Almere.

Aldus vastgesteld in de vergadering van burgemeester en wethouders van 16 oktober 2025.

Burgemeester en wethouders voornoemd,

De secretaris

De burgemeester

Bijlage 1

Kostenspecificatie

Netbeheerder:	
Kabel en/of leiding (kenmerk):	
Materiaal, medium, leeftijd, diameter:	
Prijspeil kostenraming (dd-mm-jj):	
Onnauwkeurigheidsmarge (%):	

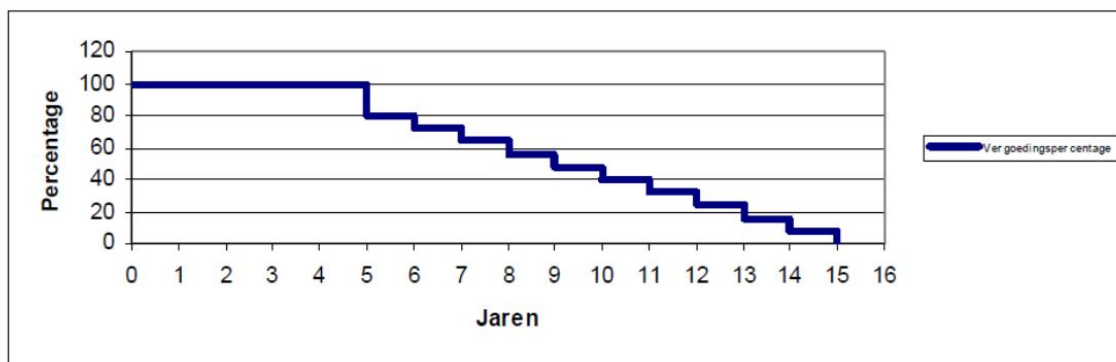
Omschrijving	Eenheid	Prijs per Eenheid	Aantal	Geraamd / begroot bedrag
1. Materiaalkosten				
.....				
.....				
Subtotaal				
Totaal Materiaalkosten				
1. Kosten van uit en in bedrijf stellen				
.....				
.....				
Subtotaal				
Totaal uit en in bedrijf stellen				
1. Kosten van ontwerp en begeleiding				
.....				
.....				
Subtotaal				
Totaal ontwerp en begeleiding				
1. Uitvoeringskosten				
.....				
.....				
Subtotaal				
Totaal uitvoeringskosten				
Totaal raming / begroting				

Toevoegingen bij de tabel:

- Indien er werkzaamheden voor meerdere kabels en/of leidingen van netbeheerders worden verricht, moet aangegeven worden welke **verdeelsleutel voor de verdeling van kosten** naar kostensoort per kabel en/of leiding wordt gehanteerd.
- Ingeval er sprake is van **gecombineerde werkzaamheden** dient de **belanghebbende zijn deel van de geraamde kosten** weer te geven in de kostenraming. De onderbouwing (verdeelsleutel tussen netbeheerders en het totaal geraamde bedrag voor de gecombineerde werkzaamheden) van het geraamde bedrag dient bijgevoegd te worden bij de kostenraming.
- Indien de gemeente op verzoek van belanghebbende werkzaamheden verricht in het kader van de aanpassing, waarvan de kosten voor rekening van de belanghebbende zijn (bijv. mechanisch grondonderzoek), dan dienen deze kosten zichtbaar te zijn verwerkt in deze raming / begroting.

Bijlage 2

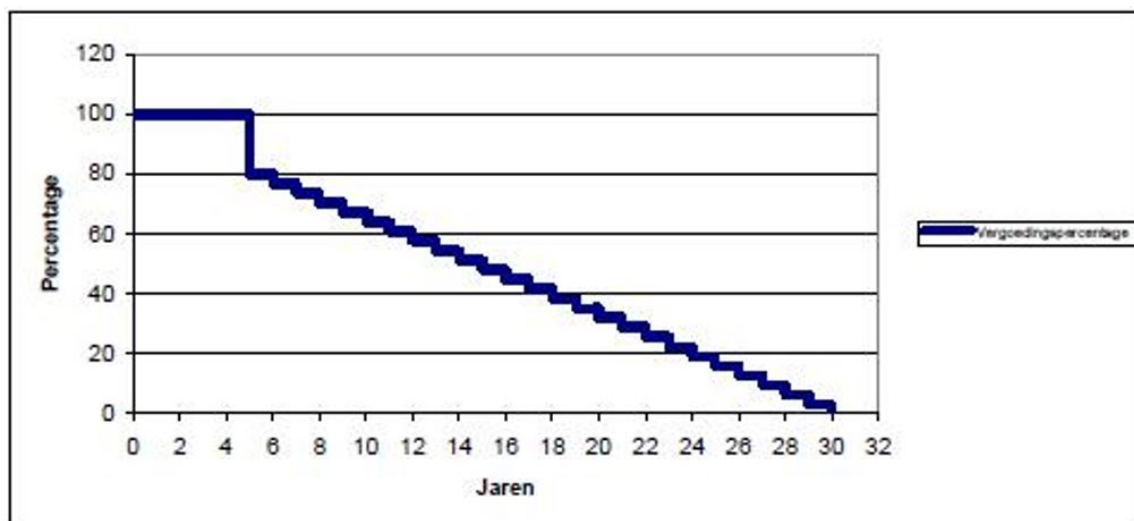
Schaderegeling voor kabels en/of leidingen (droge infrastructuur) die liggen in de openbare ruimte. Het bedrag van de nadeelcompensatie is dan gelijk aan (een percentage van) de som van de kosten voor ontwerp & begeleiding, materiaalkosten, kosten voor het uit en in bedrijf stellen en de uitvoeringskosten.

Jaren	Percentage
0-1	100%
1-2	100%
2-3	100%
3-4	100%
4-5	100%
5-6	80%
6-7	72%
7-8	64%
8-9	56%
9-10	48%
10-11	40%
11-12	32%
12-13	24%
13-14	16%
14-15	8%
15-∞	0%

Bijlage 3

Schaderegeling voor kabels en/of leidingen (natte infrastructuur) die liggen in de openbare ruimte. Het bedrag van de nadeelcompensatie is dan gelijk aan (een percentage van) de som van de kosten voor ontwerp & begeleiding, materiaalkosten, kosten voor het uit en in bedrijf stellen en de uitvoeringskosten.

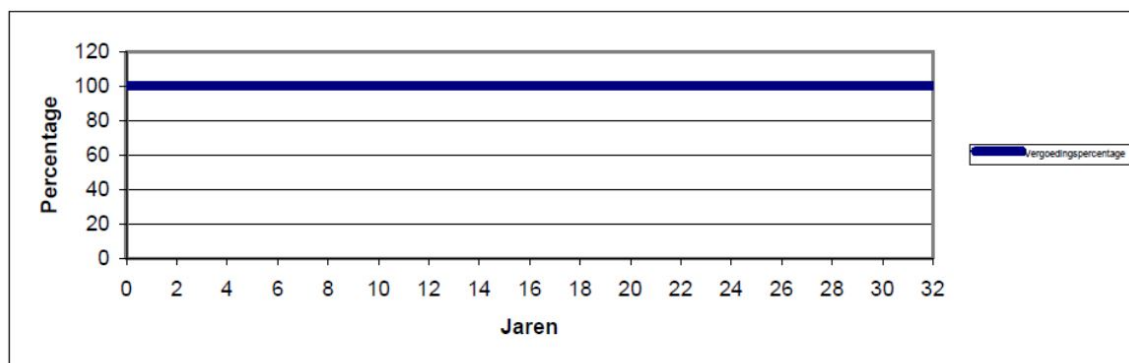

Jaar	Percentage	Jaar	Percentage
1	100,0%	17	44,8%
2	100,0%	18	41,6%
3	100,0%	19	38,4%
4	100,0%	20	35,2%
5	100,0%	21	32,0%
6	80,0%	22	28,8%
7	76,8%	23	25,6%
8	73,6%	24	22,4%
9	70,4%	25	19,2%
10	67,2%	26	16,0%
11	64,0%	27	12,8%
12	60,8%	28	9,6%
13	57,6%	29	6,4%
14	54,4%	30	3,2%
15	51,2%	31-∞	0,0%
16	48,0%		

Bijlage 4

Schaderegeling voor kabels en/of leidingen die niet liggen in de openbare ruimte met zakelijke recht, grondeigendom of BP-gedooqplicht.

Het bedrag van de nadeelcompensatie is gelijk aan (een percentage van) de som van de kosten voor ontwerp en begeleiding, materiaalkosten, kosten voor het uit en in bedrijf stellen en de uitvoeringskosten.

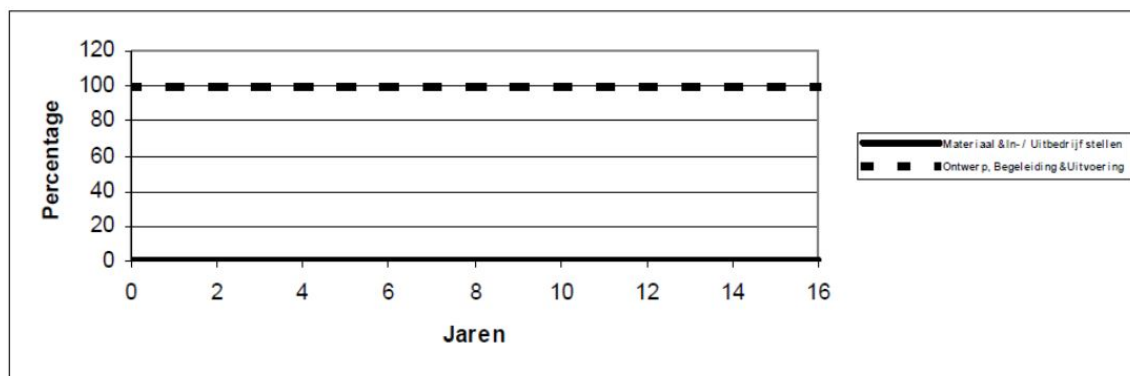
Jaren	Percentage
0-1	100,0%
1-2	100,0%
2-3	100,0%
3-4	100,0%
4-5	100,0%
5-6	100,0%
6-7	100,0%
7-8	100,0%
8-9	100,0%
9-10	100,0%
10-11	100,0%
11-12	100,0%
12-13	100,0%
13-14	100,0%
14-15	100,0%
15-16	100,0%

Jaren	Percentage
16-17	100,0%
17-18	100,0%
18-19	100,0%
19-20	100,0%
20-21	100,0%
21-22	100,0%
22-23	100,0%
23-24	100,0%
24-25	100,0%
25-26	100,0%
26-27	100,0%
27-28	100,0%
28-29	100,0%
29-30	100,0%
30-∞	100,0%

Bijlage 5

Schaderegeling voor kabels en/of leidingen die niet liggen in openbare ruimte zonder zakelijk recht, eigendom of BP-gedooptlicht.

Het bedrag van de nadeelcompensatie is gelijk aan (een percentage van) de som van de kosten voor ontwerp, begeleiding en uitvoering.

Materiaal & In- / Uitbedrijf		Ontwerp, Begeleiding & Uitvoering	
Jaren	Percentage	Jaren	Percentage
0-1	0,0%	0-1	100,0%
1-2	0,0%	1-2	100,0%
2-3	0,0%	2-3	100,0%
3-4	0,0%	3-4	100,0%
4-5	0,0%	4-5	100,0%
5-6	0,0%	5-6	100,0%
6-7	0,0%	6-7	100,0%
7-8	0,0%	7-8	100,0%
8-9	0,0%	8-9	100,0%
9-10	0,0%	9-10	100,0%
10-11	0,0%	10-11	100,0%
11-12	0,0%	11-12	100,0%
12-13	0,0%	12-13	100,0%
13-14	0,0%	13-14	100,0%
14-15	0,0%	14-15	100,0%
15-∞	0,0%	15-∞	100,0%

Bijlage 6

Schaderegeling voor Stadswarmteleidingen die liggen in openbaar gebied. Het bedrag van de nadeelcompensatie is gelijk aan (een percentage van) de som van de kosten van ontwerp en begeleiding, materiaalkosten, kosten voor het uit en in bedrijf stellen en de uitvoeringskosten.

Jaren	Percentage	Jaren	Percentage
0-1	100%	25-26	50%
1-2	98%	26-27	48%
2-3	96%	27-28	46%
3-4	94%	28-29	44%
4-5	92%	29-30	42%
5-6	90%	30-31	40%
6-7	88%	31-32	38%
7-8	86%	32-33	36%
8-9	84%	33-34	34%
9-10	82%	34-35	32%
10-11	80%	35-36	30%
11-12	78%	36-37	28%
12-13	76%	37-38	26%
13-14	74%	38-39	24%
14-15	72%	39-40	22%
15-16	70%	40-41	20%
16-17	68%	41-42	18%
17-18	66%	42-43	16%
18-19	64%	43-44	14%
19-20	62%	44-45	12%
20-21	60%	45-46	10%
21-22	58%	46-47	8%
22-23	56%	47-48	6%
23-24	54%	48-49	4%
24-25	52%	49-50	2%
		na 50	0%

Schaderegeling ingravingen

Als gevolg van de aanleg, instandhouding en opruiming van kabels en/of leidingen in en op openbare gronden ontstaat schade aan straatwerk, overige verhardingen of groenvoorzieningen. Die schade moet worden hersteld en de herstellkosten komen altijd voor rekening van de netbeheerder.

In deze Schaderegeling ingravingen kabels en leidingen zijn (onder andere) de voorwaarden en tarieven vastgelegd met betrekking tot de wijze van verrekening van de herstellkosten van straatwerk, gesloten verharding, natuursteenverhardingen en groenvoorzieningen en de beheer- en degeneratiekosten.

Artikel 1. Algemeen

De begripsbepalingen van de vigerende Algemene verordening ondergrondse infrastructuur (AVOI) en het Handboek kabels en leidingen zijn op deze Schaderegeling ingravingen kabels en leidingen van toepassing, tenzij daarvan nadrukkelijk wordt afgeweken.

Alle technische en procedurele aspecten die verband houden met de aanleg, instandhouding en opruiming van kabels en/of leidingen zijn opgenomen in het Handboek kabels en leidingen Almere.

Artikel 2. Toepasselijkheid

Deze regeling is van toepassing op alle werkzaamheden in verband met de aanleg, instandhouding en opruiming van kabels en/of leidingen in of op de openbare grond van de gemeente Almere, behoudens voor de aspecten waarin is voorzien in privaatrechtelijke overeenkomsten.

Artikel 3. Uitgangspunten bij verrekening van herstellkosten

1. Voor de wijze van herstel en de verrekening van herstel-, onderhouds-, beheer-, en degeneratiekosten inzake ontstane schade die het gevolg is van de aanleg, instandhouding en opruiming van kabels en/of leidingen zijn meerdere varianten mogelijk, te weten:

- Elementenverharding
 - variant A: Herstel en onderhoud uitgevoerd door de gemeente;
 - variant B1: Herstel en onderhoud door netbeheerder;
 - variant B2: Herstel door netbeheerder en onderhoud door de gemeente;
 - variant C: Herstel door de gemeente voorafgaand aan algehele herbestrating.

Voor variant A geldt dat de netbeheerder de gemeente vijf werkdagen vooraf moet informeren over het moment waarop de herstelwerkzaamheden kunnen aanvangen. Indien deze termijn wordt overschreden moet de netbeheerder op zijn kosten de elementenverharding eerst provisioneel herstellen (terugbrengen van de verhardingsmaterialen in hetzelfde verband als voor de werkzaamheden aanwezig was, zodanig dat geen gevaar bestaat voor de weggebruiker). Vervolgens vindt definitief herstel plaats door de gemeente.

Voor variant B1 geldt dat de netbeheerder op zijn kosten het herstel en onderhoud (met 12 maanden garantie conform RAW garantiebepalingen) verzorgt. Voor variant B2 geldt dat de netbeheerder op zijn kosten het herstel (met 12 maanden garantie in geval van overschrijding RAW garantienormen) verzorgt en dat de gemeente verantwoordelijk is voor het onderhoud.

Voor variant C geldt dat het herstel wordt uitgevoerd door de gemeente, voorafgaand aan gehele herbestrating. In onderling overleg tussen de gemeente en de netbeheerder kan dit tarief in incidentele gevallen, afwijkend van de standaard keuze (zie artikel 5, eerste lid), toegepast worden als bijvoorbeeld grootschalige saneringen samenvallen met renovatie of reconstructie door de gemeente.

De herstel-, onderhouds-, beheer-, en degeneratiekosten worden in alle gevallen berekend volgens de vigerende tarieven, zie artikel 5, eerste lid.

- Gesloten verhardingen en groenvoorzieningen (excl. bermen en gazons)
 - variant D: Herstel en onderhoud door de gemeente.

Voor variant D geldt dat het herstel en onderhoud wordt uitgevoerd door de gemeente en de marktconforme kosten worden volledig doorberekend aan de netbeheerder.

2. Standaard wordt binnen de gemeente Almere het herstel uitgevoerd door de netbeheerder en het onderhoud door de gemeente. Hiervoor geldt het VNG-tarief, zie artikel 5, eerste lid.
3. Bij werkzaamheden waar ter plaatse gesloten verharding aanwezig is en de netbeheerder toestemming heeft gekregen van de gemeente om de gesloten verharding open te breken, moet de netbeheerder ervoor zorgen dat nadat de werkzaamheden zijn uitgevoerd de sleuf tijdelijk dicht gestraat wordt met betonklinkers. De netbeheerder moet de betonstenen zelf aanleveren. Het opbreken van de gesloten verharding en het dichtstraten van de sleuf moet gebeuren conform de voorschriften uit het Handboek kabels en leidingen.

Omdat de gemeente streeft naar een hoogwaardig fietsnetwerk en hierdoor de hoofdfietsroutes verbreed worden naar 4 meter, kunnen kabels en/of leidingen onder het asfalt komen te liggen (als verleggen niet mogelijk of wenselijk is). In overleg met gemeente kan bij noodzakelijk onderhoud of calamiteiten het asfalt opengebrouwen worden. De gemeente zal 50% van de marktconforme herstellkosten doorberekenen aan de netbeheerder, zie artikel 5 tweede lid.

De gemeente verzorgt het definitieve herstel van gesloten verhardingen. De gesloten verharding wordt tijdens het periodieke onderhoudsprogramma in opdracht van de gemeente hersteld. Hiervoor geldt een tarief behorend bij variant D, zie artikel 5, tweede lid.

4. De gemeente voert werkzaamheden aan c.q. het definitieve herstel van groenvoorzieningen (exclusief bermen en gazons) in eigen beheer uit of laat dit uitvoeren door een door de gemeente geselecteerde aannemer. Hiervoor geldt een tarief behorend bij variant D, zie artikel 5, derde lid.

Als de netbeheerder (projectmatig) toestemming krijgt van de gemeente om de werkzaamheden aan c.q. het herstel van groenvoorzieningen zelf uit te voeren, worden vóór verstrekking van het instemmingsbesluit of vergunning specifieke afspraken tussen de gemeente en de netbeheerder gemaakt. Afhankelijk van de omvang van het werk geldt dan voor de netbeheerder een garantietermijn van een jaar of een volledig groeiseizoen (week 13 t/m 45) na oplevering. De gemaakte afspraken worden vastgelegd in het instemmingsbesluit.

Werkzaamheden aan bomen worden te allen tijde uitgevoerd door of in opdracht van de gemeente, zie artikel 5, derde lid.

5. Indien (projectmatig) vooraf tussen de gemeente en de netbeheerder de afspraak is gemaakt dat de gemeente zelf zorg draagt voor de herstelwerkzaamheden zal de gemeente de marktconforme kosten in rekening brengen bij de netbeheerder.

In het stadshart van Almere bestaat de verharding grotendeels uit natuursteen (Chinees graniet). Voor de ligging hiervan zie de kaart in artikel 6. Hiervoor geldt dat dit in opdracht van de gemeente door een door de gemeente geselecteerde aannemer opgebrouwen en hersteld moet worden. Hiervoor geldt het tarief behorend bij variant D, zie artikel 5, vierde lid.

In het park aan de stadhuispromenade ligt een halfverharding met daarop een gefundeerd stalen kunst/zit element. Hiervoor geldt dat dit in opdracht van de gemeente door een door de gemeente geselecteerde aannemer opgebrouwen en hersteld moet worden. Indien er ter plaatse werkzaamheden noodzakelijk zijn dient dit altijd vooraf met de gemeente te worden afgestemd. Alle kosten voor het verwijderen en herstellen van de halfverharding, fundering en het kunst/zit element zijn voor rekening van de gemeente Almere.

6. De gemeente kan bij in gebreke blijven van de grondroerder (als de voorgescreven (herstel)termijnen verstreken zijn en/of als herstel onvoldoende is of uitblijft) zelf noodzakelijke (herstel)werkzaamheden uit laten voeren door een door de gemeente geselecteerde aannemer. Dit zal tegen marktconforme tarieven geschieden en de kosten worden aan de netbeheerder doorberekend. De gemeente zal de netbeheerder er vooraf (schriftelijk) van in kennis stellen dat zij het herstel zal laten verrichten.
7. Alle overige (extra) kosten¹ die door de grondroerder (of de gemeente) gemaakt moeten worden vanwege door de netbeheerder geïnitieerde werkzaamheden met betrekking tot kabels en/of lei-

1) Onder andere kosten van: specifiek herstel van bijzondere (sier)bestrating; eventuele extra werkzaamheden ten behoeve van het herstel van straatwerk in oude staat; de uitvoering van het Bouwprocesbesluit Arbeidsomstandigheden; verwijderen van uit gebruik genomen kabels en/of leidingen en/of het rijzen van kabels en/of leidingen op verzoek van de gemeente; verwijderen van aanstootgevend graffiti, posters enzovoort, van bovengrondse voorzieningen; het aanbrengen van anti graffiti voorzieningen op bovengrondse voorzieningen; extra aan te planten groen nabij bovengrondse voorzieningen ten behoeve van inpassing in de omgeving; noodzakelijke werkzaamheden aan groenvoorzieningen en bomen; vervanging en herplanten van groenvoorzieningen en bomen;

dingen en/of een gevolg zijn van de voorwaarden en eisen die zijn opgenomen in de AVOI, het instemmingsbesluit of de vergunning en het Handboek komen in principe voor rekening van de grondroerder c.q. de netbeheerder. Over de eventuele verrekening van overige (extra) kosten zullen nadere afspraken worden gemaakt.

Artikel 4. Verhalen van overige schade

Niet alle schades die de gemeente als gevolg van kabel en/of leidingwerkzaamheden lijdt, kunnen door de vooraf vastgestelde schadeherstellatarieven worden gedekt.

Dit is het geval bij:

1. Schade aan groenvoorzieningen (excl. bermen en gazons):
 - werkzaamheden waarbij de overlevingskans van de aanwezige beplanting gering is en deze dus moet worden vervangen;
 - werkzaamheden waarbij dicht in de buurt van bomen moet worden gewerkt;
 - achteruitgang van de (beeldbepalende) groenkwaliteit;
 - aantasting van de (ecologische) kwaliteit van de groeiplaats.

Met betrekking tot het opnemen van beplanting zullen al vóór het verstrekken van het instemmingsbesluit of vergunning specifieke afspraken worden vastgelegd, zie ook artikel 3, vierde lid.

Als bomen worden beschadigd of zonder toestemming van de gemeente worden gerooid, kan de netbeheerder aansprakelijk worden gesteld voor de schade. De schade aan bomen wordt achteraf vastgesteld door de gemeente. Het totale schadebedrag wordt opgebouwd uit de getaxeerde schade inclusief taxatiekosten, beredderingskosten en overige bijkomende kosten zoals voor het verhalen van schade. De aansprakelijkheidsstelling voor de schade vindt plaats conform het civiele aansprakelijkheidsrecht.

2. Schade die ontstaat buiten de directe werkomgeving:

Van schade die ontstaat buiten de directe werkomgeving van de grondroerder is sprake als ten gevolge van werkzaamheden schade ontstaat aan materialen, lichtmasten, verkeersregelininstallaties (VRI's), geparkeerde auto's, en dergelijke. Voor zover het gemeentelijke eigendommen betreft, kan de gemeente conform het civiele aansprakelijkheidsrecht deze schade verhalen op de veroorzaker. Afhankelijk van de specifieke situatie kan het wenselijk zijn dat voorafgaand aan de werkzaamheden een gezamenlijke (toezichthouder en grondroerder) schouw van de werkomgeving plaatsvindt. De bevindingen moeten vastgelegd worden door de grondroerder.

3. Verborgen gebreken:

Verborgen gebreken zijn buitenproportionele oneffenheden van opgeleverd en goedgekeurd hersteld straatwerk, aantoonbaar het gevolg van werkzaamheden van die grondroerder die als laatste werkzaamheden op de onderhavige locatie heeft uitgevoerd. In dergelijke gevallen heeft de grondroerder vijf werkdagen na eerste aanzegging van de gemeente de tijd om de verharding opnieuw te herstellen. Als norm voor "buitenproportioneel" wordt een oneffenheid aangehouden van meer dan 0,03 m, die zich binnen een jaar na het eerste herstel voordoet (= CROW-norm voor "ernstige schade").

Artikel 5. Tarieven, garantie en onderhoud

1. Herstel-, onderhouds-, beheer- en degeneratiekosten:

De herstel-, onderhouds-, beheer- en degeneratiekosten voor elementenverhardingen, bermen en gazons worden berekend volgens de vigerende VNG richtlijn Tarieven (graaf)werkzaamheden Telecom en de daarbij behorende Tarieven (her)straatwerkzaamheden kabels- en/of leidingwerken. Deze tarieven worden voor alle netbeheerders gehanteerd en worden jaarlijks geïndexeerd en vastgesteld door de VNG en zijn marktconform. In Almere wordt het tarief behorende bij variant B2 gehanteerd.

het afvoeren, tijdelijke opslag en terugplaatsen van bouwstoffen; inboet en het leveren van extra bouwstoffen; afvoeren inclusief de stortingskosten van (vervulde) grond, puin, vrijgekomen asfaltmaterialen; definitief herstel gesloten verhardingen; leveren, aanbrengen en opruimen van tijdelijke (verkeers-)voorzieningen en verkeersmaatregelen en bronbemaling; herstel van verborgen gebreken; het opnieuw aanbrengen c.q. aanwijzen van peilen en hoofdafmetingen; het nemen van maatregelen ten aanzien van de bereikbaarheid van andere kabels en/of leidingen of percelen; het tijdelijk verwijderen en terugplaatsen van bovengrondse obstakels (lichtmasten, verkeersborden); gevolgen voortvloeiend uit het breekverbod; de hulpdiensten en/of de gemeente die voortvloeien uit spoedeisende werkzaamheden/calamiteiten.

2. Tarief herstel gesloten verhardingen:

Herstel en onderhoud van asfalt verharding wordt uitgevoerd door de gemeente. Hiervoor gelden de volgende tarieven behorende bij variant D:

- Asfalt herstel Esplanade: € 267,62 excl. BTW per m²
- Asfalt herstel overig locaties: € 189,66 excl. BTW per m²
- Asfalt herstel fietspad: € 191,27 excl. BTW per m²
- Asfalt herstel rood fietspad: € 232,47 excl. BTW per m²
- Beton herstel fietspad: € 212,95 excl. BTW per m²
- Beton herstel rood fietspad: € 225,07 excl. BTW per m²

Per locatie is er een bijdrage van € 400,00 voor verkeersmaatregelen en de aanvoer- en afvoerkosten.

Per locatie is er een bijdrage van € 500,00 aan vaste kosten per (deel) opdracht.

Onderbouwing kosten:

De volgende componenten worden gebruikt voor vaststellen van het tarief voor het herstel van asfalt.

Herstel kosten asfalt verharding Esplanade per m2 sleuf						
				kaal		
	5			per	2,0%	
	m2	eenh.	kosten	m2	AK+W+R	totaal
Opnemen en afvoeren betonklinkers	5,00	m2	€ 11,35	€ 11,35	€ 0,23	€ 11,58
Zand ontgraven en afvoeren incl doek	5,00	m2	€ 1,27	€ 1,27	€ 0,03	€ 1,30
Aquaflow (granulaat) koop + aanbrengen 0,10 m	5,00	m2	€ 27,44	€ 27,44	€ 0,55	€ 27,99
Frezen aansluitende asfalt deklaag 30 mm	12,00	m2	€ 23,64	€ 56,74	€ 1,13	€ 57,87
Frezen aansluitende asfalt tussenlaag 50 mm	6,00	m2	€ 24,54	€ 29,45	€ 0,59	€ 30,04
Asfalt aanbrengen onderlaag 70 mm	5,00	m2	€ 10,57	€ 10,57	€ 0,21	€ 10,78
Asfalt aanbrengen tussenlaag 50 mm	11,00	m2	€ 6,70	€ 14,73	€ 0,29	€ 15,03
Kleeflagen	28,00	m2	€ 5,08	€ 28,46	€ 0,57	€ 29,03
Asfalt aanbrengen deklaag 30 mm	17,00	m2	€ 4,42	€ 15,03	€ 0,30	€ 15,34
Asfalt polijsten	17,00	m2	€ 19,80	€ 67,32	€ 1,35	€ 68,67
Kosten derden						€ 267,62
BTW	21%					€ 56,20
Kosten derden incl BTW						€ 323,82
Uitgangspunten:						
Kosten alleen voor m2 asfaltverharding dus zonder herstel kantopsluiting, straatkolken etc.						
Zand nog in voldoende laag dikte aanwezig						
Gemaakte sleuf is tijdelijk dichtgestraat met elementenverharding bv. betonstraatstenen.						
Herstel van de verharding is onderdeel van een planmatig uit te voeren asfaltonderhoud.						
Geen kosten opgenomen voor verkeersmaatregelen en aan-en afvoer materieel.						
AK+W+R= Algemene kosten ,winst en risico (aannemer)						
Bedragen zijn exclusief kosten Voorbereiding en Toezicht						

Herstel kosten asfalt verharding per m2 sleuf						
				kaal		
	5			per	2,0%	
Maatregelen	m2	eenh.	kosten	m2	AK+W+R	totaal
Opnemen en afvoeren betonstraatstenen	5,00	m2	€ 11,35	€ 11,35	€ 0,23	€ 11,58
Zand ontgraven en afvoeren d=0,10m	5,00	m2	€ 1,27	€ 1,27	€ 0,03	€ 1,30
Betonpuingranulaat koop + aanbrengen 0,10m	5,00	m2	€ 27,44	€ 27,44	€ 0,55	€ 27,99
Frezen aansluitende asfalt 40mm deklaag	12,00	m2	€ 23,64	€ 56,74	€ 1,13	€ 57,87
Frezen aansluitend asfalt 40mm tussenlaag	6,00	m2	€ 23,64	€ 28,37	€ 0,57	€ 28,94
Asfalt aanbrengen onderlaag 70mm	5,00	m2	€ 10,57	€ 10,57	€ 0,21	€ 10,78
Asfalt aanbrengen tussen laag 40mm	11,00	m2	€ 5,36	€ 11,79	€ 0,24	€ 12,02
Kleeflagen	23,00	m2	€ 5,08	€ 23,38	€ 0,47	€ 23,84
Asfalt aanbrengen deklaag 40mm	17,00	m2	€ 4,42	€ 15,03	€ 0,30	€ 15,34
Kosten derden						€ 189,66
BTW	21%					€ 39,83
Kosten derden inclusief BTW						€ 229,49

Uitgangspunten:

Kosten alleen voor m2 asfaltverharding dus zonder herstel kantopsluiting, straatkolken etc.

Zand nog in voldoende laag dikte aanwezig

Gemaakte sleuf is tijdelijk dichtgestraat met elementenverharding bv. betonstraatstenen.

Herstel van de verharding is onderdeel van een planmatig uit te voeren asfaltonderhoud.

Geen kosten opgenomen voor verkeersmaatregelen en aan-en afvoer materieel.

AK+W+R= Algemene kosten ,winst en risico (aannemer)

Bedragen zijn exclusief kosten Voorbereiding en Toezicht

Herstel kosten asfalt verharding fietspad per m2 sleuf						
				kaal		
	5			per	2,0%	
Maatregelen	m2	eenh.	kosten	m2	AK+W+R	totaal
Opnemen en afvoeren betonstraatstenen	5,00	m2	€ 11,35	€ 11,35	€ 0,23	€ 11,58
Zand ontgraven en afvoeren d=0,10m	5,00	m2	€ 1,27	€ 1,27	€ 0,03	€ 1,30
Betonpuingranulaat koop + aanbrengen 0,10m	5,00	m2	€ 27,44	€ 27,44	€ 0,55	€ 27,99
Frezen aansluitende asfalt 40mm deklaag	12,00	m2	€ 23,64	€ 56,74	€ 1,13	€ 57,87
Frezen aansluitend asfalt 40mm tussenlaag	6,00	m2	€ 23,64	€ 28,37	€ 0,57	€ 28,94
Asfalt aanbrengen onderlaag 70mm	5,00	m2	€ 10,57	€ 10,57	€ 0,21	€ 10,78
Asfalt aanbrengen tussenlaag 40 mm	11,00	m2	€ 6,70	€ 14,73	€ 0,29	€ 15,03
Kleeflagen	23,00	m2	€ 5,08	€ 23,38	€ 0,47	€ 23,84
Asfalt aanbrengen deklaag 30mm	17,00	m2	€ 4,02	€ 13,66	€ 0,27	€ 13,94
Kosten derden						€ 191,27
BTW	21%					€ 40,17
Kosten derden inclusief BTW						€ 231,44

Uitgangspunten:

Kosten alleen voor m2 asfaltverharding dus zonder herstel kantopsluiting, straatkolken etc.

Zand nog in voldoende laag dikte aanwezig

Gemaakte sleuf is tijdelijk dichtgestraat met elementenverharding bv. betonstraatstenen.

Herstel van de verharding is onderdeel van een planmatig uit te voeren asfaltonderhoud.

Geen kosten opgenomen voor verkeersmaatregelen en aan-en afvoer materieel.

AK+W+R= Algemene kosten ,winst en risico (aannemer)

Bedragen zijn exclusief kosten Voorbereiding en Toezicht

Herstel kosten asfalt verharding rood fietspad per m2 sleuf

					kaal	
	5				per	2,0%
Maatregelen	m2	eenh.	kosten		m2	AK+W+R
Opnemen en afvoeren betonstraatstenen	5,00	m2	€ 11,35	€ 11,35	€ 0,23	€ 11,58
Zand ontgraven en afvoeren d=0,10m	5,00	m2	€ 1,27	€ 1,27	€ 0,03	€ 1,30
Betonpuingranulaat koop + aanbrengen 0,10m	5,00	m2	€ 27,44	€ 27,44	€ 0,55	€ 27,99
Frezen aansluitende asfalt 40mm deklaag	12,00	m2	€ 23,64	€ 56,74	€ 1,13	€ 57,87
Frezen aansluitend asfalt 40mm tussenlaag	6,00	m2	€ 23,64	€ 28,37	€ 0,57	€ 28,94
Asfalt aanbrengen onderlaag 70mm	5,00	m2	€ 10,57	€ 10,57	€ 0,21	€ 10,78
Asfalt aanbrengen tussenlaag 40 mm	11,00	m2	€ 6,70	€ 14,73	€ 0,29	€ 15,03
Kleeflagen	23,00	m2	€ 5,08	€ 23,38	€ 0,47	€ 23,84
Asfalt aanbrengen deklaag 30mm Rood	17,00	m2	€ 15,90	€ 54,05	€ 1,08	€ 55,14
Kosten derden						€ 232,47
BTW	21%					€ 48,82
Kosten derden inclusief BTW						€ 281,29

Uitgangspunten:

Kosten alleen voor m2 asfaltverharding dus zonder herstel kantopsluiting, straatkolken etc.
 Zand nog in voldoende laag dikte aanwezig
 Gemaakte sleuf is tijdelijk dichtgestraat met elementenverharding bv. betonstraatstenen.
 Herstel van de verharding is onderdeel van een planmatig uit te voeren asfaltonderhoud.
 Geen kosten opgenomen voor verkeersmaatregelen en aan-en afvoer materieel.
 AK+W+R= Algemene kosten ,winst en risico (aannemer)

Bedragen zijn exclusief kosten Voorbereiding en Toezicht

Herstel kosten beton verharding fietspad per m2 sleuf

					kaal	
	5				per	2,0%
Maatregelen	m2	eenh.	kosten		m2	AK+W+R
Aan / afvoer materieel	1,00	post	€ 100,00	€ 100,00	€ 2,00	€ 102,00
Opnemen en afvoeren betonstraatstenen	1,00	m2	€ 11,35	€ 11,35	€ 0,23	€ 11,58
Zand ontgraven en afvoeren d=0,10m	1,00	m2	€ 1,27	€ 1,27	€ 0,03	€ 1,30
Verdeuvelen randen	2,40	m1	€ 25,00	€ 60,00	€ 1,20	€ 61,20
Verhardingslaag van beton 160 mm	1,00	m2	€ 12,79	€ 12,79	€ 0,26	€ 13,05
Aanbrengen textuur betonoppervlak	1,00	m2	€ 23,36	€ 23,36	€ 0,47	€ 23,83
Kosten derden						€ 212,95
BTW	21%					€ 44,72
Kosten derden inclusief BTW						€ 257,67

Uitgangspunten:

Kosten alleen voor m2 betonverharding dus zonder herstel kantopsluiting, straatkolken etc.
 Zand nog in voldoende laag dikte aanwezig
 Gemaakte sleuf is tijdelijk dichtgestraat met elementenverharding bv. betonstraatstenen.
 Herstel van de verharding is onderdeel van een planmatig uit te voeren onderhoud.
 Geen kosten opgenomen voor verkeersmaatregelen en aan-en afvoer materieel.
 AK+W+R= Algemene kosten ,winst en risico (aannemer)

Bedragen zijn exclusief kosten Voorbereiding en Toezicht

Herstel kosten beton verharding rood fietspad per m2 sleuf						
				kaal		
	5			per	2,0%	
Maatregelen	m2	eenh.	kosten	m2	AK+W+R	totaal
Aan / afvoer materieel	1,00	post	€ 100,00	€ 100,00	€ 2,00	€ 102,00
Opnemen en afvoeren betonstraatstenen	1,00	m2	€ 11,35	€ 11,35	€ 0,23	€ 11,58
Zand ontgraven en afvoeren d=0,10m	1,00	m2	€ 1,27	€ 1,27	€ 0,03	€ 1,30
Verdeuvelen randen	2,40	m1	€ 25,00	€ 60,00	€ 1,20	€ 61,20
Verhardingslaag van beton 160 mm	1,00	m2	€ 12,79	€ 12,79	€ 0,26	€ 13,05
Aanbrengen textuur betonoppervlak	1,00	m2	€ 23,36	€ 23,36	€ 0,47	€ 23,83
Meerprijs voor beton in rode kleur	1,00	m2	€ 11,88	€ 11,88	€ 0,24	€ 12,12
Kosten derden						€ 225,07
BTW	21%					€ 47,26
Kosten derden inclusief BTW						€ 272,34
Uitgangspunten:						
Kosten alleen voor m2 betonverharding dus zonder herstel kantopsluiting, straatkolken etc.						
Zand nog in voldoende laag dikte aanwezig						
Gemaakte sleuf is tijdelijk dichtgestraat met elementenverharding bv. betonstraatstenen.						
Herstel van de verharding is onderdeel van een planmatig uit te voeren onderhoud.						
Geen kosten opgenomen voor verkeersmaatregelen en aan-en afvoer materieel.						
AK+W+R= Algemene kosten ,winst en risico (aannemer)						
Bedragen zijn exclusief kosten Voorbereiding en Toezicht						

3. Tarief herstel groenvoorzieningen (exclusief bermen en gazons):

Herstel en onderhoud van groenvoorzieningen wordt uitgevoerd door de gemeente. Hiervoor gelden de volgende tarieven behorende bij variant D:

- Herstel hagen: € 15,00 excl. BTW per m²
- Herstel sierheesters: € 40,00 excl. BTW per m²
- Herstel vaste planten: € 46,00 excl. BTW per m²
- Bomen in verharding: € 875,00 excl. BTW per m²
- Bomen in gazon/beplanting: € 550,00 excl. BTW per m²

Per locatie is er een bijdrage van € 400,00 voor verkeersmaatregelen en de aanvoer- en afvoerkosten.

4. Tarief herstel natuursteenverharding stadshart (chinees graniet):

Herstel en onderhoud van bijzondere bestratingen wordt uitgevoerd door de gemeente. Hiervoor gelden de volgende tarieven behorende bij variant D:

A. Bij nieuwe aanleg en uitbreiding:

- Natuursteen: € 237,31 excl. BTW per m²

B. Bij reparatie en calamiteiten:

Dezelfde tarieven als bij nieuwe aanleg en uitbreiding waarbij de volgende staffeling, per jaar per netbeheerder, wordt gehanteerd.

Staffeling, per jaar, schaderegeling natuursteen stadshart				
van	tot	Bijdrage netbeheerder	Bijdrage netbeheerder €	Bijdrage Gemeente
€ -	€ 21.000,00	100%	€ 21.000,00	0%
€ 21.000,00	€ 42.000,00	75%	€ 15.750,00	25%
€ 42.000,00	€ 63.000,00	50%	€ 10.500,00	50%
€ 63.000,00	€ 84.000,00	25%	€ 5.250,00	75%
€ 84.000,00	€ -	0%	€ -	100%
Maximaal per jaar			€ 52.500,00	
Uitgangspunten:				
Alleen van toepassing op reparatie en calamiteiten aan bestaande kabels en leidingen				
Netbeheerder opent zelf sleuf na verwijderen natuursteen.				
In opdracht gemeente wordt natuursteen verwijderd en hersteld				
Geen kosten opgenomen voor verkeersmaatregelen en aan- en afvoer materieel				

Per locatie is er een bijdrage van € 400,00 voor verkeersmaatregelen en de aanvoer- en afvoerkosten.

Per locatie is er een bijdrage van € 315,00 aan vaste kosten

Onderbouwing kosten:

De volgende componenten worden gebruikt voor vaststellen van het tarief voor het herstel van natuursteen.

Herstel kosten natuursteen verharding per m1 sleuf						
Voeg op split op funderingslaag						
				kaal		
				per	19,4%	
Maatregelen	m2	eenh.	kosten	m2	AK+W+R	totaal
Verwijderen flexibele voeg	10,00	m1	€ 0,58	€ 5,80	€ 1,13	€ 6,93
Opnemen natuursteen op split	1,00	m2	€ 4,18	€ 4,18	€ 0,81	€ 4,99
Verwijderen splitlaag	1,00	m2		€ -	€ -	€ -
Verwijderen funderingslaag	1,00	m2	€ 1,30	€ 1,30	€ 0,25	€ 1,55
Herstel funderingslaag	1,00	m2		€ -	€ -	€ -
Aanbrengen splitlaag	1,00	m2	€ 119,64	€ 119,64	€ 23,21	€ 142,85
Afstandhouders	24,00	st	€ 0,21	€ 5,04	€ 0,98	€ 6,02
Aanbrengen natuursteen op split	1,00	m2	€ 34,89	€ 34,89	€ 6,77	€ 41,66
Aanbrengen flexibele voeg	1,00	m2	€ 27,90	€ 27,90	€ 5,41	€ 33,31
Kosten derden						€ 237,31
BTW	21%					€ 49,83
Kosten derden inclusief BTW						€ 287,14
Uitgangspunten:						
Kosten alleen voor m2 natuursteen.						
Zand nog in voldoende laag dikte aanwezig						
Geen kosten opgenomen voor verkeersmaatregelen en aan-en afvoer materieel.						
AK+W+R= Algemene kosten ,winst en risico (aannemer)						
Bedragen zijn exclusief kosten Voorbereiding en Toezicht						

De totale herstelkosten gebaseerd op de tarieven uit het tweede, derde en vierde lid worden verhoogd met 14% (V&T) voorbereiding en toezicht met een minimum van € 175,00 excl. BTW.

De tarieven genoemd in het tweede, derde en vierde lid zijn vastgesteld in 2025, jaarlijkse indexering vindt plaats conform het landelijke prijsindexcijfer van de grond-, weg-, en waterbouw, onderwerp "wegen met gesloten verharding" van het CBS. Dit indexcijfer wordt steeds bepaald in januari, april, juli en oktober. Het indexcijfer van de maand oktober bepaalt het tarief voor het volgende jaar.

Besteksprijzen: De tarieven zijn gebaseerd op de aanbestede eenheidsprijzen van de gemeentelijke aannemer. Indien er een nieuwe aanbesteding plaatsvindt zullen de tarieven worden aangepast.

Artikel 6. Overige en slotbepalingen

Deze regeling is van toepassing op werkzaamheden waarover op het moment van in werking treden geen andere overeenkomsten zijn aangegaan tussen de gemeente en belanghebbende(n).

Deze regeling is niet van toepassing op gemeentelijke kabels en/of leidingen.

Deze regeling treedt in werking op de dag na de datum van bekendmaking.

Artikel 7. Citeertitel

Deze regeling wordt aangehaald als: Schaderegeling ingravingen kabels en leidingen Almere.

Aldus vastgesteld in de vergadering van burgemeester en wethouders van 16 oktober 2025.

Burgemeester en wethouders voornoemd,

Secretaris

Burgemeester,

Bijlagen

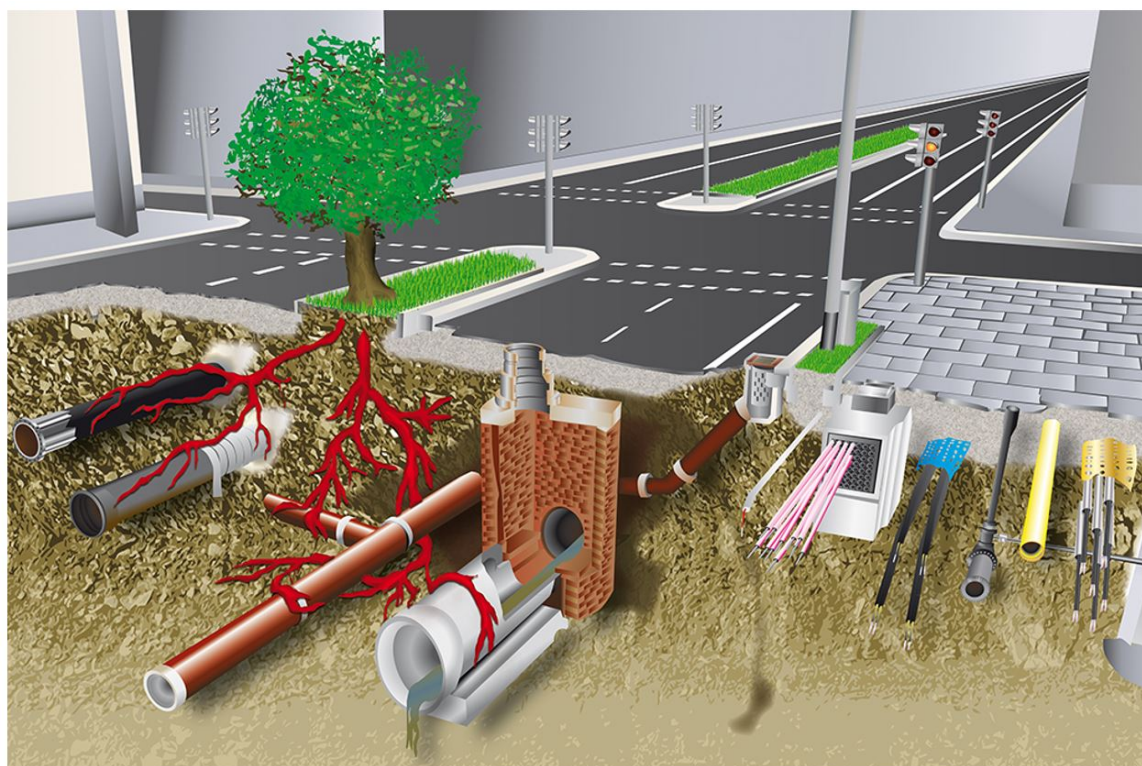
Kaart Chinees graniet stadshart Almere

Figuur 1

Handboek Kabels en Leidingen 2025

1. INLEIDING

Binnen de gemeente Almere verlenen burgemeester en wethouders instemming of vergunning voor werkzaamheden in verband met de aanleg, instandhouding en opruiming van (ondergrondse) infrastructuur (kabels en/of leidingen), conform de Algemene verordening ondergrondse infrastructuur (AVOI). De mandatering van medewerkers van de gemeente voor de afhandeling van de instemmings- of vergunningaanvragen en handhaving van het beleid is vastgelegd in de mandaatregeling van de gemeente.

Als beheerder van de openbare ruimte voert de gemeente de regie en coördinatie bij de aanleg van kabels en/of leidingen van netbeheerders. De coördinatie heeft als doel zorg te dragen voor de veiligheid, de beperking van overlast, het bevorderen van het voorkomen van schade en het borgen van de kwaliteit van de openbare ruimte. Voor een goede uitoefening van deze taken hebben burgemeester en wethouders nadere regels vastgelegd in dit Handboek kabels en leidingen gemeente Almere (verder het Handboek). Het Handboek is vastgesteld door burgemeester en wethouders als nadere regel, ter uitwerking van de AVOI. Het Handboek is van toepassing op alle werkzaamheden ten behoeve van de aanleg, instandhouding en opruiming van kabels en/of leidingen in de openbare ruimte van de gemeente. Over de regelgeving uit het Handboek is altijd nader overleg mogelijk met de gemeente om tot overeenstemming te komen inzake tijd, plaats en wijze van uitvoering van de werkzaamheden van een grondroerder, waarbij voor beide partijen de regels van redelijkheid en billijkheid gelden.

In dit Handboek zijn onder andere uniforme richtlijnen, voorwaarden en eisen gesteld ten aanzien van de voorbereiding en uitvoering van werkzaamheden.

Doel van het Handboek is:

- het beheer van de openbare ruimte;
- het borgen en bevorderen van de kwaliteit van de (ondergrondse) openbare ruimte;
- het bevorderen van een juiste ordening en een veilige ligging van kabels en/of leidingen;
- het beperken van overlast en het bevorderen van een veilige omgeving voor de gebruikers van de openbare ruimte en uitvoerenden tijdens de werkzaamheden;
- het voorkomen van schades.

Het Handboek bestaat uit twee hoofdthema's:

- A. **ALGEMENE EN PROCEDURELE INFORMATIE;**
- B. **TECHNISCHE EISEN/VOORSCHRIFTEN** met betrekking tot tracébeplanning, ontwerp-, uitvoerings- en beheersvoorschriften.

Rangorde van wetten, verordeningen en het Handboek kabels en leidingen:

1. wettelijke bepalingen, waaronder de Telecommunicatiewet (Tw), de Wet informatie-uitwisseling bovengrondse en ondergrondse netten (WIBON), de Wegenverkeerswet 1994 (WvW);
2. lokale regelgeving van de gemeente Almere zoals onder andere de Algemene plaatselijke verordening (APV) en de AVOI;
3. het Handboek kabels en leidingen van de gemeente Almere, met verwijzingen naar verdere relevante regelgeving en richtlijnen (zie artikel 2.3).

Parallel aan bovenstaande regelgeving gelden eventuele privaatrechtelijke overeenkomsten.

1.1. Spoedeisende werkzaamheden

Let op: Ook in geval van spoedeisende werkzaamheden of calamiteiten moeten alle aspecten uit dit Handboek zoveel als mogelijk in acht genomen en/of opgevolgd worden.

Als dit vanwege het spoedeisende karakter van de werkzaamheden niet mogelijk is en/of de gebruikelijke voorafgaande kennisgeving van de werkzaamheden niet gedaan kan worden geldt:

- dat de grondroerder in ieder geval voor aanvang van de werkzaamheden de gemeente telefonisch op de hoogte moet brengen. Dit is buiten kantooruren altijd mogelijk via de piketdienst van de gemeente, via telefoonnummer 036-5484446;
- dat als er voor spoedeisende werkzaamheden een wegafsluiting noodzakelijk is de grondroerder daarover zelf direct de hulpdiensten moet inlichten via telefoonnummer 0900-8844 en wegwerkzaamheden@brandweerflevoland.nl. Ook moeten de OV-diensten op de hoogte worden gebracht via telefoonnummer 088-0331495;
- dat een calamiteitenmelding bij het Kadaster gedaan moet worden en na het oplossen van de calamiteit deze melding (inclusief de reden) afgemeld moet worden bij de Rijksinspectie Digitale Infrastructuur (RDI);
- de nadere omschrijving conform artikel 4.2, vijfde lid.

DEEL A: ALGEMENE EN PROCEDURELE INFORMATIE

2. BEGRIPSBEPALINGEN, ROLVERDELING EN VERWIJZINGEN

De begripsbepalingen van de AVOI zijn van toepassing tenzij daarvan nadrukkelijk wordt afgeweken door het bepaalde in dit hoofdstuk. De definities uit de AVOI zijn hier ook vermeld ten behoeve van de leesbaarheid van het Handboek in de praktijk.

2.1. Begripsbepalingen

a.	aansluiting	het gedeelte van de kabel en/of leiding dat een netwerk verbindt met een fysiek punt waarop een klant de toegang tot een netwerk wordt geboden;
b.	belanghebbenden	de bewoners en (bedrijfsmatige of anderszins) gebruikers van alle percelen, grenzend aan het tracé van kabels en/of leidingen;
c.	bovengrondse voorzieningen	transformator-, schakel-, verdeel- en onderstations en regelkamers die onderdeel uitmaken van een netwerk en bovengronds worden geplaatst;
d.	boring (gestuurd)	het maken van een holle ruimte in de grond, met behulp van een sleufloze techniek, zonder daarbij de omringende grondslag te verwijderen;
e.	breekverbod	tijdelijk verbod voor het uitvoeren van werkzaamheden;
f.	calamiteit	een incident waarbij de omgeving mogelijk grote gevolgen kan ondervinden, die niet zelfstandig kunnen worden afgewikkeld of waarbij gecoördineerde inzet van hulpverleningsorganisaties en diensten van verschillende disciplines is vereist om de gevolgen te beperken;
g.	combiwerk	het gecombineerd coördineren en uitvoeren van werkzaamheden van meerdere netbeheerders tegelijk op een graaflocatie waarbij alle kabels en/of leidingen gelijktijdig of direct na elkaar worden aangelegd;
h.	distributie- en mutatiepunten	afsluitbare ondergrondse holle behuizing voor het onderbrengen van telecommunicatieapparatuur (handholes), afsluiters, brandkranen, lassen enzovoort onder het maaiveld of met toegangsluik op maaiveldniveau;
i.	gemeente	burgemeester en wethouders van de gemeente Almere;
j.	gesloten verharding	verhardingsconstructie bestaande uit een bitumen, cement of kunststof gebonden materiaal en Chinees graniet met daaronder een fundering;
k.	graaflocatie	de locatie waar werkzaamheden worden verricht;
l.	groenvoorzieningen	het geheel van de aanplant (heesters, bomen, vaste planten en gazon) in een gebied;
m.	grondroerder	degene onder wiens verantwoordelijkheid de werkzaamheden feitelijk worden verricht;
n.	instemmingsbesluit	besluit van de gemeente op een aanvraag tot instemming van voorgenomen werkzaamheden voor kabels ten dienste van een openbaar elektronisch communicatienetwerk;
o.	kabel- en leidingtracé	de aslijn van een strook grond waarin kabels en/of leidingen liggen of (met toestemming van de grondeigenaar mogen) worden gelegd;
p.	kabels en/of leidingen	een of meer kabels en/of leidingen die onderdeel zijn van een netwerk, daaronder mede begrepen de daarmee verbonden transformator-, schakel-, verdeel- en onderstations, distributie- en/of mutatiepunten, en tevens omvattende lege buizen, ondergrondse ondersteuningswerken en beschermingswerken;
q.	kadaster- sectie KLIC	afdeling van het Kadaster die mede uitvoering geeft aan de Wet informatie-uitwisseling bovengrondse en ondergrondse netten (WIBON) en ook zorgdraagt voor de uitwisseling van kabel- en/of leidinggegevens (KLIC-meldingen);
r.	leidingenstraat	een obstakelvrij kabel en/of leidingentracé voor primaire leidingen. Een beschermde zone waar andere regels gelden dan bij overige tracering;
s.	ligging	de werkelijke plaats van een kabel of leiding. Deze wordt aangegeven op een revisietekening;
t.	mantelbuis	beschermbuis (onder andere staal of kunststof) om een kabel en/of leiding;
u.	marktconforme kosten	kosten zoals deze onder normale omstandigheden in een markteconomie op de desbetreffende markt worden gemaakt;
v.	matenplan 2	een door de gemeente vastgestelde maatvast tekening met de assen, uitteefbare percelen en inrichting openbaar gebied, gebaseerd op het vastgestelde inrichtingsplan. Op basis van het vastgestelde matenplan 2 kan een plan kabels & leidingen gemaakt worden;
w.	montagegat c.q. lasgat	een opbreking met beperkte afmeting, maximaal 2 m ² , die wordt gemaakt ten behoeve van de toegang tot een distributie- of mutatiepunt, plaatsen van afsluiters, het opgraven van een kabelrol ten behoeve van aansluitingen, voor het herstellen van kabel- c.q. leidingstoringen of voor inspectiedoeleinden;
x.	netbeheerder	degene die als natuurlijk persoon handelend in de uitoefening van een beroep of bedrijf dan wel als rechtspersoon acteert als beheerder van een netwerk;
y.	netwerk	samenstel van kabels of leidingen bestemd voor het transport van vaste, vloeibare of gasvormige stoffen, van energie of van informatie;
z.	openbaar netwerk	een openbaar elektronisch communicatienetwerk, als genoemd in artikel 1.1 van de Telecommunicatiewet, alsmede een netwerk van een netbeheerder die krachtens een wet is aangewezen om een netwerk aan te leggen en te onderhouden;
aa.	openbare ruimte	openbare gronden, als genoemd in artikel 1.1 van de Telecommunicatiewet;
bb.	open verharding	verharding bestaande uit elementen, waaronder bijzondere (sier)bestrating, of andere ongebonden materialen al of niet op een puinfundering, waaraan geen bindmiddel is toegevoegd;
cc.	opslag	vrijgekomen sleufmaterialen die tijdelijk worden opgeslagen, meestal naast de sleuf;

dd.	opslagterrein	de tijdelijke stallingsplaats van haspels, vracht-, directie- of materiaalwagens, materialen enzovoort in de openbare ruimte;
ee.	persing	met behulp van een hydraulische vizel een stalen mantelbuis door de grond drukken. Betreft een sleufloze techniek waarbij de omringende grondslag niet verwijderd wordt;
ff.	plan in rood	een tekening gemaakt door een netbeheerder met daarin de wenstracing in een gebied;
gg.	plan kabels & leidingen	een tekening gemaakt door de gemeente met daarin alle reserveringen voor kabels en/of leidingen in een gebied;
hh.	registratiesysteem	digitaal registratie- en communicatiesysteem dat de gemeente hanteert om meldingen, vergunningen en instemmingen van werkzaamheden en alles wat daarmee samenhangt te verwerken;
ii.	revisietekening	een gewaarmerkte tekening die van kabels en/of leidingen die aangelegd zijn, de werkelijke ligging ten tijde van de aanleg aangeeft in X-, Y- en waar van toepassing Z- coördinaten volgens het Rijksdriehoek (RD-) stelsel alsmede hoeveel kabels en/of leidingen aanwezig zijn in een sleuf(deel);
jj.	ruimtebeslag kabels en leidingen	het door de gemeente vastgestelde en voor de netbeheerder verplichte schema voor de ligging van ondergrondse infrastructuur in de openbare grond;
kk.	sleuf	de opening in de ondergrond die ontstaat door het verwijderen van verharding en/of grond ten behoeve van werkzaamheden;
ll.	sleufloze technieken	het maken van een holle ruimte in de grond, met behulp van een (gestuurde) boring of persing, zonder daarbij de omringende grondslag te verwijderen;
mm.	technicus kabels en leidingen	de door de gemeente aangewezen persoon die is belast met het afstemmen van alle werkzaamheden namens de gemeente;
nn.	spoedeisende werkzaamheden	werkzaamheden voor reparatie of onderhoud waarvan uitstel niet mogelijk is als een ernstige belemmering of storing van de dienstverlening in het betreffende netwerk is opgetreden;
oo.	toezichthouder kabels en leidingen	de door de gemeente aangewezen persoon die is belast met het houden van toezicht tijdens de uitvoering van alle werkzaamheden;
pp.	vergunning	besluit van de gemeente op een aanvraag van de voorgenomen werkzaamheden alsmede de privaatrechtelijke toestemming dat kabels en/of leidingen mogen blijven liggen volgens het ingestemde tracé, behoudens voor kabels ten dienste van een openbaar elektronisch communicatienetwerk;
qq.	WIU	werk in uitvoering (WIU) is een wekelijks overleg waarbij de werkzaamheden in Almere worden besproken. Veiligheid en bereikbaarheid zijn de speerpunten in dit overleg;
rr.	werkzaamheden	handmatige en/of mechanische (graaf)werkzaamheden, waaronder ook begrepen het opbreken en herstellen van de sleufbedekking en sleufloze technieken, in de openbare ruimte in verband met de (voorbereiding op de) aanleg, instandhouding en opruiming van kabels en/of leidingen;
ss.	werkzaamheden van niet ingrijpende aard	• werkzaamheden met een gezamenlijke tracé lengte tot 25 meter en een maximale sleufbreedte van 1 meter, waarbij geen: - o wegen, watergangen of groenvoorzieningen volledig worden gekruist; - o bovengrondse voorzieningen worden geplaatst; - o distributie- en mutatiepunten worden geplaatst. • het aanbrengen of verwijderen van kabels en/of leidingen in reeds aangebrachte voorzieningen; • het vervangen van bestaande bovengrondse voorzieningen en/of distributie- en mutatiepunten met dezelfde of kleinere afmetingen; • het maken van maximaal twee opbrekingen met elk een afmeting van maximaal 2 m² ten behoeve van aaneengesloten werkzaamheden.

2.2. Rolverdeling

2.2.1. Gemeente, netbeheerder, grondroerder

In de praktijk kan een rolverdeling bestaan tussen de netbeheerder en de grondroerder. Soms worden die twee rollen door een en dezelfde partij vervuld.

De gemeente zal in het algemeen veel zaken rechtstreeks afhandelen met de grondroerder, maar de netbeheerder is ook aansprakelijk en verantwoordelijk voor het (doen) opvolgen van de bepalingen in dit Handboek. Dit geldt met name als er gebruik wordt gemaakt van (een) grondroerder(s) die middels een machtiging werkzaamheden verricht(en) voor de netbeheerder.

De gemeente behoudt zich desondanks wel het recht voor om in dringende gevallen ook handhavingsmaatregelen rechtstreeks met de grondroerder af te handelen en de netbeheerder daarvan zo snel mogelijk in kennis te stellen.

2.2.2. Gemeentelijke toezichthouder kabels & leidingen en technicus kabels & leidingen

De gemeentelijke organisatie rondom kabels en leidingen is verdeeld over twee rollen. Deze rollen zijn toegewezen aan één of meerdere medewerkers van de gemeente. Het is mogelijk dat bij afwezigheid van personen de rollen door andere personen overgenomen worden.

- De toezichthouder kabels en leidingen is onder andere verantwoordelijk voor:
 - o toezicht op de werkzaamheden aan kabels en leidingen van de netbeheerders en het naleven van de uitvoerings- en vergunningsvoorschriften;
 - o deelname aan het projectmatig en/of tactisch overleg en/of aan het projectmatig uitvoerings-overleg.
 - o het goedkeuren van meldingen voor aanvang van werkzaamheden, spoedeisende werkzaamheden en werkzaamheden van minder ingrijpende aard.
- De technicus kabels en leidingen is onder andere verantwoordelijk voor:
 - o het coördineren van de ligging van ondergrondse infrastructuur kabels en leidingen;
 - o verzorgen van alle communicatie tussen netbeheerders en de diverse afdelingen binnen de gemeente;
 - o het ontwerpen, specificeren en realiseren van kabels en leidingen plannen voor nieuwbouwprojecten en reconstructies;
 - o adviseren bij planvorming, gebiedsontwikkeling, reconstructies en gronduitgiften;
 - o het verlenen van vergunningen en/of instemmingsbesluiten voor werkzaamheden van netbeheerders ten aanzien van kabels en leidingen.

2.3. Verwijzingen

In dit Handboek wordt op diverse onderdelen verwezen naar normen en richtlijnen die van toepassing zijn op de uit te voeren werkzaamheden. Hieronder volgt een beknopte omschrijving:

NEN (Nederlands Normalisatie instituut)

Het Nederlandse centrum van normalisatie helpt bedrijven en andere partijen om onderling heldere en toepasbare afspraken te maken. NEN draagt bij aan veiligheid, gezondheid, milieu en innovatie. Bedrijfsleven en andere partijen maken in normcommissies zelf afspraken over producten en werkwijzen. NEN bemiddelt in het afwegen van de verschillende belangen en zorgt voor neutrale procesbegeleiding. NEN biedt direct toegang tot Europese (NEN-EN) en mondiale normalisatieplatforms.

De NPR (Nederlandse Praktijk Richtlijnen) geeft toelichting op en aanwijzingen voor het verantwoord gebruik van de NEN- (nationaal) en NEN-EN (Europees) normen.

CROW (oorspronkelijk: Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek)

CROW is het nationale kennisplatform voor infrastructuur, verkeer, vervoer en openbare ruimte. Deze stichting zonder winstoogmerk ontwikkelt, verspreidt en beheert praktisch toepasbare kennis voor beleidsvoorbereiding, planning, ontwerp, aanleg, beheer en onderhoud. Dat gebeurt in de vorm van handleidingen, richtlijnen en aanbevelingen en in samenwerking met alle belanghebbende partijen, waaronder Rijk, provincies, gemeenten, adviesbureaus, uitvoerende bouwbedrijven in de grond-, water- en wegenbouw, toeleveranciers en vervoerorganisaties.

RAW (Rationalisatie en Automatisering in de Grond-, Water- en Wegenbouw)

De RAW-systematiek, beheerd en onderhouden door CROW, is sinds jaar en dag de standaard voor bestekken in de grond-, water- en wegenbouw (GWW). Bij de meeste werken in de GWW wordt de systematiek gevolgd.

Alle relevante (technische) eisen uit de meest recente Standaard RAW bepalingen voor onder andere grondwerken, groenvoorzieningen, sleuf- en sleufloze technieken en leiding- en kabelwerk zijn leidend en bindend betreffende de uitvoeringsmethodiek.

VCA (Veiligheid, gezondheid en milieu Checklist Aannemers)

VCA is bedoeld om aannemers veiliger te laten werken en het aantal ongevallen te verminderen. VCA biedt een concrete en praktische invulling van wettelijke regelingen of vult deze aan. Elke VCA gecertificeerde aannemer voldoet aantoonbaar aan een aantal verplichtingen uit de Arbowet.

Norminstituut Bomen

Het Norminstituut Bomen heeft als doel de kwaliteitszorg rond bomen te verbeteren. Het instituut ontwikkelt en standaardiseert kwaliteitseisen, richtlijnen en normen voor werkzaamheden in, rond en met bomen. De bomenposter 'Werken rond bomen' toont de kwetsbare boomzone direct rond een boom en laat zien welke belangrijke randvoorwaarden er gelden binnen deze kwetsbare boomzone voor de uitvoering van werkzaamheden.

3. BEREIKBAARHEID, VERKEERSMAATREGELEN, OVERLASTBEPERKING

3.1. Bereikbaarheid aangrenzende gebouwen

0. De werkzaamheden moeten qua tijd en uitvoeringswijze zodanig worden gepland dat de bereikbaarheid van woningen, bedrijven, winkels en overige gebouwen (verder: objecten) voor voetgangers, (brom)fietsers, gemotoriseerd (bestemmings)verkeer en hulp- en afvalophaaldiensten -in overleg met de betrokkenen- altijd zo veel mogelijk in stand gehouden wordt. Dit geldt ook in doodlopende straten of openbare woonerven.

Verder geldt:

- een weg mag in principe maar aan een zijde worden afgesloten;
 - er moet altijd minimaal een rijstrook beschikbaar zijn;
 - indien het onvermijdelijk is dat een weg toch volledig afgesloten moet worden dient dit tenminste vier (4) werkweken voor aanvang van de werkzaamheden afgestemd te worden in het WIU overleg;
 - Na goedkeuring vanuit het WIU overleg zullen de hulpdiensten en de OV- en buurtbusdiensten ten minste drie werkweken voor aanvang van de werkzaamheden geïnformeerd worden door de gemeente over de wegafsluiting;
 - De vooraankondigingsborden moeten een werkweek van tevoren aan beide zijden van de af te sluiten weg door de grondroerder geplaatst worden;
 - brandkranen, afsluiters van water, gas en dergelijke en bovengrondse voorzieningen van andere netbeheerders moeten altijd zichtbaar en toegankelijk blijven;
 - de minimale doorrijbreedte voor hulpvoertuigen is 4 m en de minimale doorrijhoogte voor hulpvoertuigen is 4,50 m en moeten altijd gewaarborgd zijn;
 - objecten moeten minimaal tot op 40,00 m benaderd kunnen worden.
1. Ter plaatse van de toegang en (nood)uitgang naar objecten moet een goede toegankelijkheid geboden worden voor voetgangers, inclusief (brom)fietsen die aan de hand meegevoerd worden en voetgangers die gebruik maken van hulpmiddelen zoals rollators, rolstoelen en scootmobielen. Hierbij is het toepassen van stevige en goed zichtbare loopplanken een minimale vereiste. De loopplanken moeten vlak en aansluitend aan elkaar geplaatst en in stand gehouden worden.

In de CROW-publicatie 337 'Richtlijn Toegankelijkheid' zijn richtlijnen opgenomen voor het toegankelijk inrichten van de openbare buitenruimte voor mensen met een beperking.

2. Indien de hulp- en afvalophaaldiensten objecten niet voldoende kunnen benaderen of de bereikbaarheid van winkels, bedrijven of percelen van andere belanghebbenden niet gegarandeerd kan worden dan moet de grondroerder minimaal vier werkweken vooraf overleggen met de toezichthouder k&l of technicus k&l zodat tijdig afspraken in het WIU overleg gemaakt kunnen worden om de juiste maatregelen te kunnen nemen.

3.2. Maatregelen in het belang van het verkeer

1. Ten behoeve van de verkeersmaatregelen zijn de meest recente Standaard RAW bepalingen van toepassing en de daaraan verbonden CROW-uitgaven 96b (en/of 96a).
2. Als de gemeente het noodzakelijk acht, bijvoorbeeld wanneer vanwege werkzaamheden een belangrijke verkeersweg moet worden afgesloten, kan de gemeente de grondroerder verplichten om de werkzaamheden zo veel mogelijk in de weekeinden, avonden of 's nachts uit te voeren. Indien een weg volledig afgesloten moet worden geldt het bepaalde in artikel 3.1, eerste lid.
3. Geplande werkzaamheden op of langs hoofdwegen of gebiedsontsluitingswegen mogen alleen tussen 9.30 u. en 15.00 u. plaatsvinden (buiten de verkeersspits), tenzij in het WIU overleg anders wordt besloten.
4. Ten behoeve van de bereikbaarheid voor gemotoriseerd (bestemmings-)verkeer kan toepassing van tijdelijke verkeersmaatregelen en/of aanbrengen van tijdelijke verkeersvoorzieningen (zoals rijplaten, tijdelijke waterkruisingen of doorsteken door groenstroken en dergelijke) noodzakelijk zijn. Bermen, gazons en boomspiegels moeten altijd beschermd worden tegen ongewenste verdichting.
5. De vereiste verkeersmaatregelen - waaronder tijdelijke verkeersregelinstanties (VRI) of de inzet van verkeersregelaars- ten behoeve van omleidingen of ten behoeve van werkzaamheden bij hoofdwegen, kruispunten, voet- en fietspaden, en dergelijke moet de grondroerder vastleggen in een gedetailleerd verkeers-, werk-, en tijdsplan en dit ter goedkeuring voorleggen aan de gemeente. Dit moet ten minste vier werkweken voor aanvang van de werkzaamheden gebeuren. Binnen drie (3) werkdagen na melding wordt dit in het WIU overleg ingediend. Aanwijzingen e.d. van die afdeling moeten door de grondroerder worden opgevolgd voordat de tijdelijke VRI in gebruik wordt genomen. Indien een straat volledig afgesloten moet worden geldt het bepaalde in artikel 3.1, eerste lid.
6. De verkeersvoorzieningen mogen niet eerder dan 72 uur voor aanvang van de werkzaamheden, met de voor- of beeldzijde afgedraaid van het verkeer, worden aangebracht. De verkeersvoorzieningen mogen niet aan bijvoorbeeld lichtmasten worden bevestigd en mogen het zicht op de

overige bebording en het zicht van eventuele camera's niet ontnemen. De verkeersvoorzieningen moeten op de dag van en voor aanvang van de werkzaamheden met de voor- of beeldzijde naar het verkeer worden geplaatst.

7. Verkeersvoorzieningen die tijdelijk geen dienst doen moeten direct afgedraaid of afgedekt worden tot het tijdstip dat deze weer nodig zijn. Verkeersvoorzieningen die geen dienst meer zullen doen moeten binnen 24 uur verwijderd en afgevoerd worden.
8. De (onder)aannemer die de verkeersvoorzieningen opzet en/of verwijdert moet in het bezit zijn van een KOMO-procescertificaat op basis van de BRL-9101 conform het KIWA Reglement voor Procescertificatie.
9. Indien tijdelijke verkeersvoorzieningen in een verharding aangebracht moeten worden, moet het te verwijderen verhardingsmateriaal worden afgevoerd en na verwijdering van de verkeersvoorziening weer aangebracht worden.
10. De grondroerder is 24 uur per dag en zeven dagen per week verantwoordelijk voor de instandhouding van de door hem geplaatste verkeersvoorzieningen. Indien van toepassing zorgt de grondroerder voor een zo spoedig mogelijk herstel. Eventuele aanwijzingen van een toezichthouder k&l met betrekking tot de instandhouding van de verkeersmaatregelen moeten meteen worden opgevolgd.
11. De gemeente kan vanwege verkeerstechnische redenen (en veiligheidsredenen, zie artikel 5.4, vierde lid) de grondroerder verplichten om buiten werktijden bouwhekken te plaatsen rondom ontgravingen.
12. Plaatsing van onverlichte obstakels moet voldoen aan CROW-publicatie 130, "richtlijn voor het markeren van onverlichte obstakels" (ISBN 90 6628 283 5).

3.3. Maatregelen ten behoeve van de overlastbeperking

1. Behoudens het bepaalde in artikel 3.2, tweede lid, is het niet toegestaan om op zaterdagen, zondagen en nationale feest- en gedenkdagen of wanneer er een evenement plaatsvindt (zie ook artikel 4.3, breekverbod) werkzaamheden uit te voeren in de openbare ruimte. Dit geldt niet voor spoedeisende werkzaamheden. De sleuf, inclusief verharding, moet volledig afgewerkt zijn en er mag geen puin en/of afval meer binnen de werkomgeving aanwezig zijn.
3. Het is niet toegestaan om op werkdagen voor 07.00 uur en na 17.00 uur geplande werkzaamheden uit te voeren in de openbare ruimte.
4. Op vrijdag of de dag voorafgaande aan een nationale feest- of gedenkdag of een vakantieperiode van de grondroerder moet de sleuf worden aangevuld en verdicht en de verharding moet weer worden aangebracht. Uiterlijk om 17.00 uur moeten alle werkzaamheden gereed zijn en de werkomgeving moet opgeruimd zijn.
5. Het derde lid van dit artikel is overeenkomstig van toepassing op de dag voorafgaande aan alle namens de gemeente vergunde evenementen (kermis, (jaar)markt enzovoort, inclusief de opbouw- en afbreekperiode) op de evenementenlocatie en de directe omgeving daarvan en in winkelgebieden op de dag(en) waarop de koopavond(en) worden gehouden.
6. Het eerste tot en met vierde lid van dit artikel gelden, tenzij met de technicus k&l of toezichthouder k&l afwijkende afspraken worden gemaakt.
7. De grondroerder moet alles doen wat verwacht mag worden en wat redelijkerwijs mogelijk is om hinder als gevolg van bijvoorbeeld lawaai, stank, modder, en dergelijke veroorzaakt door voertuigen, machines, apparaten enzovoort tot een aanvaardbaar niveau te beperken. De grondroerder moet voldoen aan alle wettelijke kaders en regelgeving op dat gebied. Tevens is in dat kader in verband met de verspreiding van fijn stof het droog slijpen van verhardingsmaterialen niet toegestaan.
8. Indien de grondroerder (bij uitzondering) door de gemeente wordt toegestaan of verplicht om op zaterdagen, zondagen, nationale feestdagen of 's avonds c.q. 's nachts te werken is de grondroerder verplicht alle nadere aanwijzingen van de gemeente op te volgen en zelf zorg te dragen voor eventuele benodigde aanvullende vergunningen of ontheffingen.

4. COMMUNICATIE, MELDINGEN, BREEKVERBOD EN INSTEMMING NIET OPENBARE NETWERKEN

4.1. Communicatie op de graaflocatie, (bouw)overleg

1. Namens de grondroerder moet er tijdens de uitvoering van de werkzaamheden altijd een contactpersoon op het werk aanwezig zijn. De naam en het mobiele telefoonnummer van de contactpersoon moeten bij alle betrokken partijen bekend zijn. De contactpersoon moet controleren en verifiëren of de werkzaamheden worden uitgevoerd volgens de tracétekeningen en de gemaakte afspraken, alsmede dat de uitvoering conform het instemmingsbesluit of de vergunning verloopt.
2. De grondroerder moet 24 uur per dag en zeven dagen per week bereikbaar zijn en de contactpersonen van de grondroerder moeten direct informatie geven en medewerking verlenen indien de toezichthouder k&l daarom vraagt.

3. De grondroerder moet ervoor zorgdragen dat de contactpersonen in de projectorganisatie de Nederlandse taal voldoende beheersen in woord en geschrift.
4. De grondroerder moet bij alle voor de gemeente relevante bouwvergaderingen die worden gehouden de technicus k&l of toezichthouder k&l uitnodigen. Van deze vergaderingen moet de grondroerder notulen maken en deze binnen tien werkdagen naar de deelnemers toesturen. Deze notulen zullen op de gebruikelijke wijze worden beoordeeld en vastgesteld door de vergadering.
5. Bij (grootschalige) projecten die een bovengemiddelde impact hebben op de openbare ruimte en de veiligheid van de leefomgeving kan op initiatief van de gemeente op regelmatige tijden een voortgangsoverleg met alle betrokken partijen worden vereist. Van deze vergaderingen zal de gemeente notulen maken en deze binnen tien werkdagen naar de deelnemers toesturen. Deze notulen zullen op de gebruikelijke wijze worden beoordeeld en vastgesteld door de vergadering.
6. Voorafgaand aan de werkzaamheden moet de grondroerder de belanghebbenden schriftelijk op de hoogte stellen met een bewonersbrief. Deze brief moet minimaal vijf werkdagen voor de start van de werkzaamheden bezorgd zijn en tevens bij het indienen van de melding verstrekt worden aan de gemeente.

In de bewonersbrief wordt in ieder geval informatie gegeven over:

- een omschrijving van de werkzaamheden;
- de datum van aanvang van de werkzaamheden;
- de verwachte datum waarop de werkzaamheden gereed zijn;
- de bereikbaarheid van de woonomgeving;
- de plaats van de voorgenomen werkzaamheden (straatnamen);
- de contactpersoon van de grondroerder inclusief persoonlijke contactgegevens, mobiele telefoonnummer, telefoonnummer en e-mailadres.

Bij omvangrijke werkzaamheden kan de technicus k&l vereisen dat de grondroerder de werkzaamheden in de lokale pers publiceert.

7. Vóór aanvang van spoedeisende werkzaamheden of werkzaamheden van niet ingrijpende aard moet de grondroerder alle belanghebbenden voor zover mogelijk (bij voorkeur) schriftelijk of mondeling op de hoogte stellen van de werkzaamheden.

4.2. Melding aanvang en einde werkzaamheden

1. De aanvang van de werkzaamheden moet minimaal vijf werkdagen van tevoren bij de gemeente worden gemeld middels het door de gemeente gehanteerde (digitale) formulier of registratiesysteem met opgave van:
 - de naam-, adres- en woonplaatsgegevens van de uitvoerende partij die belast is met de werkzaamheden;
 - de naam, het mobiele telefoonnummer en het e-mailadres van een Nederlands sprekende contactpersoon van de uitvoerende partij op locatie;
 - de aanvangsdatum en de verwachte datum waarop de werkzaamheden gereed zijn, tussentijdse wijzigingen in de planning moeten worden doorgegeven aan de toezichthouder k&l;
 - het kenmerk van het instemmingsbesluit of de vergunning.
2. Indien op de aangegeven datum zonder kennisgeving aan de gemeente niet aangevangen is met de werkzaamheden, vervalt de toestemming op de melding en moeten de werkzaamheden opnieuw worden gemeld conform het bepaalde in het eerste lid.
3. In geval van een breekverbod of bij aantreffen van onbekende bodemverontreiniging wordt de geldigheidsduur van een verleende vergunning, het instemmingsbesluit en/of een goedgekeurde melding automatisch door de gemeente verlengd voor de periode van de vertragsduur.
4. Zodra de werkzaamheden zijn uitgevoerd moeten deze, na (gezamenlijke) oplevering, gereed gemeld worden bij de gemeente middels het door de gemeente gehanteerde (digitale) formulier of registratiesysteem. De gemeente beschouwt de werkzaamheden als gereed wanneer:
 - het tracé op een correcte wijze is aangelegd, hersteld en in opgeruimde staat is achtergelaten;
 - foto's van de werkzaamheden (digitaal) aangeleverd zijn;
 - de eenheden inzake herstel sleufbedekking (digitaal) opgeleverd zijn²;

Klachten van belanghebbenden moeten zo veel mogelijk afgehandeld of adequaat opgepakt zijn. Indien bij werkzaamheden van niet ingrijpende aard twee weken na uitvoering de eenheden inzake herstel sleufbedekking (straatwerk) nog niet in het door gemeente gehanteerde registratiesysteem ingevoerd zijn, zal gemeente dit zelf opvoeren tegen de maximale lengte van 25 meter en de bijbehorende tarieven hanteren.

2) de lengte en breedte van de sleuf en/of montagegat(en), alsmede de aard (tegels, klinkers, berm, gesloten verharding, half verharding of anders) van de sleufbedekking die ten behoeve van de werkzaamheden is opengebroken.

Zolang de (klad)revisiegegevens via het Kadaster - sectie KLIC nog niet beschikbaar zijn moet de netbeheerder desgevraagd deze gegevens verstrekken.

5. In geval van spoedeisende werkzaamheden of calamiteiten mag het werk, als het niet anders kan, zonder de vereiste voorafgaande melding worden uitgevoerd. Wel moeten de activiteiten altijd telefonisch doorgegeven worden aan de gemeente. Buiten kantooruren is dit mogelijk via de piketdienst van de gemeente, via telefoonnummer 036-5484446 (zie artikel 1.1). Zodra de mogelijkheid zich voordoet, maar uiterlijk binnen een werkdag na aanvang, moeten de spoedeisende werkzaamheden via de reguliere weg bij de gemeente gemeld worden middels het door de gemeente gehanteerde (digitale) formulier of registratiesysteem.

4.3. Breekverbod

1. Behoudens spoedeisende werkzaamheden is het tijdens een breekverbod tijdelijk niet toegestaan in de openbare ruimte werkzaamheden uit te voeren.
2. De gemeente kan een breekverbod instellen bij weersomstandigheden waarbij de uitvoering van de werkzaamheden tot overlast of gevaar voor de bewoners en/of schade voor de gemeente kan leiden. Bijvoorbeeld bij vorst, maar ook bij wateroverlast, zware sneeuwval of ijzel (dit betreft geen limitatieve opsomming). Onder andere breuk van vastgevroren bestratingsmateriaal en/of niet goed kunnen verdichten van de ondergrond wordt voorkomen door het instellen van het breekverbod.
3. Tijdens alle door de gemeente vergunde evenementen (kermis, (jaar)markt enzovoort, inclusief de opbouw- en afbreekperiode) is het breekverbod op de evenementenlocatie en de directe omgeving daarvan altijd van kracht. De grondroerder moet hiermee rekening houden in zijn planning. Na afloop van het evenement kan de grondroerder zijn werkzaamheden op de gebruikelijke wijze hervatten.
4. De gemeente kan een breekverbod instellen voor beperking van overlast voor bijvoorbeeld openbaar vervoer en/of winkeliers. Tenzij er door alle belanghebbenden in onderling overleg afspraken gemaakt worden voor een praktische en acceptabele oplossing.
5. Behoudens het bepaalde in het derde lid van dit artikel geeft de gemeente in alle gevallen (op digitale wijze) aan wanneer het breekverbod van kracht is en de gemeente geeft minimaal een dag van tevoren aan wanneer het breekverbod weer is opgeheven. De grondroerder moet zich aan het breekverbod houden en de werkzaamheden mogen na beëindiging van het breekverbod pas weer worden hervat.

4.4. Instemming niet openbare netwerken

4.4.1. Algemeen

1. De aanleg van een openbaar netwerk wordt standaard toegestaan in de openbare ruimte door de gemeente. De gemeente is op basis van de Telecommunicatiewet en de AVOI niet verplicht om ook de aanleg van niet openbaar netwerk toe te staan. Voorbeelden van niet openbare netwerken zijn warmtenetten en point-to-point (glasvezel)verbindingen of particuliere laadpalen.
2. In het algemeen gaat de gemeente terughoudend om met het geven van toestemming voor de aanleg van niet openbare netwerken. Als echter de aanleg van een niet openbaar netwerk het algemeen belang dient, dan zal de gemeente hier in de meeste gevallen aan meewerken. Bijvoorbeeld ontwikkelingen rondom de energietransitie kunnen aanleiding zijn om de aanleg van niet openbare netwerken toe te staan. Om een duidelijk kader aan te geven en om precedentwerking te voorkomen zijn voor het goedkeuren van aanvragen voor de aanleg van niet openbare netwerken criteria opgesteld die de gemeente daarbij hanteert. Indien de gemeente separaat aan die criteria nog nadere regels heeft opgesteld, gaan die nadere regels altijd boven de criteria zoals genoemd in artikel 4.4.2.
3. In afwijking van het bepaalde in het eerste en tweede lid, kan de gemeente eveneens toestemming verlenen voor de aanleg van een niet openbaar netwerk, wanneer dit in bijzondere omstandigheden, in het algemeen (nationaal) belang, noodzakelijk blijkt te zijn.

4.4.2. Criteria

1. Instemming voor de aanleg van niet openbare netwerken in de openbare ruimte wordt verleend, indien:
 - dit nodig is om te voldoen aan beleid dat door de gemeente is vastgesteld;
 - er sprake is van de aanleg van netwerken in een straat, wijk of stadsdeel (dit moet een logisch aaneengesloten gebied zijn) voor bijvoorbeeld de aanleg van een warmtenet en alle gebouw-eigenaren, huurders, utiliteitsgebouwen en bedrijven binnen het aanleggebied hebben de mogelijkheid om een aansluiting te krijgen op het netwerk.

2. Naast bovengenoemde criteria moet de netbeheerder ook voldoen aan de onderstaande voorwaarden:
 - de netbeheerder zorgt ervoor dat de kabel(s) en/of leiding(en), conform het bepaalde in de Wet informatie-uitwisseling bovengrondse en ondergrondse netten en netwerken (WIBON), worden geregistreerd bij Kadaster sectie KLIC;
 - de netbeheerder voldoet aan alle voorwaarden van het Handboek;
 - de netbeheerder is verantwoordelijk voor de kabel en/of leiding;
 - de netbeheerder zal de gemeente niet aansprakelijk stellen bij optredende schade aan de kabel en/of leiding, tenzij deze schade door de gemeente zelf veroorzaakt wordt;
 - De netbeheerder (particulier of andere partij) moet in bezit zijn van KvK nummer.

5. ZORGVULDIGHEID, SCHADE, VERZEKERINGEN EN VEILIGHEID

5.1. Zorgvuldigheid

1. Ongeacht de instemming- of vergunningverlening door de gemeente en/of goedkeuring door andere bevoegde instanties, is de netbeheerder tegenover de gemeente en/of derden verantwoordelijk voor een zorgvuldige uitvoering van de werkzaamheden. De grondroerder is tegenover de gemeente en/of derden aansprakelijk voor schade als gevolg van de uitvoering van het werk. Dit geldt ook voor werkzaamheden die op verzoek van of na aanwijzing van de gemeente uitgevoerd moeten worden. Bij gecombineerde kabel- en/of leidingaanleg draagt elk van de belanghebbende netbeheerders verantwoordelijkheid tegenover de gemeente. De coördinerende netbeheerder(s) is (zijn) daarvoor dan het aanspreekpunt voor de gemeente. De eventuele aansprakelijkheidsstelling voor schade vindt plaats conform het civiele aansprakelijkheidsrecht.
2. De gemeente kan geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor vorderingen van derden wegens schade, die het gevolg is van het uitvoeren van werkzaamheden van de grondroerder.
3. De netbeheerder zal, al dan niet na een aanwijzing (tot het nemen van maatregelen, waaronder het verplaatsen, ten aanzien van kabels en/of leidingen), de gemeente tijdig op de hoogte stellen van eventuele werkzaamheden in verband met een project van de gemeente. De gemeente en de netbeheerder zullen afspraken maken over de planning van de bedoelde werkzaamheden. Beide partijen zullen maximale inspanningen verrichten om de afgesproken planning te realiseren. Daarvoor zal de netbeheerder de instemmings-, vergunningen- en meldingsprocedure en de daarin gehanteerde termijnen in acht nemen, zodat de afgesproken planning van het project gehaald wordt en dat eventuele vertragingsschade zoveel mogelijk wordt voorkomen.

5.2. Schade en kosten

5.2.1. Algemeen

1. De grondroerder zal alle redelijkerwijs mogelijke maatregelen nemen om te voorkomen dat schade wordt toegebracht aan eigendommen van de gemeente of derden.
2. Wordt desondanks schade aan eigendommen van de gemeente of derden (bijvoorbeeld: kabels en leidingen van andere netbeheerders, verkeersborden, eigendommen van particulieren, bodemverontreiniging tijdens het werk enzovoort) toegebracht dan moet de grondroerder dit zo spoedig mogelijk, in elk geval binnen 24 uur, schriftelijk doorgeven aan de toezichthouder k&l en/of aan betrokken derden.

5.2.2. Herstel van schade en vergoeding van kosten

1. Voor de schade die ten gevolge van werkzaamheden ontstaat en/of de schade die aan andere eigendommen van de gemeente wordt toegebracht, moet de gemeente door of namens de netbeheerder gecompenseerd worden.
De gemeente beslist zelf of zij de schade door of namens de netbeheerder laat herstellen of dat de marktconforme herstelkosten van de schade (inclusief eventuele kosten die de gemeente daarbij moet maken) door of namens de netbeheerder vergoed moeten worden.
2. Bij voorzienbare schade ten gevolge van werkzaamheden is het uitgangspunt dat de situatie van de ondergrond, de verharding (inclusief bijzondere (sier)bestrating) en groenvoorzieningen teruggebracht moet worden in de oude staat. De gemeente accepteert geen vermindering van kwaliteit.
3. De met de werkzaamheden verband houdende marktconforme herstel-, onderhouds-, degeneratie- en beheerkosten komen voor rekening van de netbeheerder. De voorwaarden, tarieven en onderhoudstermijnen zijn vastgelegd in de Schaderegeling ingravingen kabels en leidingen.
4. Ook alle overige (extra) kosten die door de grondroerder (of de gemeente) gemaakt moeten worden vanwege werkzaamheden en/of een gevolg zijn van de voorwaarden en eisen die zijn opgenomen in de AVOI, het instemmingsbesluit of de vergunning en dit Handboek komen in

principe voor rekening van de grondroerder c.q. de netbeheerder (zie ook artikel 3 van de Schaderегeling ingravingen kabels en leidingen).

5.2.3. Onderhoud kabels en/of leidingen en bovengrondse voorzieningen

1. Bovengrondse voorzieningen die eigendom zijn van netbeheerders en zich bevinden in de openbare ruimte moeten door de netbeheerder onderhouden worden en voorzien zijn van een duidelijke opdruk met daarop eigenaar en storingsnummer benoemd. Aanstootgevende graffiti, leuzen, posters en dergelijke die aangebracht zijn op voornoemde bovengrondse voorzieningen moeten worden verwijderd.
2. Verharding die door of vanwege de netbeheerder is aangebracht ten behoeve van de bereikbaarheid van bovengrondse voorzieningen moet door de netbeheerder onderhouden worden. Indien de verharding op enig moment niet meer voldoet aan de bij aanleg gestelde eisen moet deze worden hersteld.
3. Markeringen die ten behoeve van de maatvoering van kabels en/of leidingen of ter aanduiding van kruisingen van watergangen (zinkers) worden aangebracht moeten op een deugdelijke wijze geplaatst en/of bevestigd worden en altijd goed zichtbaar te zijn. Indien de markeringen op enig moment niet meer voldoen aan de bij plaatsing gestelde eisen moeten deze worden hersteld of op initiatief van de netbeheerder worden verwijderd.
4. Indien de hoogte van de deksel van een op maaiveldhoogte geplaatst distributie- en/of mutatiepunt door verzakking niet meer op hoogte ligt met het omringende maaiveld en daardoor niet meer voldoet aan de bij aanleg gestelde eisen moet dit worden hersteld.
5. Herstel of verwijdering van de in het eerste lid genoemde aanstootgevende zaken moet op eerste aanzegging van de gemeente uitgevoerd worden binnen 24 uur. De in het tweede tot en met het vierde lid van dit artikel genoemde punten moeten op eerste aanzegging van de gemeente binnen vijf werkdagen uitgevoerd worden door of in opdracht van de netbeheerder, tenzij anders is overeengekomen met de toezichthouder k&l. De in het eerste tot en met het vierde lid van dit artikel genoemde gebreken is geen limitatieve opsomming. De genoemde termijn geldt voor elk door de toezichthouder k&l geconstateerd gebrek als gevolg van werkzaamheden en/of in situaties die niet meer voldoen aan de bij aanleg gestelde eisen.
6. Kabels en/of leidingen (inclusief de aansluitingen), die meer dan 0,40 m ten opzichte van het uitgiftepeil zijn verzakt moeten worden gerezen (het verticaal omhoog brengen van kabels en/of leidingen zonder onderbreking). Die werkzaamheden moeten zoveel mogelijk gelijktijdig met een straatophoging worden uitgevoerd. De gemeente en de netbeheerders moeten hier gezamenlijk afspraken over maken.
7. Gelet op de artikelen 6:174 en 6:175 van het Burgerlijk Wetboek, moet de netbeheerder ervoor zorgen dat de in de openbare ruimte aanwezige kabels en/of leidingen die in zijn eigendom en/of beheer zijn te allen tijde in een goede staat verkeren.

5.3. Risicodekking en Verzekeringen

1. De grondroerder moet, door bijvoorbeeld het afsluiten van een (Construction All Risk of CAR) verzekering, de onderstaande risico's voldoende afdekken:
 - beschadiging, verlies of vernietiging van het werk, waaronder de voor het werk bestemde materialen;
 - het risico van aansprakelijkheid voor schade aan goederen van derden, en de daaruit voortvloeiende gevolgschade, alsmede voor overlijden of lichamelijk letsel van personen, veroorzaakt door de uitvoering van het werk.
2. De dekking (van de verzekering) loopt minstens vanaf de dag dat het werk start tot en met de dag van oplevering van de werkzaamheden.
3. Onverminderd het bepaalde in het eerste en tweede lid van dit artikel moeten de grondroerder en haar (onder)aannemers en/of ZZP'ers die bij de uitvoering van werkzaamheden betrokken zijn zorgdragen voor de verzekeringen tegen schade als gevolg van Wettelijke Aansprakelijkheid die voortvloeit uit het gebruik van aannemersmaterieel bij de uitvoering van het werk.
4. Rij- of voertuigen die worden ingezet ten behoeve van de werkzaamheden en waarvoor een verzekeringsplicht krachtens de Wet aansprakelijkheidsverzekering motorvoertuigen (WAM) geldt, moeten overeenkomstig de voorschriften van de WAM, alsmede tegen het werkrisico verzekerd zijn.

5.4. Veiligheid en Calamiteiten

1. Alle werkzaamheden moeten worden uitgevoerd met inachtneming van de geldende wet- en regelgeving ten aanzien van veiligheid en arbeidsomstandigheden (bijvoorbeeld bij extreem lage of hoge gevoelstemperaturen mogen werknemers niet doorwerken). De voorschriften die op dit gebied van kracht zijn (zie: www.arboportaal.nl) moeten (digitaal) op het werk beschikbaar zijn

- en de betrokken werknemers moeten volledig geïnstrueerd worden. Ook moeten alle (onder)aan- nemers VCA gecertificeerd zijn. De grondroerder is verantwoordelijk voor de naleving hiervan.
2. Indien vereist conform de VCA en de Arbowet moet voor de aanvang van de werkzaamheden een Veiligheids-, Gezondheids- en Milieuplan (VG&M-plan) zijn opgesteld door de grondroerder. Wanneer er geen VG&M-plan wordt opgesteld door de grondroerder moet de grondroerder aan de gemeente voorafgaand aan de werkzaamheden onderbouwd aangeven waarom er geen VG&M-plan wordt opgesteld. In het VG&M-plan moet, indien van toepassing, minimaal het volgende zijn opgenomen:
 - de van kracht zijnde veiligheidsvoorschriften;
 - milieuvorschriften;
 - de wijze waarop de instructie en voorlichting van het personeel worden geregeld;
 - de wijze waarop het toezicht is geregeld;
 - de wijze waarop verontreiniging van het milieu wordt voorkomen respectievelijk beheerst;
 - een risico-inventarisatie en -evaluatie met betrekking tot de uit te voeren werkzaamheden;
 - de locaties waar bodemverontreiniging aanwezig is en de wijze waarop gewerkt moet worden op die afzonderlijke locaties (zie ook artikel 5.4.1 en artikel 8.8);
 - specifieke veiligheids- en voorzorgsmaatregelen bij werkzaamheden op of in de nabijheid van eigendommen en installaties van derden;
 - de wijze waarop de afhandeling van calamiteiten en ongevallen wordt geregeld;
 - contactpersonen van lokale hulpdiensten en storingsdiensten van netbeheerders.
 3. Het bij de uitvoering van de werkzaamheden betrokken personeel moet op de hoogte zijn van de inhoud van het VG&M-plan en moet dit naleven.
 4. De gemeente kan de grondroerder in het kader van de veiligheid (en vanwege verkeerstechnische redenen, zie artikel 3.2, elfde lid) verplichten om buiten werktijden bouwhekken te plaatsen rondom ontgravingen. Rondom het opslagterrein van de grondroerder is het plaatsen van bouwhekken altijd verplicht.
 5. De toezichthouder k&l kan vanuit de publieke taakstelling van de gemeente controleren of het werk veilig wordt uitgevoerd. De toezichthouder k&l is bevoegd om bij onveilige situaties correctieve maatregelen af te dwingen en/of de werkzaamheden stil te leggen. Dit geldt ook als er on- veilige situaties aan een bestaand netwerk van een netbeheerder worden geconstateerd.
 6. Wanneer als gevolg van een storing in of toegebrachte schade aan een netwerk van een netbe- heerder de (verkeers-)veiligheid en/of de volksgezondheid in gevaar komt is er sprake van een calamiteit.
 7. Calamiteiten moeten direct na signalering bij de technicus k&l of bij de toezichthouder k&l worden gemeld. Buiten kantooruren contact opnemen met meldkamer Stadstoezicht via telefoonnummer 036-5484446.
 8. Storingen of schades aan gas- en stroomvoorzieningen moet de grondroerder melden bij het nationale nummer 0800-9009. Storingen of schades aan warmteleidingen dient de grondroerder te melden bij het storingsnummer 0800-0513. Storingen of schades aan kabels en/of leidingen van overige disciplines moeten gemeld worden bij de betreffende netbeheerders.
 9. Wanneer de calamiteit van dusdanige aard en/of omvang is dat er hulpdiensten moeten worden ingeschakeld moet de grondroerder dit direct melden via telefoonnummer 0900-8844 en [wegwerk- zaamheden@brandweerflevoland.nl](mailto:wegwerkzaamheden@brandweerflevoland.nl).
 10. Indien het noodzakelijk is dat, voor de (verkeers-)veiligheid en/of bescherming van de volksge- zondheid, direct afzettingen worden geplaatst en/of (een deel van) de weg(-en) wordt afgesloten dan moet dit ook gemeld worden bij de OV-diensten via telefoonnummer 088-0331495 en bij de technicus k&l of bij de toezichthouder k&l.

5.4.1. Bodemverontreiniging

1. Voor werkzaamheden in of met verontreinigde grond is de Wet bodembescherming (Wbb) of de opvolger daarvan onverkort van toepassing. De door het CROW uitgebrachte richtlijn "Werken in en met verontreinigde bodem" (publicatie 400) geldt ook. De grondroerder moet altijd werken volgens de meest recente versie van deze richtlijn.
2. De initiatiefnemer van een project moet vooraf inventariseren (CROW-publicatie 400) of er zich verdachte locaties binnen het werkgebied bevinden. Onder andere via de websites www.bodem-loket.nl (initiatief van gemeenten, provincies en het Rijk) en www.rwsleefomgeving.nl (Rijkswa- terstaat) is te achterhalen waar zich verontreinigde of verdachte locaties bevinden. Indien de grondroerder initiatiefnemer is kan hij voor de meest recente informatie en/of detailinformatie contact opnemen met de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV).
3. Behalve het onderzoek als bedoeld in het tweede lid van dit artikel, zorgt de grondroerder er conform het bepaalde in artikel 5.4, eerste lid, voor dat de juiste noodzakelijke (beschermings-) maatregelen in acht worden genomen en legt daarvoor voorwaarden vast in een VG&M-plan.

4. Indien de gemeente initiatiefnemer is zal zij die maatregelen nemen die noodzakelijk zijn vanwege wetgeving en eventueel aanvullende eisen die de gemeente zelf of het bevoegd gezag stelt in het kader van het betreffende project. De gemeente is niet gehouden te voldoen en geeft geen invulling aan kwaliteitseisen die netbeheerders zelf stellen ten aanzien van hun netstructuur in (voormalig) verontreinigde grond.

5.5. Peilen en hoofdafmetingen

1. De grondroerder moet zelf door middel van eenvoudig meetwerk, zowel qua horizontale als verticale maatvoering, het tracé in detail uitzetten. De grondroerder is zelf verantwoordelijk voor de juiste uitvoering daarvan en de gemeente treedt slechts toetsend c.q. controlerend op. Het gewenste tijdstip moet door de grondroerder ten minste één week van tevoren aan de toezichthouder k&l kenbaar gemaakt worden.
2. Bij de aanleg van kabels en/of leidingen in een nieuwbouwplan, waarbij (nog) geen woningen enzovoort aanwezig zijn om als vast punt voor maatvoering te dienen, zal de gemeente in overleg en op verzoek van grondroerder een aantal punten middels piketpaaltjes en/of krijtmarkeringen aangeven. Dit verzoek moet door de grondroerder ten minste twee weken van tevoren aan de toezichthouder k&l kenbaar gemaakt worden en alleen voor gronden die eigendom zijn van de gemeente. Bij werkzaamheden in particulier eigendom moet de grondroerder met betreffende grondeigenaar en/of projectontwikkelaar rechtstreeks afspraken maken, de gemeente is hierin geen partij.
3. Het in stand houden (borgen/verklikken) van de eenmalig door de toezichthouder k&l aangegeven peilen en hoofdafmetingen valt onder de verantwoordelijkheid van de grondroerder.

5.6. Grondwaterstanden en bronbemaling

1. Afwijkingen of veranderingen in de (door de gemeente) opgegeven grondwaterstanden geven de grondroerder geen recht op schadevergoeding of andere financiële tegemoetkomingen.
2. Indien naar inzicht van de grondroerder bronbemaling noodzakelijk is om de werkzaamheden uit te kunnen voeren moet de grondroerder zelf zorgen voor de noodzakelijke vergunning. Voor het onttrekken van grondwater en voor lozing op het oppervlaktewater is in veel gevallen een watervergunning van het Waterschap Zuiderzeeland nodig.
3. Indien bronneringswater op het gemeentelijke rioolstelsel moet worden geloosd, moet de grondroerder voor aanvang van de werkzaamheden daarvoor schriftelijk toestemming vragen bij de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV).
4. Bij het verlagen van de grondwaterstand binnen de wortelzone van te handhaven bomen of beplanting, moeten in het groeiseizoen eventueel beschermende maatregelen worden genomen voor de beplanting. De grondroerder moet in overleg met de toezichthouder k&l de beplanting water geven. Hiervoor moet schoon water worden gebruikt. Er mag geen bronneringswater of oppervlaktewater voor worden gebruikt.

6. HANDHAVING

1. De in dit Handboek gestelde procedures, richtlijnen, voorwaarden, eisen en werkafspraken moeten altijd worden opgevolgd. Handhaving geschiedt op grond van Hoofdstuk 4 van de AVOI.
2. Mondelinge of schriftelijke (ook per e-mail) aanwijzingen en geboden die door de vertegenwoordigers van de gemeente met betrekking tot de inhoud van dit Handboek of de AVOI worden gegeven moeten onverwijld opgevolgd worden.
3. Indien de gemaakte afspraken worden genegeerd kan de gemeente de uitvoerende partij een (schriftelijke) waarschuwing geven. Zo nodig wordt het werk tijdelijk stilgelegd zonder dat aanspraak op schadevergoeding mogelijk is.
4. Werkzaamheden die tijdelijk zijn stilgelegd mogen, op aanwijzing van de toezichthouder k&l, pas weer worden hervat als de reden van stillegging is opgeheven.
5. Indien blijkt dat werknemers van de grondroerder en/of haar (onder)aannemers zich niet houden aan de gemaakte afspraken of zij zich op de werkvloer onbehoorlijk en/of overlast gevend gedragen, dat er zich tijdens de uitvoering onregelmatigheden voordoen of dat de werkzaamheden niet naar behoren worden uitgevoerd, kan de gemeente handhavend optreden in het kader van openbare orde, veiligheid of het voorkomen van overlast. Binnen de gemeente wordt gewerkt met een escalatie proces grondroering (zie Hoofdstuk 12, bijlage 9)
6. De grondroerder houdt zelf toezicht op alle werkzaamheden van de (onder)aannemer(s) en voert de nodige controles en steekproeven uit.
7. Namens de gemeente ziet de toezichthouder k&l erop toe dat de voorschriften uit het instemmingsbesluit of de vergunning, de AVOI, het Handboek en de Schaderegeling ingravingen worden nageleefd. De toezichthouder k&l controleert onder andere op:

- de aanwezigheid van een afschrift en/of een digitale versie van het instemmingsbesluit of de vergunning (inclusief de door de gemeente goedgekeurde tekeningen) c.q. de meldingsgegevens op het werk;
- de naleving van de instemmings- of vergunningsvoorwaarden;
- de juiste ondergrondse ordening, waarvoor de geldige KLIC gegevens inzichtelijk moeten zijn op het werk;
- of de werkzaamheden (met betrekking tot spoedeisend werk) zijn gemeld bij de gemeente;
- de naleving van een opgelegd breekverbod;
- het voldoende schouwen van het te volgen tracé;
- het nakomen van afspraken met belanghebbenden, hulpdiensten en dergelijke;
- de bereikbaarheid van de woon/werkomgeving;
- de kwaliteit van de verdichting van de sleuf;
- de kwaliteit van het herstel van de sleufbedekking;
- zorgvuldigheid (van de voorzorgsmaatregelen) bij werken nabij en de kwaliteit van het herstel van groenvoorzieningen;
- de veiligheidsmaatregelen;
- correcte wegafzetting conform CROW-uitgaven 96b (en/of 96a).

DEEL B: (TECHNISCHE) EISEN / VOORSCHRIFTEN

7. RICHTLIJNEN TEN BEHOEVE VAN DE (TRACÉ)ENGINEERING EN ONDERGRONDSE ORDENING

7.1. Tracé-inspectie t.b.v. de aanleg van kabels en/of leidingen

1. De grondroerder moet het beoogde tracé waarop de voorgenomen werkzaamheden uitgevoerd moeten gaan worden vooraf inspecteren en moet onderzoeken of de werkzaamheden (verkeers-)technisch uitvoerbaar zijn ten aanzien van de aanwezige wegen, waterlopen, voetpaden, kademuren, viaducten, tunnels, spoorwegen, metro- en trambanen, (waterkerende) dijken, overige kabels en/of leidingen, bomen, wegmeubilair, taluds en gebouwen. De grondroerder moet bij de aanvraag van het instemmingsbesluit of de vergunning de gemeente ervan overtuigen (bijvoorbeeld met een dwarsprofiel met daarin aangegeven de bestaande kabels en/of leidingen en het gewenste ruimtebeslag voor de aanleg van de nieuwe kabels en/of leidingen) dat er voldoende ruimte is voor de juiste ondergrondse ordening.
2. Om er zeker van te zijn dat er voldoende ruimte is in de ondergrond voor de aanleg van kabels en/of leidingen is het raadzaam dat de grondroerder al in de engineeringfase inventariseert welke overige netbeheerders belangen hebben in het beoogde tracé. Indien nodig en zinvol kunnen die overige netbeheerders dan in een vroegtijdig stadium geïnformeerd worden over de voorgenomen werkzaamheden en er kan onderzoek gedaan worden naar de aard en ligging van betreffende kabels en/of leidingen van de overige netbeheerders. Daartoe kan de grondroerder bijvoorbeeld een oriëntatieverzoek doen bij het Kadaster- sectie KLIC en/of proefsleuven maken. De grondroerder en de overige netbeheerders kunnen zo nodig in overleg treden om nadere afspraken te maken over bijvoorbeeld de ongestoorde ligging van ieders kabels en/of leidingen.
3. De grondroerder moet zelf inventariseren of er, behalve het instemmingsbesluit of de vergunning, voor bepaalde uit te voeren activiteiten een (omgevings)vergunning of andersoortige toestemmingen noodzakelijk is, bijvoorbeeld voor werkzaamheden in een gebied met landschappelijke of cultuurhistorische waarde (al dan niet met nadere voorschriften in het kader van de bescherming van monumentale of archeologische waarden), het kappen van bomen, het oprichten/plaatsen van bovengrondse voorzieningen, bouwketen of portakabins, materiaalcontainers, parkeren van voertuigen enzovoort. Ook moet de grondroerder alle voor het werk benodigde vergunningen, ontheffingen enzovoort die noodzakelijk zijn vanuit de Algemene plaatselijke verordening (APV) en/of de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (WABO) of de opvolger daarvan aanvragen.
4. Indien de werkzaamheden de aanleg van een bodemenergiesysteem betreffen, moet de grondroerder eerst de hiervoor benodigde vergunning(en) regelen die de aanleg van een dergelijk systeem toestaan. Daarna is ook op basis van de AVOI nog steeds een vergunning vereist voor het mogen uitvoeren van de werkzaamheden in de openbare gronden van de gemeente.
5. De aanvraag tot het plaatsen van een bovengrondse voorziening start met het indienen van de aanvraag voor een instemming of vergunning op basis van de AVOI. In verband met het afstemmen en overeenkomen van de locatie voor de bovengrondse voorziening moet de grondroerder een vooroverleg aangaan met de gemeente.

7.2. Ondergrondse ordening bij de aanleg van kabels en/of leidingen

1. Bij de inrichting van de ondergrond moeten de belangen van diverse belanghebbenden en disciplines gewaarborgd worden. Op basis van de uitgangspunten zoals bepaald in artikel 7.2.1 tot en

met 7.2.4 wordt door de gemeente en de netbeheerders in overleg een tracé en een dwarsprofiel opgesteld. In Hoofdstuk 12, bijlage 2 en 3 zijn dwarsprofielen opgenomen ten behoeve van nieuwbouwplannen. Deze beknopte uitgangspunten zijn gebaseerd op de NEN 7171-1 en de NPR-7171. Indien de uitgangspunten niet voldoen, dan wordt de volledige procedure van de NEN 7171-1 en NPR-7171 gevolgd.

2. Bij uitbreidingsplannen moet in de ontwikkelingsfase door gemeente en netbeheerders bepaald worden welke netten aangelegd worden of in de toekomst voorzien worden.
3. Bij bestaande wijken moet bij werkzaamheden aan de boven en/of ondergrond bepaald worden of dit een natuurlijk moment is om de ondergrondse ordening aan te passen. De netbeheerders moeten aan gemeente aangeven en onderbouwen of alle netten die in de ondergrond liggen nog in gebruik zijn. Indien dit niet het geval is dan moet afgewogen worden of deze nog hergebruikt gaan worden en heeft de netbeheerder expliciete toestemming nodig van gemeente om een net te laten liggen. Eventuele vrijgekomen ruimte moet of beschikbaar blijven of toegewezen worden aan nieuw aan te leggen netten.
4. Er is overleg nodig tussen de gemeente en netbeheerders om de ondergrondse ordening af te stemmen.
5. Indien een net met gevaarlijke inhoud (WIBON) wordt aangelegd moet per leiding bepaald worden wat de specifieke eisen zijn en hiermee moet rekening gehouden worden bij de tracébepaling.

7.2.1. Uitgangspunten tracébepaling

1. Bij de tracébepaling wordt voor alle disciplines ruimte gereserveerd.
2. Bij de tracébepaling moet tevens rekening gehouden worden met de uitvoerbaarheid van de eisen die gesteld worden in dit Handboek.
3. Kabels en/of leidingen mogen niet binnen het ontgravingsprofiel van andere kabels en/of leidingen aangelegd worden. Het ontgravingsprofiel van het riool is bekend bij de rioolbeheerder van de gemeente.
4. Indien er onvoldoende ruimte is voor de aan te leggen kabels en/of leidingen, dan is overleg met alle netbeheerders, de grondeigenaar en de gemeente nodig. Mogelijke maatregelen zijn:
 - reserveren van meer ruimte voor tracé;
 - bundelen/stapelen van kabels voor telecommunicatie (inclusief CAI);
 - het boven elkaar leggen van elektriciteitskabels;
 - retour en afvoerleiding van warmtenetten dicht bij elkaar leggen;
 - de onderlinge afstand van kabels en/of leidingen verkleinen;
 - enkelzijdige aanleg van kabels en/of leidingen, waardoor beide kanten van de weg voor verschillende kabels en/of leidingen benut kan worden;
 - het leggen van kabels en/of leidingen in kabelgoten of leidingtunnels;
 - volgorde van kabels en/of leidingen aanpassen.

7.2.2. Uitgangspunten horizontale ligging

1. Het kabel- en leidingentracé wordt in het algemeen en bij voorkeur in het trottoir gesitueerd, tenzij -na een wederzijdse belangenafweging- anders wordt overeengekomen met de technicus k&l. In het kabel- en leidingentracé staan geen bomen of andere obstakels.
2. In het overige deel van de openbare weg wordt de riolering gesitueerd.
3. Primaire (hoogste orde) kabels- en leidingen, zoals transportleidingen voor (hogedruk) gas, een warmtenet, water en hoogspanningskabels moeten in een leidingenstraat gesitueerd worden. Een leidingenstraat is obstakelvrij (geen opstallen), er staan geen bomen of diepwortelende beplanting, er is geen gesloten verharding aanwezig, heeft een milieuvriendelijke inrichting en is behalve voor fietsers en wandelaars verboden voor alle verkeer met uitzondering van bestemmingsverkeer. In Hoofdstuk 12, bijlage 7 zijn richtlijnen opgenomen.
4. Binnen het kabel- en leidingentracé worden de kabels en/of leidingen qua horizontale maatvoering, waar mogelijk, volgens een vaste volgorde ten opzichte van elkaar ingedeeld. Daarbij wordt er rekening mee gehouden dat de afstand tussen leidingen en kabels ten minste 0,50 m bedraagt. De horizontale indeling is weergegeven in het schema Ruimtebeslag kabels en leidingen, zie Hoofdstuk 12, bijlage 1.
5. De minimale afstand tussen het kabel- en leidingentracé en de perceelgrens en het rioleringsstelsel is weergegeven in het schema Ruimtebeslag (Hoofdstuk 12, bijlage 1).
6. In bermen langs wegen moet de afstand van de ligging van de kabels en/of leidingen tot aan de verharding ten minste gelijk zijn aan de diepteligging ervan, tenzij anders overeengekomen wordt met de technicus k&l.
7. Distributie- en/of mutatiepunten mogen niet aangebracht worden in kabel- en leidingentracés, rijbanen, parkeerplaatsen, uitwegen, op kruisingen, ter plaatse van de in- en uitritten van percelen, binnen een afstand van 3,00 m vanaf bomen en (tenzij het vanwege netwerk technische redenen

niet anders kan) in kabel- en leidingtracés. De distributie- en/of mutatiepunten dienen bij voorkeur geplaatst te worden in voetpaden, bermen of groenvoorzieningen.

8. Bij de bepaling van het tracé moet rekening gehouden worden met bestaande bovengrondse voorzieningen, bomen of andere groenvoorzieningen.

Voor bestaande bomen wordt de afstand tussen binnenste rand werksleuf en hart stamvoet van de boom bepaald door de leidraad minimale graafafstanden (zie de bomenposter, bijlage 4).

Bij nieuwe aanplant:

- bomen 1e categorie (volgroeid 15 meter en hoger) is 2,5 m;
- bomen 2e categorie (volgroeid tussen 8 en 15 meter hoog) is 2,0 m;
- bomen 3e categorie (volgroeid kleiner dan 8 meter) is 1,5 m.

De precieze definitie van het begrip boomgrootte is vastgelegd en gekoppeld aan iedere boom in het Boombeheerplan van de gemeente Almere.

Het bovengenoemde basisprincipe moet zoveel mogelijk worden nagestreefd. In bijzondere gevallen kan de gemeente een andere indeling toestaan c.q. voorschrijven.

7.2.3. Uitgangspunten verticale ligging

1. Binnen het kabel- en leidingentracé worden de kabels en/of leidingen ten opzichte van het maaiveld qua verticale maatvoering volgens een vaste volgorde ingedeeld. De verticale indeling is weergegeven in het schema Ruimtebeslag kabels en leidingen, zie hoofdstuk 12, bijlage 1.
2. Indien kabels en leidingen elkaar kruisen
 - distributiekabels en/of -leidingen liggen ondieper dan transportleidingen;
 - vrijvervalleidingen hebben voorrang op drukleidingen;
 - bij kruisingen van kabels en/of leidingen bedraagt de onderlinge tussenruimte (verticale afstand) tenminste 0,20 m.
3. Er moet een strook tussen 0,70 m -mv en 0,90 m -mv vrijgehouden worden in verband met kruisende vrijverval rioolaansluitingen.
4. Op bedrijventerreinen kunnen andere uitgangspunten gelden. In die gevallen moet er altijd vooraf overleg plaats vinden met de technicus k&l.

7.2.4. Plan kabels & leidingen / Plan in rood

1. De gemeente Almere heeft een Plan kabels & leidingen voor nagenoeg elke woonwijk, bedrijventerrein, sportpark, etc.. In dit plan zijn de (hoofd)tracés vastgelegd voor de aan te leggen kabels en/of leidingen in nieuwbouw- en overige uitbreidingsplannen. Het Plan kabels & leidingen is essentieel in het proces van bouwrijp maken van de gemeente Almere. De in het plan vastgestelde tracés dienen als leidraad voor nieuwe tracé aanvragen. In het tweede tot en met het vijfde lid van dit artikel worden de stappen uitgelegd in de procedure hoe het Plan kabels & leidingen tot stand dient te komen.
2. Bij aanvang van de realisatie van een inbreidings-, uitbreidings- of nieuwbouwproject wordt het ontwikkelingsplan (zie Hoofdstuk 12, bijlage 5) door de gemeente tijdig naar de netbeheerders en naar het vakteam riolering en openbare verlichting van de gemeente toegestuurd. Het ontwikkelingsplan is een tekening met daarin het totale beeld van de te vormen wijk of stadsdeel waarin de hoofdinfrastructuur wordt vastgelegd. De netbeheerders en het vakteam riolering en openbare verlichting van de gemeente geven hierop (globale) informatie aan over de locaties van bovengrondse voorzieningen zoals regelkamers, transformatoren, POP's etc..
3. Met alle informatie uit het ontwikkelingsplan wordt een verkavelingsplan gerealiseerd. Op het verkavelingsplan zijn de visuele verhoudingen tussen uit te geven terrein en openbare grond binnen het te ontwikkelen gebied zichtbaar. Het verkavelingsplan is een 'praatprent' en dient als basis om met alle belanghebbende partijen tot een gemeenschappelijk standpunt te komen met betrekking tot de (hoofd)tracering van alle kabels en/of leidingen binnen het onderhavige uitbreidingsplan; het zogenaamde 'Plan in rood'. Nadat partijen het met elkaar eens zijn stuurt de gemeente het Plan in rood naar de netbeheerders. De netbeheerders dienen het Plan in rood vier (4) weken na verzending door de gemeente getekend retour te sturen.
4. Met alle informatie uit het verkavelingsplan wordt een inrichtingsplan gerealiseerd. Het inrichtingsplan is het definitieve ontwerp voor de openbare ruimte. Inrichtingsplan is gericht op de uitvoering, ondersteund door ruimtelijke profielen en detailtekeningen. Onderdelen van een inrichtingsplan zijn de overgangen van privé naar openbaar, bomen, verhardingen, groenvoorzieningen, ondergrondse afvalcontainers, verlichting, kloken/molgoot etc. Deze elementen zijn van belang voor het beoordelen / ontwerpen van het plan kabels & leidingen.

5. Nadat de netbeheerders het 'Plan in rood' ondertekend teruggestuurd hebben ontwerpt de technicus k&l een concept Plan kabels & leidingen. Dit geschiedt aan de hand van een goedgekeurd matenplan 2 en een inrichtingsplan. Hierbij wordt de tabel Ruimtebeslag kabels & leidingen gebruikt (zie Hoofdstuk 12, bijlage 1). Op het concept Plan kabels & leidingen worden behalve tracés en bovengrondse voorzieningen ook vloerpeilen, kunstwerken, lichtmasten, verhardingstype, bomen en duikers weergegeven. Afhankelijk van de grootte van het project hebben de netbeheerders twee (2) tot vier (4) weken de tijd om op- of aanmerkingen te plaatsen bij het concept Plan kabels & leidingen.
6. Nadat het intern (door alle relevante diensten) bij de gemeente het 'Matenplan 2' en inrichtingsplan ondertekend is, wordt het concept Plan kabels & leidingen definitief gemaakt. Het Plan kabels & leidingen (zie Hoofdstuk 12, bijlage 6) wordt verstuurd naar de netbeheerders. De uitvoeringsplanning van de werkzaamheden wordt vervolgens in onderling overleg tussen gemeente en netbeheerder(s) bepaald.

7.2.5. Aan te leveren (tracé)tekeningen

Alle (aanvraag)tekeningen die naar de gemeente Almere worden gestuurd moeten aangeleverd worden in een digitale tekening, tenzij anders overeengekomen wordt met de technicus k&l.

7.3. Opruimen uit gebruik genomen kabels en/of leidingen

1. De netbeheerder moet ervoor zorgen dat zijn uit gebruik genomen kabels en/of leidingen zo snel en zo veel als mogelijk worden opgeruimd, om ruimte te creëren voor nieuwe kabels en/of leidingen. Dit is belangrijk met het oog op ruimte voor nieuwe bestemmingen. Tenzij het opruimen (gedeeltelijk) technisch wordt belemmerd, de kabels en/of leidingen binnen afzienbare tijd kunnen worden hergebruikt en/of als er tussen de gemeente en de netbeheerder andere afspraken gemaakt worden, bijvoorbeeld over het moment waarop opgeruimd wordt en/of als er bomen nabij of op het tracé aanwezig zijn.
2. Van uit gebruik genomen kabels en/of leidingen is sprake wanneer:
 - a. deze gedurende een aaneengesloten periode van tien jaar geen deel (gaan) uitmaken van een netwerk;
 - b. binnen de periode van tien jaar, zoals bedoeld onder a. van dit lid, vastgesteld wordt dat de kabels en/of leidingen definitief geen deel meer uitmaken of zullen gaan maken van een netwerk. Dit kan het geval zijn bij bijvoorbeeld vervangingsprojecten.
3. Uit gebruik genomen kabels en/of leidingen moeten in ieder geval opgeruimd worden wanneer:
 - a. er door de gemeente geïnitieerde (reconstructie)werkzaamheden worden uitgevoerd;
 - b. er werkzaamheden aan kabels en/of leidingen van de netbeheerder zelf en/of van een andere netbeheerder worden uitgevoerd;
 - c. de gemeente dit verzoekt in het kader van ondergrondse ordening, milieuoverwegingen of anderszins.
4. Tijdelijke kabels en/of leidingen (bijvoorbeeld bouwaansluitingen) moeten na afloop van de bouwactiviteiten verwijderd worden. Indien na afloop van de bouwactiviteiten blijkt dat deze kabels en/of leidingen niet verwijderd zijn zal de gemeente deze, conform de Schaderegeling ingravingen kabels en leidingen, artikel 3, zesde lid, laten verwijderen.
5. Als een uit gebruik genomen leiding, conform het bepaalde in het eerste lid van dit artikel, in beginsel niet opgeruimd wordt moet de inhoud van die leiding worden verwijderd. Leidingen die niet bestemd zijn voor hergebruik moeten worden opgevuld (bijvoorbeeld met dämmer of een ander vulmiddel) en de kopeinden moeten worden afgedicht. Bij HDPE-buizen ten behoeve van glasvezelkabels kan worden volstaan met het afdichten van de kopeinden.
6. De netbeheerder blijft eigenaar van en verantwoordelijk voor de registratie van de uit gebruik genomen kabels en/of leidingen die niet geruimd worden.

8. VOORWAARDEN EN TECHNISCHE EISEN TEN AANZIEN VAN DE UITVOERING

8.1. Werkafspraken en voorwaarden met betrekking tot de uitvoering

1. Bij groot geprogrammeerd werk moet de grondroerder, voor aanvang van de werkzaamheden, de gemeente uitnodigen voor een gezamenlijke (voor)schouw van de werkomgeving. De bevindingen moeten door de grondroerder vastgelegd en aangeleverd worden in het digitale registratie- en communicatiesysteem wat door de gemeente gehanteerd wordt.
2. De grondroerder moet ervoor zorgen dat een afschrift en/of een digitale versie van het instemmingsbesluit, de vergunning of het meldingsformulier inclusief de tekening(en), het Handboek, alsmede de afschriften van de toestemmingen van derden inclusief de voorwaarden en de gegevens

- van de KLIC-melding op de graaflocatie aanwezig zijn. Deze documenten moeten desgevraagd aan de toezichthouder k&l getoond worden.
3. De grondroerder moet zich houden aan de CROW-richtlijnen (onder andere) “Combineren van onder- en bovengrondse infrastructuur met bomen” en “Schade voorkomen aan kabels en leidingen” (respectievelijk de publicaties 280 en 500), de meest recente Standaard RAW-bepalingen (voor grondwerken, groenvoorzieningen, sleuf- en sleufloze technieken en leiding- en kabelwerk) alsmede de AVOI-, Handboek en WIBON-bepalingen inclusief eventuele recente aanvullingen.
 4. Indien het voor aanvang bekend is dat er kabels en/of leidingen van meerdere netbeheerders in de directe nabijheid van of aansluitend aan een te roeren tracé gelegd of opgeruimd moeten worden, dan moeten deze werkzaamheden zoveel mogelijk gecombineerd of aansluitend aan elkaar in een werkgang en in ieder geval conform de gezamenlijk afgesproken planning uitgevoerd worden. De grondroerder(s) moet(en) dit als zodanig onderling of met de betreffende netbeheerder(s) en met de technicus k&l afstemmen (combiwerk).
 5. Verder kunnen ook projecten aan de orde zijn waarbij werkzaamheden van de gemeente en netbeheerder(s) binnen een gezamenlijk afgesproken tijdvak uitgevoerd moeten worden. Deze werkzaamheden komen tot stand vanuit proactieve regie en zijn voorafgaand aan de instemmings- of vergunningsaanvraag bekend.
 6. De locatie van het opslagterrein van de grondroerder moet in overleg met de gemeente bepaald worden. Hiervoor is een objectvergunning benodigd (aan te vragen via www.almere.nl/bouwen/vergunningen-toezicht-handhaving). De gemeente stelt de volgende voorwaarden aan inrichting en oplevering van het opslagterrein:
 - een opslagterrein mag niet binnen de kwetsbare boomzone (kroonprojectie + 1,5 meter) van de te handhaven bomen liggen;
 - ongestoorde ligging van aanwezige kabels en/of leidingen moet worden gewaarborgd;
 - de grondroerder moet gedurende de werkzaamheden het laden en lossen en het opslaan van bouwmaterialen op het opslagterrein laten plaatsvinden, niet daarbuiten;
 - na afloop van de werkzaamheden moet het opslagterrein schoon en in oude staat opgeleverd worden;
 - de inrichting en oplevering van het opslagterrein wordt tussen de toezichthouder k&l, de technicus k&l en de grondroerder afgestemd.
 7. Het is alleen toegestaan om KLIC-gegevens in het veld aan te geven met wegnokrijt. Spuitbussen of andere methoden waarbij er verfesten achterblijven op de bestrating zijn niet toegestaan.
 8. Het risico voor het afvoeren en aanvoeren van bouwstoffen ligt altijd bij de grondroerder. De grondroerder moet daarbij aan alle wettelijke eisen en (milieu-)voorschriften voldoen.
 9. Behoudens bij spoedeisende werkzaamheden moet er voor werknemers een toiletvoorziening op of nabij de graaflocatie aanwezig zijn, indien dit volgens de Arboret vereist is. Indien een toiletcabine wordt ingezet moet deze vastgezet worden tegen omwerpen.
 10. Tenzij³ met de toezichthouder k&l anders is overeengekomen, mag er in principe per dag geen grotere sleuflengte worden opengemaakt, dan op die dag weer volledig kan worden dichtgemaakt. Alle montage- c.q. lasgaten moeten aan het einde van de dag dicht gemaakt worden. Inclusief (tijdelijke) bestrating.
 11. De voorwaarden inzake de uitvoering van het herstel en onderhoud van de verharding en/of groenvoorziening zijn vastgelegd in de Schaderegeling ingraven kabels en leidingen.
 12. Indien binnen vijf jaar na groot onderhoud of herinrichting van de openbare ruimte een grondroerder werkzaamheden moet uitvoeren en de grondroerder zelf zorg draagt voor herstel van de elementenverharding, moet voorafgaand aan de werkzaamheden met de technicus k&l overlegd worden over de wijze waarop de grondroerder de kwaliteit van de huidige verharding wil bereiken en kan garanderen. Indien de huidige kwaliteit niet kan worden gegarandeerd kunnen de gemeente en de grondroerder gezamenlijk besluiten dat de kabels en/of leidingen via een ander tracé worden gelegd of dat de verharding over een grotere of volle breedte opnieuw wordt gelegd, zodat de huidige kwaliteit wel kan worden gegarandeerd.
 13. Bij werkzaamheden moet definitief herstel binnen twee werkdagen gereed zijn en bij werkzaamheden van niet ingrijpende aard of spoedeisende werkzaamheden binnen vierentwintig uur, tenzij met de toezichthouder k&l anders overeengekomen wordt. Uitzonderingen hierop zijn artikel 3.3,

3) De voortgang van het graven van de sleuf moet zijn afgestemd op de werkzaamheden die uitgevoerd moeten worden, zodanig dat de sleuf niet onnodig openligt zonder dat er werkzaamheden plaatsvinden. Sleuven, montage- en lasgaten dienen zo kort mogelijk na gereedkomen van de technische werkzaamheden te worden dichtgemaakt en afgewerkt (incl. bestrating). De hinder voor de omgeving dient tot het noodzakelijke beperkt te worden. De toezichthouder K&L kan beperkende maatregelen opleggen ten aanzien van de hoeveelheid sleuflengte die open gegraven mag worden in de openbare ruimte als de omstandigheden daar aanleiding toe geven.

- derde en vierde lid, en de locaties waar gesloten verharding aanwezig is, daarvoor geldt artikel 8.3.
14. De gemeente kan ervoor kiezen om de open verharding in (gedeelten van) de openbare ruimte in eigen beheer te (laten) herstellen. Afspraken hierover worden voor aanvang van het werk gemaakt.
In deze gevallen zorgt de grondroerder ervoor dat de opgebroken verhardingsmaterialen onder handbereik langs het tracé worden opgetast. De grondroerder herstelt de sleuf, inclusief verdichting en brengt het zandbed voor de bestrating aan.
 15. Tijdens het werk moeten alle (bestratings-)materialen (zo mogelijk en voor zover dit veiligheid technisch toelaatbaar is) in de nabijheid van de sleuf opgetast worden, in ieder geval binnen de wegafzetting maar niet tegen gevels, hekwerken, bomen of in groenperken.
 16. Als er direct naast de sleuf geen ruimte is moet de plaats van tijdelijke opslag van (bestratings-)materialen vooraf in overleg met de toezichthouder k&l worden bepaald. Voorafgaand aan de oplevering van het werk (of tussentijds op eerste aanzegging van de gemeente binnen vijf werkdagen) moeten deze (bestratings-)materialen worden verwijderd. Indien van toepassing moet de ondergrond worden hersteld in de staat zoals vooraf aanwezig was.
 17. Al het te gebruiken (bestratings-)materiaal moet van dezelfde soort en minimaal dezelfde kwaliteit zijn als het aanwezige (bestratings-)materiaal en de door de gemeente gebruikelijk toe te passen (bestratings-)materialen. (Voor verharding van Chinees graniet gelden andere voorwaarden, zie artikel 8.3, elfde lid).
 18. Rondom afsluiters, brandkranen, handholes en dergelijke, die vanaf maaiveldniveau toegankelijk zijn, moeten in (gesloten)verharding en groenvoorzieningen betonnen pastegels (zogenaamde straatkappen) aangebracht worden.
 19. Indien de toezichthouder k&l constateert dat een distributie- of mutatiepunt of bovengrondse voorziening niet conform de gemaakte afspraak is geplaatst, of dat de verdichting van de sleuf en/of het herstel van de sleufverharding niet voldoet aan de bij aanleg gestelde eisen moet dit op eerste aanzegging van de gemeente binnen 5 werkdagen door of in opdracht van de netbeheerder worden verplaatst of hersteld.
 20. Nadat de werkzaamheden gereed zijn moet het tracé volledig hersteld zijn en de werkomgeving moet opgeruimd achtergelaten worden. Bermen en onverharde grond moeten vrij van stenen en dergelijke en indien van toepassing ingezaaid zijn. Al het overtollige puin, grond, zand, beplantingsresten en/of afval van de werkzaamheden moet afgevoerd worden naar een erkende, gecertificeerde verwerker. Er mag ook geen zand of vuil achterblijven in (mol)goten, lijnafwatering en straat- en trottoirkolken (indien nodig moet de grondroerder de gemeente verzoeken deze te reinigen). Eventueel gemaakte bronneringsgaten moeten weer opgevuld worden. De grondroerder en toezichthouder k&l leveren het tracé gezamenlijk op.

8.2. Opbreken en (indien van toepassing) herstellen open verharding

1. Wegkruisingen in wegen (uitgezonderd bouwwegen) met een open verharding met een (gebonden) puinfundering of met een waterdoorlatende verharding en -fundering opbouw moeten altijd gerealiseerd worden door middel van een persing of (gestuurde) boring conform artikel 8.5, tenzij met de technicus k&l anders wordt overeengekomen.
2. Wegkruisingen in wegen met een open verharding met een zandfundering mogen in open ontgraving (in 2 gedeelten) gerealiseerd worden. Ter plaatse van de wegkruising moet bij voorkeur een mantelbuis gelegd worden waardoorheen de kabel en/of leiding moet worden gevoerd. De mantelbuis moet minimaal 0,50 m aan weerszijden van het te kruisen vlak door lopen, tenzij met de technicus k&l anders wordt overeengekomen.
3. Indien het herstel van open verharding door de netbeheerder uitgevoerd moet worden en tijdens het opbreken van open verharding elementen breken of beschadigen moet de grondroerder deze zelf vervangen door elementen van gelijke samenstelling en hoedanigheid. Indien voorradig kunnen deze eventueel worden geleverd door de gemeente. Indien tijdens een vooropname gezamenlijk (toezichthouder k&l en grondroerder) geïnventariseerd is dat een verharding van een nog op te breken tracé een bovengemiddeld aantal (> 5%) gebroken of beschadigde elementen bevat zal het vervangende materiaal door de gemeente om niet beschikbaar worden gesteld.
4. Lijnafwatering heeft vaak een fundering van (stamp)beton of gestabiliseerd zand, beiden mogen nooit worden verwijderd. De lijnafwatering inclusief funderingsconstructie moet intact blijven. Wanneer een lijnafwatering of een gefundeerde trottoirband gekruist moet worden moet over de toe te passen werkwijze overlegd worden met de toezichthouder k&l.
5. Bij waterdoorlatende verhardingen moet de werkwijze met betrekking tot het opbreken en herstel en de eventueel toe te passen voegvulling altijd vooraf afgestemd worden met de toezichthouder k&l.
6. Het opbreken en herstellen van bijzondere (sier)bestrating (onder andere natuursteen en gepolijste tegels) kan een specifieke werkwijze vereisen. Om ervoor te zorgen dat het zichtoppervlak van het bestratingsmateriaal niet beschadigt, moet de grondroerder de nodige beschermende maatregelen nemen waarbij aanwijzingen van de toezichthouder k&l altijd opgevolgd moeten worden.

7. Bij herbestrating moeten de elementen onderling en ten opzichte van de ongeroerde elementen even hoog zijn gestraat. Binnen het teruggebrachte straatwerk mogen geen oneffenheden voorkomen. Het straatwerk moet onder hetzelfde profiel en verband worden gestraat als voor de werkzaamheden aanwezig was. Er mogen geen klinkers op z'n kant terug gestraat worden. Elementen kleiner dan een halve tegel of klinker mogen niet worden gebruikt.
8. Uitgevoerd straatwerk moet schoongeveegd afgetrild worden en moet daarna, bij voorkeur meerdere keren en met tussenpozen van 24 uur, ingeveegd worden met schoon brekerzand (bij beton-klinkers), schoon straatzand (bij tegels). Alle voegen in het straatwerk moeten in de eindsituatie voldoende met zand zijn gevuld.

8.3. Opbreken en (indien van toepassing) herstellen gesloten verharding

1. Wegkruisingen in wegen met een gesloten verharding moeten altijd gerealiseerd worden door middel van een persing of (gestuurde) boring conform artikel 8.5. Als dit vanwege een technische reden niet mogelijk is, dan kan met de technicus k&l anders worden overeengekomen.
2. Het is in beginsel verboden ontgravingen te verrichten in wegen met een gesloten verharding, behalve wanneer in deze wegen al kabels en/of leidingen aanwezig zijn die moeten worden gerepareerd of dat er aansluitingen op moeten worden gemaakt. In die gevallen wordt er gewerkt met voorafgaande (schriftelijke) toestemming van de gemeente.
3. Binnen de gemeente Almere zijn, of worden op termijn, alle hoofdfietsroutes verbreed naar een breedte van 4 m. De verbreding vindt plaats met asfaltverharding. Bij noodzakelijk onderhoud aan kabels en/of leidingen en/of bij calamiteiten is het de netbeheerder toegestaan om in overleg met de toezichthouder K&L het asfalt van die fietsroutes open te (laten) breken. Tijdens het reguliere asfaltonderhoud zal het asfalt definitief hersteld worden door de gemeente Almere. Voor de verrekening van deze herstelkosten gelden separate afspraken.
4. Voordat een gesloten verharding mag worden verwijderd moeten de grenzen van het betreffende uit te breken gedeelte op steenmaat, met een minimale breedte en lengte van 0,50 m, tot de gewenste diepte worden ingezaagd.
5. Bij mechanisch te verrichten grondwerk moet de sleuf in de gesloten verharding minimaal 0,50 m breder zijn dan de bakbreedte van de graafmachine. Het ondergraven van de gesloten verharding is niet toegestaan.
6. Vervolgens moet de gesloten verharding, bijvoorbeeld met behulp van een compressor, worden verwijderd.
Vrijgekomen asfaltmaterialen moeten (voor zover dit mogelijk is) worden gescheiden naar:
 - teerhoudend;
 - niet teerhoudend.

Beide moeten worden afgevoerd conform de CROW-publicatie 210:

'Richtlijn omgaan met vrijkomend asfalt'.

Indien van toepassing moet de grondroerder zelf voor de benodigde afvalstroomnummers zorgen. Een kopie van de acceptatie- of stortbonnen van een erkend en gecertificeerd verwerkingsbedrijf moet direct overhandigd worden aan de technicus k&l of toezichthouder k&l.

7. Sleuven of montage- c.q. lasgaten in de gesloten verharding moeten nadat de kabels en/of leidingen zijn gelegd, over de volle breedte worden opgevuld en verdicht en de funderingsconstructie moet worden hersteld met betongranulaat 0/40 mm. De ondergrond van de fundering en de fundering moet na verdichting voldoen aan de technische eisen uit de meest recente standaard RAW bepalingen.
8. De te herstellen sleuf of montage- c.q. lasgat in de gesloten verharding moet dichtgestraat worden in een zandbed van tenminste 0,05 m brekerzand met betonstenen (BSS KF 80mm dik, zo mogelijk in de kleur van de aanwezige verharding) in blokverband op een wijze die geen gevaar oplevert. De bovenzijde van de stenen moeten gelijk liggen met de aansluitende verharding. De stenen moeten vlak ten opzichte van elkaar worden gestraat. Voor het onderhoud van de met klinkers herstellende sleuf geldt het bepaalde in de Schaderegeling ingravingen kabels en leidingen.
9. Indien het dichtstraten van een sleuf of montage- c.q. lasgat niet op deugdelijke wijze wordt uitgevoerd kan dat tot gevolg hebben dat de aansluitende verhardingen als gevolg van het gebruik door het verkeer verzakken en/of beschadigen. Binnen de afgesproken onderhoudstermijn die geldt voor straatwerk moet dergelijke schade door de grondroerder worden hersteld.
10. Het definitieve herstel van gesloten verharding vindt plaats conform het bepaalde in de Schaderegeling ingravingen kabels en leidingen.
11. In het stadshart van Almere bestaat de verharding grotendeels uit gesloten verharding in de vorm van natuursteen (Chinees graniet) met daaronder een fundering. Daarvoor geldt dat dit, in overleg met de grondroerder, door een door de gemeente geselecteerde aannemer opgebroken en hersteld dient te worden. Voor de verrekening van de kosten gelden separate afspraken.

8.4. Opbreken en herstellen bermen, gazons en sleuven zonder bedekking

1. Bij het werken in een sleufbedekking van (berm)gras moet, indien nodig, het aanwezige gewas voorafgaand aan de werkzaamheden door de grondroerder gemaaid worden en het maaisel moet worden afgevoerd.
2. Bij opname van een sleufbedekking van (berm)gras moeten ter breedte van de sleuf regelmatige zoden worden gestoken. De graszoden moeten "groen op groen" worden opgetast.
3. Indien afgesproken is dat de gemeente zelf zorg draagt voor het herstel van de sleufbedekking (artikel 5.2.2, eerste lid) moeten de vrijkomende zoden worden afgevoerd door de grondroerder.
4. Na aanvullen van de sleuf op de vereiste hoogte moeten de graszoden binnen 48 uur weer nauwkeurig worden teruggelegd, aangerold en met teelaarde gedresd. Ten slotte moeten de zoden met schoon water zolang als nodig is bewaterd worden. De grondroerder moet tekortkomende zoden zelf aanleveren.
5. In bermen waar gras aanwezig is en waar het steken van regelmatige zoden niet mogelijk is moet de sleufbedekking (graspollen en dergelijke) worden afgevoerd. Nadat de kabels en/of leidingen zijn gelegd en de sleuf tot op de juiste hoogte is aangevuld en verdicht moet het oppervlak van de berm, vrij van stenen en dergelijke, gefreesd en ingezaaid worden met een door de gemeente goedgekeurd grasmengsel.
6. Sleuven zonder bedekking moeten, nadat de kabels en/of leidingen zijn gelegd, tot op de juiste hoogte aangevuld, verdicht en met het oppervlak vrij van stenen en dergelijke vlak afgewerkt worden.

8.5. Weg-, water- of boomkruising door sleufloze technieken of baggeren

1. Indien bij een wegkruising de aanleg van kabels en/of leidingen door middel van een persing of (gestuurde) boring onder het wegdek wordt gerealiseerd, moet dit haaks op de wegas minimaal 1,00 m uit de tangentpunten en zodanig uitgevoerd worden zodat er geen verzakking of bolling in de verharding kan optreden. Ook moet deze op minimaal 3,00 m vanaf het zichtbare deel van de stamvoet van een boom gesitueerd worden. De persing of (gestuurde) boring moet bij voorkeur voorafgaand aan het graven van de sleuf voor het hoofdtracé gerealiseerd worden. Het aanbrengen van een (stalen) mantelbuis is daarbij verplicht, tenzij met de technicus k&l anders wordt overeengekomen.
2. Indien een persing of (gestuurde) boring mislukt mag de aangebrachte buis niet worden verwijderd. Er moet dan een nieuwe persing of (gestuurde) boring worden gemaakt en de niet gebruikte buis moet worden vol geschuimd. De kopeinden van de mantelbuis moeten afgedicht worden met kunststof deksels.
3. De minimale verticale afstand tussen de bovenkant van de te persen buis of te realiseren (gestuurde) boring en de onderkant van de wegfundering moet minimaal 0,50 m bedragen. Indien het technisch mogelijk is moet de mantelbuis een minimale dekking hebben van 0,75 m ten opzichte van de weghoogte.
4. De minimale verticale afstand tussen de bovenkant van de te persen buis of te realiseren (gestuurde) boring en de onderkant van een te kruisen kabel en/of leiding moet bij voorkeur minimaal 0,50 m bedragen. De te boren/persen buis moet onder de bestaande kabel en/of leiding doorgevoerd worden.
5. Bij een wegkruising moet de aangebrachte mantelbuis minimaal 0,75 m aan weerszijden van het te kruisen vlak doorlopen, tenzij met de toezichthouder k&l anders wordt overeengekomen. De verharding mag nooit ondergraven worden (bijvoorbeeld voor het opzoeken van de buiseinden). Bij gescheiden rijbanen en/of fietspaden met tussenliggende groenstroken moet de mantelbuis indien mogelijk uit één lengte bestaan.
6. Bij een kruising van een watergang die in eigendom en beheer is van de gemeente moet de aanleg van kabels en/of leidingen door middel van een (gestuurde) boring of door in baggeren onder de vaste bodem van de watergang worden gerealiseerd. Een minimale gronddekking van 1,00 m ten opzichte (van de ontwerpdiepte) van de vaste bodem van de watergang is daarbij vereist. De realisatie van de kruising van de watergang moet bij voorkeur voorafgaand aan het graven van de sleuf voor het hoofdtracé gerealiseerd worden.
7. Na realisatie van de kruising van de watergang moeten, indien van toepassing, de taluds en bodem weer in de oude staat teruggebracht worden. Op de oevers kan de ligging van de kruising van de watergang gemarkeerd worden. Indien de toezichthouder k&l het noodzakelijk acht moet er op het in- en uittredepunt van een in gebaggerde kruising van een watergang een beschoeiing aangebracht worden.
8. Indien de locatie van een persing of (gestuurde) boring binnen de kroonprojectie van de boom ligt moet de grondroerder de wijze van uitvoering afstemmen met de toezichthouder k&l en toezichthouder groen.
9. Indien een boomkruising middels een zogenaamde boomboring met een mantelbuis wordt uitgevoerd moet de mantelbuis in ieder geval onder de wortelzone van de boom door aangebracht worden. Aan de uitvoeringseisen (onder andere verticale maatvoering) van de boring en de materiaalkeuze van de mantelbuis kunnen door de gemeente nadere eisen gesteld worden. De boring

moet bij voorkeur voorafgaand aan het graven van de sleuf voor het hoofdtracé gerealiseerd worden.

10. De toe te passen methode van het realiseren van een weg- water- of boomkruising behoeft vooraf de goedkeuring van de gemeente. Hiertoe moet bij de gemeente een boorplan aangeleverd worden ter goedkeuring. Het aanbrengen met behulp van waterdruk is nooit toegestaan. Ongestuurde raketboringen in de openbare ruimte zijn niet toegestaan (tenzij met de toezichthouder k&l en technicus k&l anders wordt overeengekomen) en bij het kruisen van een watergang kan toepassing van een (gestuurde) boring worden vereist, bijvoorbeeld om hinder voor het scheepvaartverkeer te voorkomen.
11. Van een gerealiseerde wegpersing of (gestuurde) boring die niet direct in gebruik genomen wordt moeten de kopeinden van de mantelbuis afgedicht worden met kunststof deksels.
12. Van een gerealiseerde wegpersing of (gestuurde) boring die in gebruik genomen is moet de ruimte tussen de kabels en/of leidingen aan de kopeinden van de mantelbuis deugdelijk afgedicht worden met daartoe bestemd middel (bijvoorbeeld Stopaq).

8.6. Graaf- en grondwerkzaamheden

1. Te ontgraven grond, zand, half verharding (grind en dergelijke), teelaarde, funderingsmateriaal enzovoort moet gescheiden ontgraven, vervoerd en/of in depot gezet of aangevuld worden. Het opbreken van een waterdoorlatende verharding en -fundering opbouw, bufferings- en infiltratievoorziening (bv. Wadi constructie) of fundering die is opgebouwd uit IBC-bouwstoffen vereist vaak een speciale werkwijze die afgestemd moet worden met de toezichthouder k&l. De aanwijzingen van de toezichthouder k&l moeten altijd opgevolgd worden.
2. Bij het graven van sleuven moet het talud aangepast zijn aan de sleufdiepte, de eventuele bemaling en de grondsoort, zodat de sleufwanden niet kunnen instorten en/of uitzakken. Zo nodig moet de sleufwand met schotten worden gestut.
3. Er mag geen zand of vuil achterblijven in (mol)goten, lijnafwatering en straat- en trottoirkolken. Daartoe moeten straat- en trottoirkolken en lijnafwatering gedurende de werkzaamheden tijdelijk worden afgedekt.
4. Alle werkzaamheden moeten bij voorkeur in een droge sleuf plaats vinden. Nadat de kabels en/of leidingen gelegd zijn moet de sleuf worden aangevuld en verdicht. Om de profielopbouw van de ondergrond zo optimaal mogelijk te herstellen moet het uitgegraven materiaal, vrij van stenen en dergelijke, over de volle breedte van de sleuf laagsgewijs en met zorg in de juiste volgorde terug in de sleuf worden gebracht. De dikten van grond-, fundering- en zandlaag en/of de laag teelaarde moeten gelijk zijn aan de aanwezige laagdikten.
Bermen en groenstroken moeten met voldoende overhoogte aangevuld worden. Bevroren grond en/of zand, sneeuw, (groen)afval en puin mag niet worden verwerkt in de aanvulling. De grondroerder levert zand of grond bij een tekort daaraan of zorgt voor afvoer van zand of grond indien er materiaal overblijft.
5. Daar waar open verharding aanwezig is moet het aanwezige zandbed direct onder de verharding, de straatlaag, hersteld worden. Als herstel van de verharding in oude staat technisch gezien niet mogelijk is doordat te weinig (minder dan 0,05 m) straatzand beschikbaar is, zal de grondroerder het tekortkomende zand leveren en aanbrengen.
6. Om de juiste verdichtingsgraad te verkrijgen moet de aanvulling worden uitgevoerd in lagen van maximaal 0,25 m waarbij elke laag, bij voorkeur met een mechanisch verdichtingsapparaat, moet worden verdicht.
7. De sondeerwaarde van de aanvullingen onder verhardingen en in wegbermen moet na verdichting minstens 90% bedragen van de sondeerwaarde, zoals deze voorafgaand aan de werkzaamheden op - of op korte afstand naast - de sleuf wordt aangetroffen, de referentiewaarde.
8. Onder verhardingen moet in het algemeen gestreefd worden naar een minimale sondeerwaarde van 4 MPa echter, de referentiewaarde is bepalend voor de (conform het zevende lid) te behalen sondeerwaarde in de sleuf.
9. Aanvullingen in beplantingsvakken, in de nabijheid van bomen of onder gazon op een diepte van minder dan 0,80 m mag na verdichting een sondeerwaarde hebben van maximaal 1,5 MPa. De laag met teelaarde moet niet mechanisch worden verdicht.
10. De controle op het aanvullen en verdichten van de sleuven moet plaats vinden door of namens de grondroerder. De grondroerder moet de referentiewaarden en de gemeten sondeerwaarden vastleggen. De metingen moeten verricht worden met een (hand)sondeerapparaat of met een nucleaire verdichtingsmeter (of eventueel door middel van de proctorproef). Indien de toezichthouder k&l hierom vraagt moet de grondroerder de meetgegevens overleggen. Op aanwijzing van de toezichthouder k&l moet de grondroerder steekproeven uitvoeren. De toezichthouder k&l kan ook zelf steekproeven uitvoeren.
11. Indien de oorzaak van slechte verdichtingsresultaten is, dat de uitgekomen grond niet voor aanvulling/verdichting geschikt is moet deze afgevoerd worden. De grondroerder moet dan nieuwe voor aanvulling benodigde grond en/of zand op het werk leveren en opnieuw verwerken. Daarna vindt wederom een controle door de toezichthouder k&l plaats.

8.7. Kabel- en/of leidingwerkzaamheden

1. De grondroerder moet zich overtuigen van de plaats van alle reeds in het werk gelegen kabels en/of leidingen. Hiertoe moeten in het beoogde tracé (handmatig) proefsleuven gegraven worden. De grondroerder moet ervoor zorgen dat de gegevens van de gemaakte proefsleuven en de maatvoeringen van de daarin aangetroffen kabels en/of leidingen getoond kunnen worden aan de technicus k&l of toezichthouder k&l indien daarom wordt verzocht.
2. Alle kabels en/of leidingen (dus inclusief de in- en uitgaande kabels en/of leidingen bij distributie- en/of mutatiepunten en bovengrondse voorzieningen) moeten zodanig geplaatst worden dat het beheer van andere, reeds aanwezige, kabels en/of leidingen niet in gevaar wordt gebracht of zonder noodzaak wordt bemoeilijkt. De netbeheerder die hierin strijdig handelt, neemt op eigen kosten maatregelen ten aanzien van het betreffende onderdeel van zijn netwerk, waaronder zo nodig het verplaatsen daarvan, om aan de strijdigheid onverwijld een einde te maken.
3. Indien tijdens de uitvoering het ingestemde tracé (in horizontale of verticale zin) niet gevolgd kan worden, moet de grondroerder in overleg treden met de technicus k&l. De uitgangspunten in artikel 7.2 moeten toegepast worden om het alternatieve tracé te bepalen. Het gewijzigde en door de gemeente goedgekeurde tracé zal opgenomen worden in het instemmings- of vergunningsdossier.
4. Tijdelijk aan te brengen voorzieningen (zoals bijvoorbeeld damwanden, sleufbekisting enzovoort) ten behoeve van werkzaamheden in de openbare ruimte moeten de goedkeuring hebben van de technicus k&l. Deze tijdelijke voorzieningen moeten na het voltooien van de werkzaamheden worden verwijderd, tenzij in overleg met de technicus k&l anders wordt besloten.
5. Bij de aanleg van kabels en/of leidingen en voorzieningen nabij bomen of andere groenvoorzieningen moeten de bepalingen uit Hoofdstuk 9 van dit Handboek strikt in acht worden genomen.
6. Alle te leggen kabels en/of leidingen moeten duidelijk zijn voorzien van een codering of label (of een bepaalde kleur te hebben) waaruit blijkt wat de functie of wie de eigenaar van deze kabel en/of leiding is.
7. (Voorbereide) aansluitingen moeten zo veel mogelijk tegelijk met of voorafgaand aan de aanleg van het hoofdtracé aangelegd worden en haaks op het distributienetwerk om geen extra beslag te leggen op de ondergrondse ruimte.
8. Voorbereide aansluitingen, waarbij de voor de aansluiting bedoelde buis of kabel op de benodigde lengte in de openbare grond wordt opgeborgen (vooral bij CAI en FttX) moeten zo strak mogelijk worden opgerold, gebundeld en verticaal op de juiste diepte onder een beschermende voorziening evenwijdig aan en tegen de perceelgrens worden weggezet.
9. De exacte locaties van distributie- en/of mutatiepunten en bovengrondse voorzieningen moeten in overleg met de technicus k&l bepaald worden. Conform het bepaalde in het tweede en derde lid van dit artikel moet vooraf vastgesteld worden of de gekozen locatie vrij is van overige kabels en/of leidingen.
10. Bovengrondse voorzieningen moeten in overleg met de gemeente zoveel mogelijk uit het zicht (liefst inpandig of indien mogelijk zelfs ondergronds) geplaatst worden of direct naast andere, reeds aanwezige, bovengrondse voorzieningen.
11. Bij plaatsing van bovengrondse voorzieningen in een straatprofiel moeten deze zoveel mogelijk langs gevels en/of in lijn met het bestaande straatmeubilair geplaatst worden.
12. Bij plaatsing van bovengrondse voorzieningen van grotere afmeting in of nabij een groenvoorziening kan de gemeente nadere eisen, zoals de kleurstelling, stellen. Er kan bijvoorbeeld aanplant van extra groenvoorziening gewenst zijn om de bovengrondse voorziening zoveel als mogelijk aan het zicht te onttrekken. Deze extra voorwaarden worden door de gemeente zoveel mogelijk opgenomen in het instemmingsbesluit of de vergunning, echter de aanwijzingen van de technicus k&l of toezichthouder k&l moeten eveneens altijd opgevolgd worden.
13. Bovengrondse voorzieningen moeten bij voorkeur voorzien worden van een anti graffiti voorziening (coating of strips).
14. Bij ondergrondse plaatsing moeten distributie- en/of mutatiepunten zodanig geplaatst worden dat het deksel een minimale dekking heeft van 0,50 m onder het maaiveld.
15. Het deksel van een distributie- en/of mutatiepunt dat op maaiveldniveau wordt geplaatst, moet minimaal voldoen aan verkeersklasse D400(NEN-EN 124) en op gelijke hoogte met de aanwezige bestrating of (berm)verharding geplaatst te worden. Aanwezige elementenverharding rond het distributie- en/of mutatiepunt moet geknipt worden in het bestaande verband.
16. Nadat alle werkzaamheden gereed zijn moet de grondroerder de ligging gegevens van de kabels en/of leidingen, inclusief (voorbereide) aansluitingen, distributie- en/of mutatiepunten en bovengrondse voorzieningen (digitaal) inmeten en deze op een revisietekening digitaal beschikbaar te hebben voor raadpleging door derden (conform WIBON).

8.8. Werken in of met (voormalig) verontreinigde grond

1. De grondroerder moet de werknemers volledig instrueren over de in het VG&M-plan (zie ook artikel 5.4 en 5.4.1) voorgeschreven (beschermings-)maatregelen bij het werken in of nabij een

- verontreinigde grondlocatie. De grondroerder zal ervoor zorgen dat de voorgeschreven (beschermings-) maatregelen worden nageleefd.
2. Indien er tijdens werkzaamheden het vermoeden bestaat dat mogelijk verontreinigde grond aanwezig is, moeten de werkzaamheden direct tot nader order worden gestaakt. Hiervan moet per omgaande melding gemaakt worden bij de toezichthouder k&l van de gemeente.
3. De grondroerder moet de vereiste (wettelijke) procedures voor ontgraven en hergebruik van grond volgen. Indien de ontgraven grond niet hergebruikt mag worden, moet deze naar een erkend en gecertificeerd verwerkingsbedrijf worden gebracht. Een afschrift en/of een digitale versie van de correspondentie met betrokken instanties en/of de acceptatie- of stortbonnen van het verwerkingsbedrijf moet op het werk aanwezig zijn. Een kopie daarvan moet op verzoek overhandigd of getoond worden aan de technicus k&l of toezichthouder k&l.
4. De grondroerder zorgt dat de vervangende grond schoon en voor verwerking geschikt is conform alle gestelde (wettelijke) eisen. Een afschrift en/of een digitale versie van de leveringsbon moet op het werk aanwezig zijn. Een kopie daarvan moet op verzoek overhandigd of getoond worden aan de technicus k&l of toezichthouder k&l.
5. De netbeheerder bepaalt zelf of ze haar kabels en leidingen in verontreinigde bodem wil leggen. De verantwoordelijkheid voor de veiligheid van de werknemers (Arbowetgeving) en voor de eventuele aantasting van kabels en leidingen door bodemverontreiniging ligt bij de netbeheerder.

9. WERKEN AAN OF NABIJ GROENVOORZIENINGEN

1. Het bepaalde in dit hoofdstuk geldt voor groenvoorzieningen, behoudens bermen en gazons. Daarvoor geldt het bepaalde in artikel 8.4.
2. Werkzaamheden aan of bij bomen of andere groenvoorzieningen moeten zoveel mogelijk vermeden worden. Is het werken aan of bij bomen of andere groenvoorzieningen toch onvermijdelijk dan bij bomen 1^e categorie 1,5 meter buiten de kroonprojectie blijven en moet er eerst overleg met de technicus k&l gevoerd worden.

9.1. Groenvoorzieningen algemeen

1. In relatie tot werkzaamheden ten behoeve van kabels en/of leidingen kan het noodzakelijk zijn dat er tevens snoeiwerkzaamheden aan groenvoorzieningen moeten worden uitgevoerd. Dit kan voorafgaand aan of tijdens de werkzaamheden van de grondroerder nodig zijn. De grondroerder moet dit tijdig afstemmen met de technicus k&l. De snoeiwerkzaamheden aan groenvoorzieningen worden altijd door of in opdracht van de gemeente uitgevoerd.
2. Als naar oordeel van de gemeente groenvoorzieningen te diep teruggesnoeid moeten worden, worden deze als verloren beschouwd.
3. Groenvoorzieningen die ten behoeve van de werkzaamheden van de grondroerder moeten worden gerooid, worden als verloren beschouwd en moeten door de grondroerder worden afgevoerd.
4. Het vervangen van verloren gegane groenvoorzieningen vindt plaats conform het bepaalde in de Schaderegeling ingravingen kabels en leidingen.
5. Het door de grondroerder rooien van bomen die in eigendom zijn van de gemeente is alleen toegestaan nadat daarvoor schriftelijk toestemming is verleend door de gemeente.
6. Ter voorkoming van verspreiding van invasieve exoten moet gewerkt worden volgens het Landelijk protocol Aziatische duizendknopen. Meer informatie hierover is te vinden op www.bestrijdingduizendknoop.nl/protocol.

9.2. Werken nabij bomen (tevens rooi en herplant)

1. Voorafgaand aan de engineering moet door de grondroerder bij de gemeente het (digitale) Plan kabels & leidingen opgevraagd worden. Hierop zijn de bomen aangegeven. Te handhaven bomen die zich in het tracé bevinden, moeten (incl. de kroonprojectie) weergegeven worden op de instemmings- of vergunningstekening.
2. Bij het passeren van bomen moeten door de grondroerder voorzorgsmaatregelen worden getroffen die schade aan de betreffende boom voorkomt. De maatregelen en aanwijzingen zijn (onder andere) aangegeven op de Bomen poster (bijlage 4) en in het Handboek bomen van het Norminstituut bomen. Wanneer er toch een boom wordt beschadigd moet dit direct gemeld worden bij de toezichthouder k&l.
3. Indien de afstand van te leggen kabels en/of leidingen tot de bomen minder is dan bepaald op de Bomenposter (bijlage 4), moeten proefsleuven gemaakt worden om te beoordelen of een Boom Effect Analyse (BEA) noodzakelijk is of uitvoering middels een (gestuurde) boring mogelijk is. Daarnaast moeten er in ieder geval beschermende maatregelen toegepast worden, tenzij -na een wederzijdse belangenafweging- anders wordt overeengekomen met de technicus k&l.
4. In het wortelgestel van bomen mag slechts bij hoge uitzondering worden gegraven en in dat geval alleen handmatig, dit is echter alleen toegestaan met goedkeuring van de toezichthouder k&l en toezichthouder groen. Wortels dikker dan 0,025 m in diameter mogen nooit worden verwijderd.

of beschadigd. Wortels kleiner dan 0,025 m in diameter mogen verwijderd worden door middel van zagen of knippen zonder de wortels te breken of eraan te trekken. Ontgraven wortels moeten worden beschermd tegen uitdrogen, vorst en andere beschadigingen.

5. Als ten gevolge van de werkzaamheden een boom zoveel schade oploopt dat deze gerooid moet worden moet de grondroerder dit direct melden bij de toezichthouder k&l. Het planten van nieuwe bomen vindt plaats conform het bepaalde in de Schaderegeling ingraven kables en leidingen.
6. Indien de grondroerder toestemming krijgt van de gemeente om een boom te rooien moet de grondroerder tevens de stobben verwijderen en afvoeren en het ontstane gat laagsgewijs met grond aanvullen en verdichten. Ten slotte moet er, afhankelijk van de locatie, een laag Almeerse klei of teelaarde worden aangebracht. De grond moet op een zodanige wijze worden afgewerkt dat er na inklinking sprake is van een vlakke overgang naar de ongeroerde grond. Reservering voor inklinking mag max. 0,10 m bedragen. In overleg met de toezichthouder k&l moet het eventuele inzaaien geschieden conform artikel 8.4, vijfde lid.
7. Indien het onvermijdelijk is dat een kabel of leiding door een groenvoorziening (behoudens wegbermen) wordt gelegd of er onderdoor wordt geperst moet de gronddekking van die kabel of leiding (of mantelbuis) minimaal 1,00 m bedragen.

9.3. Opname en herstellen heesters en beplanting

Dit artikel is alleen van toepassing als het de grondroerder wordt toegestaan om zelf herstelwerkzaamheden uit te voeren aan groenvoorzieningen.

1. Te handhaven heesters en beplanting die in het kabel- of leidingtracé voorkomen moeten ruim worden uitgestoken, gescheiden gehouden worden van te ontgraven grond en tegen uitdroging beschermd worden.
2. De heesters en beplanting moeten bij voorkeur na een dag weer worden teruggebracht en moeten direct daarna voldoende bewaterd worden. Tenzij -na een wederzijdse belangenafweging- anders wordt overeengekomen met de toezichthouder k&l en toezichthouder groen.
3. Teruggezette heesters en beplanting die niet meer aanslaan moeten door de grondroerder in een hiertoe gunstig jaargetijde door nieuw materiaal worden vervangen. Ook hiervoor gelden opnieuw de in de Schaderegeling ingraven kables en leidingen opgenomen voorwaarden.
4. Al het te gebruiken materiaal moet van dezelfde soort en minimaal van eenzelfde kwaliteit zijn als het oorspronkelijk aanwezige materiaal. Het materiaal moet door de gemeente goedgekeurd zijn.

10. OVERIGE EN SLOTBEPALINGEN

Dit Handboek kables en leidingen is van toepassing op werkzaamheden waarover op het moment van in werking treden geen andere overeenkomsten zijn aangegaan tussen de gemeente en belanghebbende(n).

Dit Handboek kables en leidingen treedt in werking op de dag na de datum van bekendmaking.

11. CITEERTITEL

Deze regeling wordt aangehaald als: Handboek kables en leidingen gemeente Almere.

Aldus vastgesteld in de vergadering van burgemeester en wethouders van 16 oktober 2025.

Burgemeester en wethouders voornoemd,

Secretaris

Burgemeester

12. BIJLAGEN

12.1. Ruimtebeslag Kables en Leidingen

BIJLAGE 1: RUIMTEBESLAG KABELS EN LEIDINGEN

© designed by: R.M. de Vor (wijziging FB 23-07-2023)

PRIMAIR TRACÉ												SOLO AANGELEGD			
	B	T/C-B	E	D	R	RP	W-EW	G	SV	XB (X)	XO (X')	KV	VERKLARING	DEKKING EINDSITUATIE	
B	n.v.t.	1,50*	1,50*	2,00*	2,00*	2,00*	2,00*	2,00*	2,00*	5,00*	2,00*	1,00*	BOMENRIJ	NVT	
T/C-B	1,50*	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,25	TELEC./CAL-BUSSIGNALERING	0,60	
E	1,50*	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,25	ELEKTRA LS RESP. MS	0,65	
D	2,00*	1,00	1,00	n.v.t.	1,50	1,50	2,00	1,00	1,00	3,00	2,00	1,50	DWA-RIOOL	VAR.	
R	2,00*	1,00	1,00	1,50	n.v.t.	1,50	1,00	1,00	1,00	3,00	2,00	1,50	RWA / VRWA-RIOOL	VAR.	
RP	2,00*	1,00	1,00	1,50	1,50	1,00	2,00***	1,00	1,00	1,50	1,50	1,25	RIOOLPERS	1,00	
W-EW	2,00*	1,00	1,00	2,00	1,00	2,00***	1,00	1,00	1,50	1,50	1,00	1,25	WATER-ECOWATER	1,00	
G	2,00*	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,50	1,00	1,25	GAS LD/HD	1,00	
SV	2,00*	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,50	1,00	**	1,50	1,00	1,25	STADSVERWARMING	1,00	
XB (X)	5,00*	1,00	1,00	3,00	3,00	1,50	1,50	1,50	1,50	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	PERCEELGRENEN BEBOUWD	NVT	
XO (X')	2,00*	1,00	1,00	2,00	2,00	1,50	1,00	1,00	1,00	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	PERCEELGRENEN ONBEBOUWD	NVT	
KV	1,00*	1,25	1,25	1,50	1,50	1,25	1,25	1,25	1,25	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	KANT ASFALTVERHARDING	NVT	

SECUNDAIR TRACÉ												SOLO AANGELEGD			
	B	T/C-B	E	D	R	RP	W-EW	G	SV	XB	XO	KV	VERKLARING	DEKKING EINDSITUATIE	
B	n.v.t.	1,50*	1,50*	2,00*	2,00*	2,00*	2,00*	2,00*	2,00*	5,00*	2,00*	1,00*	BOMENRIJ	NVT	
T/C-B	1,50*	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	1,00	0,75	1,25	TELEC./CAL-BUSSIGNALERING	0,60	
E	1,50*	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	1,00	0,75	1,25	ELEKTRA LS RESP. MS	0,65	
D	2,00*	0,75	0,75	n.v.t.	1,50	1,50	2,00	1,00	1,00	3,00	2,00	1,50	DWA-RIOOL	VAR.	
R	2,00*	0,75	0,75	1,50	n.v.t.	1,50	1,00	0,75	0,75	3,00	2,00	1,50	RWA / VRWA-RIOOL	VAR.	
RP	2,00*	0,75	0,75	1,50	1,50	0,75	2,00*	0,75	0,75	1,50	1,50	1,25	RIOOLPERS	1,00	
W-EW	2,00*	0,75	0,75	2,00	1,00	2,00*	0,75	0,75	1,50	1,50	1,00	1,25	WATER-ECOWATER	1,00	
G	2,00*	0,75	0,75	1,00	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	1,50	1,00	1,25	GAS LD/HD	1,00	
SV	2,00*	0,75	0,75	1,00	0,75	0,75	1,50	0,75	0,75	1,50	1,00	1,25	STADSVERWARMING	1,00	
XB	5,00*	1,00	1,00	3,00	3,00	1,50	1,50	1,50	1,50	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	PERCEELGRENEN BEBOUWD	NVT	
XO	2,00*	0,75	0,75	2,00	2,00	1,50	1,00	1,00	1,00	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	PERCEELGRENEN ONBEBOUWD	NVT	
KV	1,00*	1,25	1,25	1,50	1,50	1,25	1,25	1,25	1,25	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	KANT ASFALTVERHARDING	NVT	

maten in m.

* AFSTAND BOOM-K&L BIJ 1e CATEGORIE MIN. 2,50M, 2e CATEGORIE MIN. 2,00M, 3e CATEGORIE MIN. 1,50M

* AFSTAND BOOM-VERHARDING: BIJ VOORKEUR 1,50 (MIN. 1,00M)

* AFSTAND: BOOM-LICHTMAST IS AFHANKELIJK VAN DE GROOIVORM 5-8M. AFSTAND LICHTMAST-VERHARDING AFHANKELIJK SITUATIE EN TYPE WEG. DWA-ERFGRENS MAX. 25 M.

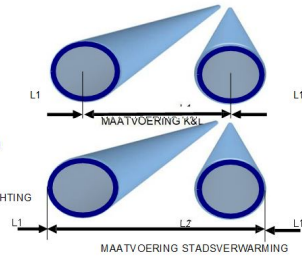
** STADSVERWARMING TOT Ø 300; L2= 1,00 (MIN.) VANAF Ø 300; L2= 1,25 (MIN.) STADSVERWARMING ALTIJD 2 LEIDINGEN I (AANVOER & RETOUR). STADSVERWARMING REKENING HOUDEN MET RUIMTEBESLAG EXPANSIELEIDINGEN! WARM TAPWATER ALLEEN IN SECUNDAIR TRACÉ (TUSSEN DE 2 SV-LEIDINGEN). WATERLEIDING AAN RWA ZIJDE (INDIEN MOGELIJK). WATERLEIDING ZODANIG SITUEREN DAT HYDRANTEN ALTIJD MAKKELIJK BEREIKBAAR ZIJN. WATERLEIDING OP MIN. 1,50 VANAF STADSVERWARMING. GASLEIDING AAN DWA ZIJDE (INDIEN MOGELIJK) KPN ONDER TROTTOIR (INDIEN MOGELIJK).

GEEN K&L ONDER TROTTOIRBANDEN (MUV. LICHTE BAND LANGS ONVERHARD OPPERVLAK). GEEN K&L IN LENGTERICHTING ONDER ASFALT (M U.V. RWA & DWA).

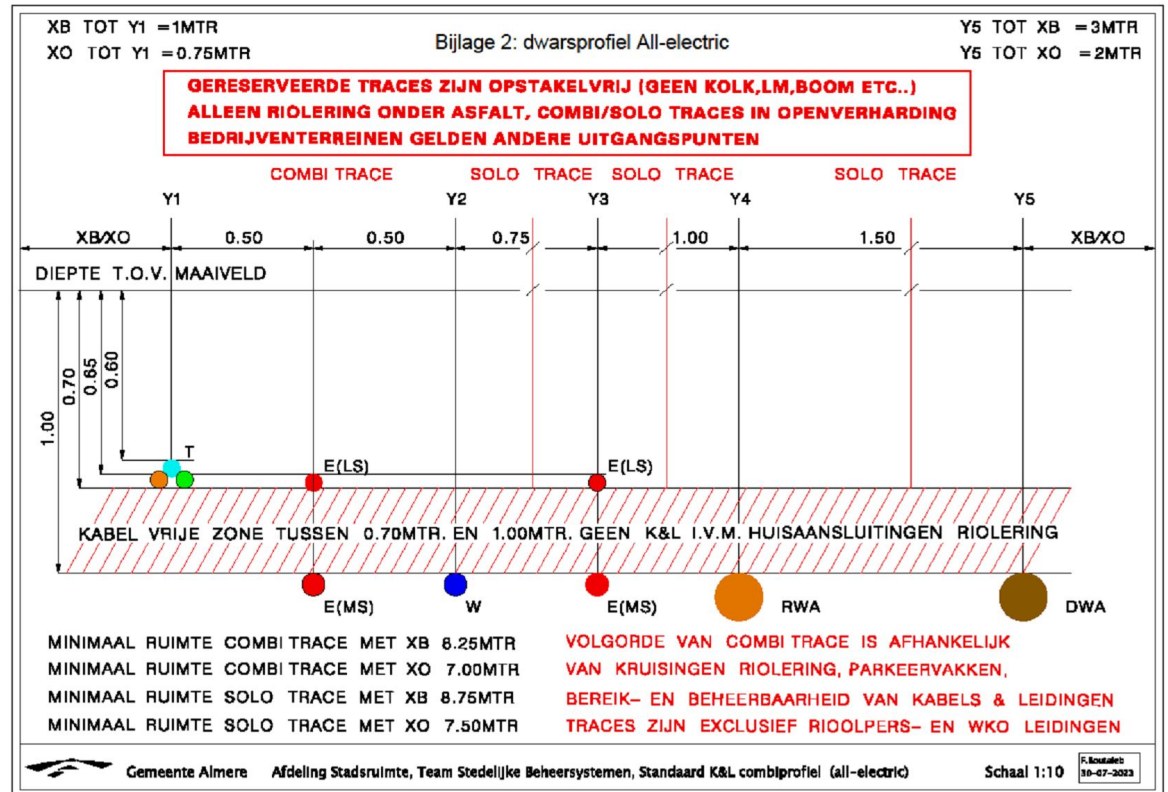
PASSAGE ONDER ASFALT; MANTELBUIZEN (M U.V. STADSVERWARMING) K&L MIN. 1,25 UIT KANT ASFALT.

K&L MIN. 0,75 UIT KANT OPEN VERHARDING (I.V.M. KOLK EN OPENBARE VERLICHTING). OPENBARE VERLICHTING 0,50 (HART LP) UIT VOORKANT BAND.

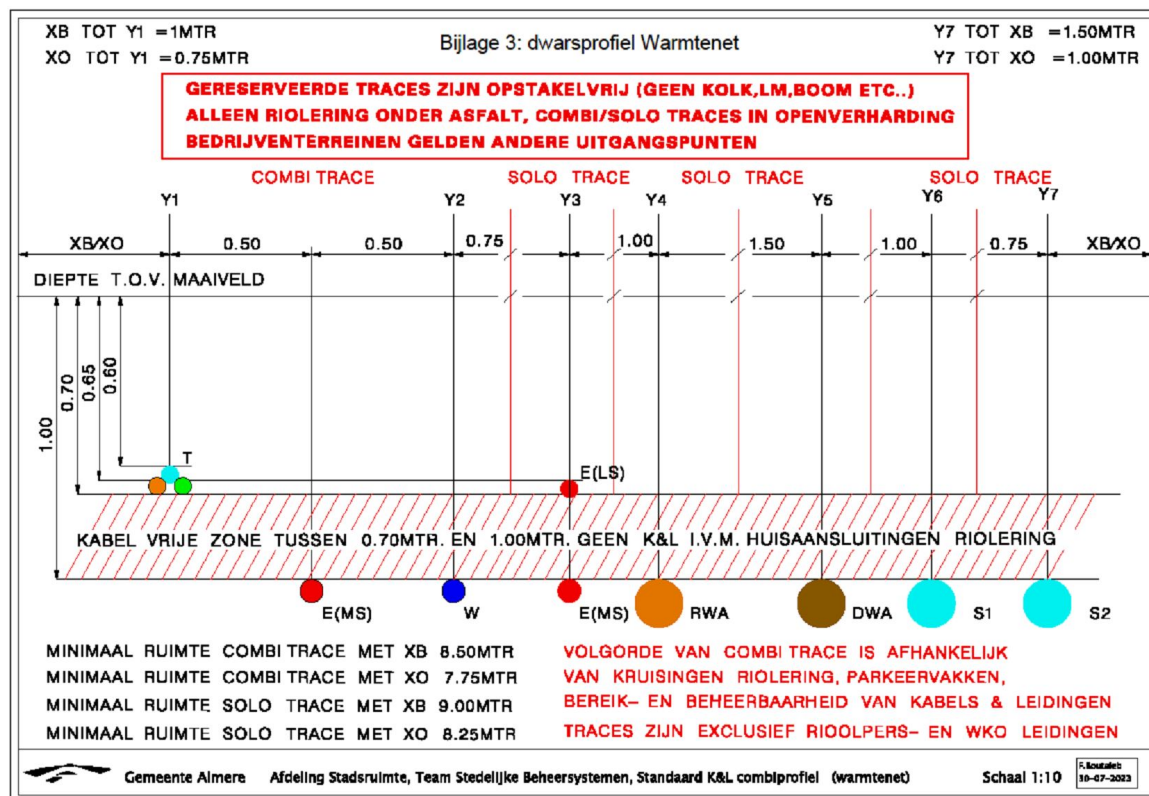
ELEKTRA KABELS BIJ VOORKEUR AAN ZIJDE VAN OPENBARE VERLICHTING. KABELS CLUSTEREN EN LEIDINGEN CLUSTEREN (I.V.M. VERSCHIL IN AANLEGDEPTIE). RIOOLPERS IN PRINCIPIE NIET NAAST WATER.

12.2. Dwarsprofiel All-electric

12.3. Dwarsprofiel Warmtenet

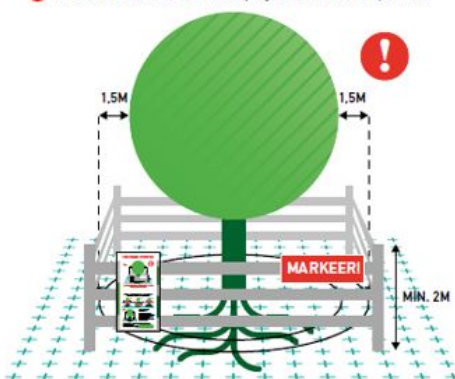
12.4. Bomenposter: werken rondom bomen

BOMENPOSTER

WERKEN ROND BOMEN

KWETSBARE BOOMZONE

! Kwetsbare boomzone = Kroonprojectie + rondom 1,5 meter

! Werkzaamheden en de opslag van materiaal en materieel zijn binnen de KWETSBARE BOOMZONE alleen toegestaan MET TOESTEMMING (Goedgekeurd Werkplan).

RANDVOORWAARDEN EN EISEN

1. Plaats een niet-verplaatsbare fysieke afscherming rond de boom (minimaal 2 m hoog) en markeer deze met de weerbesterdige poster 'Kwetsbare boomzone'.
2. Binnen elke kwetsbare boomzone zijn (tot 1,5 m buiten de kroonprojectie) de uitvoering van werkzaamheden en de opslag van materiaal en het rijden of parkeren van materieel en voertuigen alleen toegestaan met toestemming via een door de opdrachtgever of directie Goedgekeurd Werkplan.
3. Binnen elke kwetsbare boomzone gelden randvoorwaarden die uitgewerkt moeten zijn in het goedgekeurde Werkplan. Deze randvoorwaarden worden in de regel opgesteld aan de hand van een Bomen Effect Analyse (BEA).
4. Het Werkplan Bomen (WPB) vermeldt gedetailleerd (per boom) wanneer, op welke wijze, volgens welke randvoorwaarden en met welk materieel en welke hulpmiddelen werkzaamheden binnen de kwetsbare boomzone mogen en moeten worden uitgevoerd.
5. Werkzaamheden mogen de duurzame instandhouding van de boom nooit in gevaar brengen.
6. Graafwerkzaamheden in de kwetsbare boomzone zijn uitsluitend toegestaan met toestemming via het goedgekeurde Werkplan, zie hierboven punt 2.

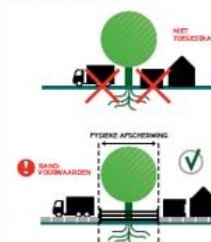
LEIDRAAD MINIMALE GRAAFAFSTANDEN

Stam ø (dm)	Minimale graafafstand vanuit het hart van de stamvoet	Meerzijdig graven, of eenzijdige wortelontwikkeling of scheefstaande boom (trekzijde)
20 cm	> 1,25 m	2,0 m
40 cm	> 1,50 m	2,5 m
60 cm	> 1,75 m	3,0 m
80 cm	> 2,25 m	3,5 m
100 cm	> 2,50 m	4,0 m
150 cm	> 3,50 m	5,0 m

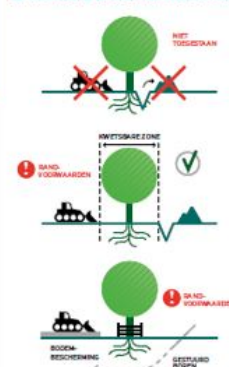
HANDBOEK BOMEN

Voor een juiste uitwerking van een Goedgekeurd Werkplan en de eisen en randvoorwaarden voor werkzaamheden rond bomen wordt verwezen naar het Handboek Bomen | H2 | Werken rond bomen.

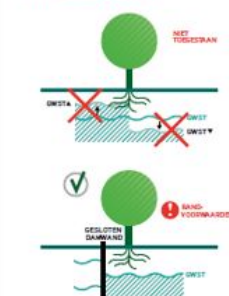
OPSLAG, PARKEREN EN TRANSPORT

GRAVEN, OPHOGEN EN ANDERE BODEMBEWERKINGEN

BRONBEMALING EN VERANDERINGEN IN GRONDWATERSTAND

VLOEISTOFFEN EN GASSEN

SNOEIWERKZAAMHEDEN

12.5. Ontwikkelingsplan

Bijlage 5

Almere Hout Noord

Bruto plangebied : 325,4 ha (3.354,250 conform matenplan 1)
 A6 park bruto totaal : 84,8 ha
 Woonzone bruto : 250,6 ha

Onderverdeling woonzone:
 te handhaven Vilers : 4,6 ha
 woongebieden bruto : 131,9 ha
 bosgebied bruto : 75,0 ha
 hoofdplanstructuur : 39,1 ha (lanen, dwarslanen, brink en lange hout;
 maar ook deels leidingstraat 6 en oever Hoge Vaart)

Legenda

- stroomdreef
- wijkontsluiting plus
- wijkontsluiting
- woonstraat (verzamel functie)
- VRI
- ☆ speciale kruispunt oplossing
- reservering Seichtse Lijn met talud
- HOV-route bus
- bus halte
- ontmoetingsroute
- fietspaden in hoofdstructuur
- fietspaden in de wijk
- paardrijroute
- windmolen
- ECO icoon
- water
- water in bos
- + 3m talud
- bestaande bevertocht
- nieuwe bevertocht
- beverbrug
- brug
- vaarduiker
- reguliere duiker
- voetgangersbrugje
- archeologische vindplaats
- buffer 10 meter
- nader te onderzoeken
- primair leiding tracé
- secundair leiding tracé
- leidingstraat 6
- hoofdplanstructuur
- A6 park
- woongebied
- bos
- bedrijfskavels met publieke functie
- binnenstedelijk bedrijventerrein
- detailhandel / werken op begane grond
- vaartuilen met woonboot
- locatie school (indicatief)
- ondernemingshuis

Ontwikkelingskaart

30.11.10
 0m 100m 500m

6

12.6. Plan kabels en leidingen

12.7. Richtlijnen in gebruik geven / nemen van Leidingenstraat

1. Het gebruik van de leidingenstraten is voorbehouden aan de gemeente Almere en de Nutsbedrijven ten behoeve van aanleg, beheer en onderhoud van kabels- of leidingen.

2. Deze leidingenstraat is bestemd voor de hoogste orde van kabels- en leidingenverkeer (zoals hogedruk gas- water-, hoogspanningsleidingen) en voor recreatief gebruik (bijvoorbeeld wandelen, fietsen enz.).
3. De leidingenstraat moet obstakelvrij zijn (dus geen opstallen) in verband met de bereikbaarheid van de kabels- en leidingen bij calamiteiten en in deze zone worden regelmatig kabels- en leidingen bijgelegd.
4. De leidingenstraat mag niet voorzien worden van bomen of diep wortelende beplanting. Gras / niet diep wortelende beplanting is toegestaan.
5. De leidingenstraat mag niet voorzien worden van gesloten verharding (bijv. asfalt) of andersoortige verharding die kostenverhogend werken bij de werkzaamheden aan kabels of leidingen in deze zone. Bij kruisingen met asfaltwegen moeten ten behoeve van de kabels- en leidingen beschermende voorzieningen worden getroffen, zodat zonder inbreuk op de verharding beheer en onderhoud mogelijk blijven.
6. De leidingenstraat mag niet belast worden met milieu onvriendelijke inrichting of objecten die dit veroorzaken. Dit in verband met mogelijke penetratie van het drinkwaternet (olie lekkage door motorvoertuigen).
7. Gebruikers met voertuigen (zijnde geen beheervoertuigen) die tijdelijk gebruik maken van deze zone moeten, in verband met de asdruk, goedkeuring aanvragen bij de beheerder van deze zone. Mocht het totale gewicht meer zijn dan 3,5 Ton dan moet rekening gehouden worden met de **Velin voorwaarden**.

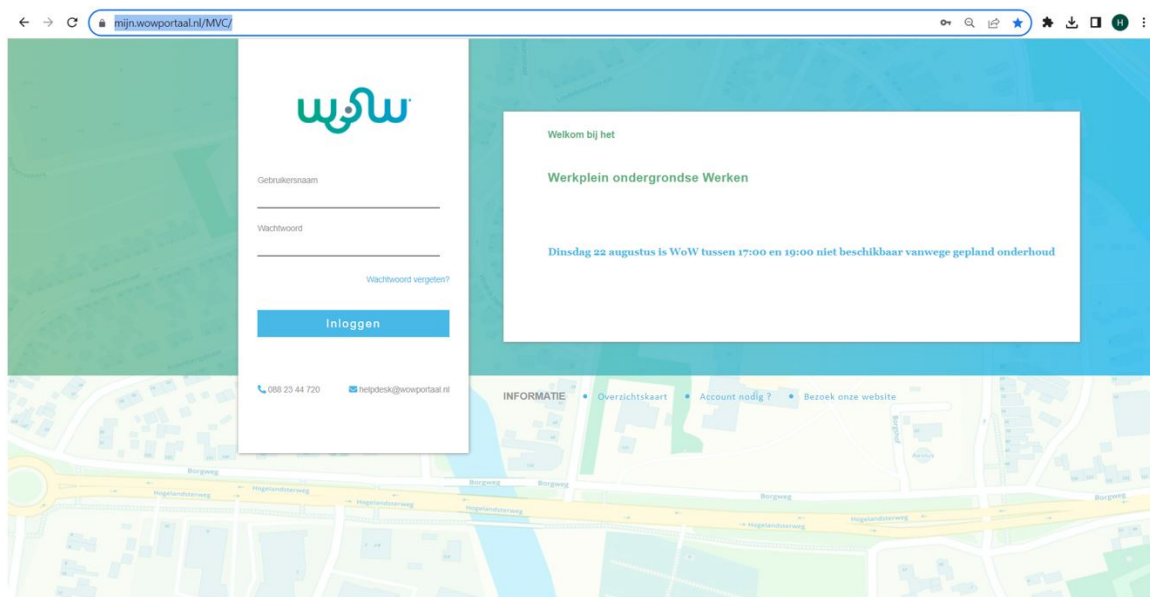
12.8. Instructie MOOR

Registreren van Vergunningen / Instemmingen en Meldingen

Bijna alle aannemers gebruiken voor de registratie het WoW portaal. Dit portaal is gekoppeld met het MOOR portaal van de gemeente.

Het aanvragen van een vergunning

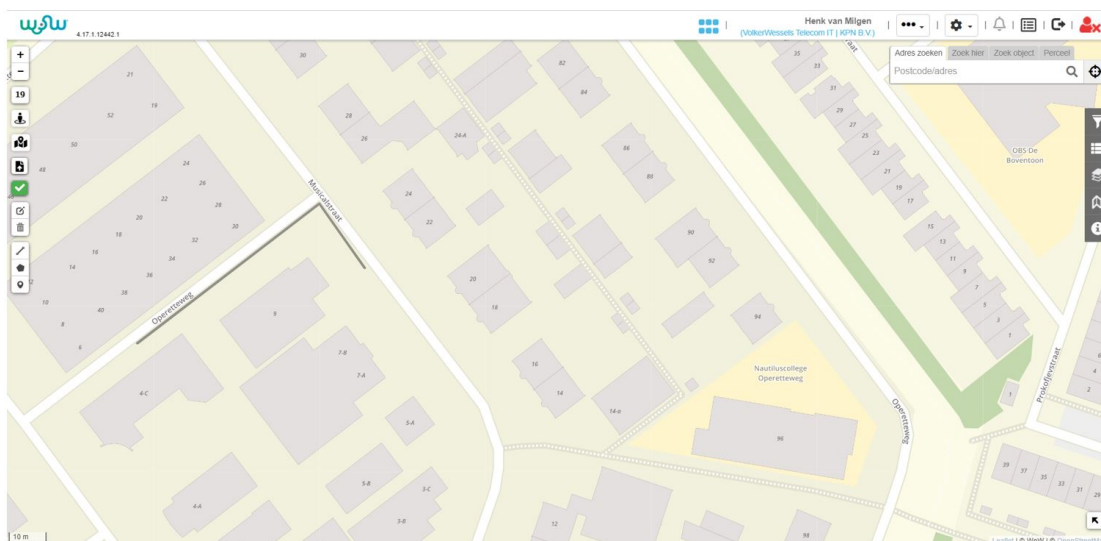
U gaat naar de website: <https://mijn.wowportaal.nl/MVC/>

Hier voert u uw gebruikersnaam en wachtwoord in en klikt op de knop **Inloggen** of **Enter** op uw toetsenbord.

Afhankelijk van uw instellingen komt u in het werkplein of in de lijstweergave. In deze handleiding wordt het werkplein uitgelegd.

1. Teken de locatie in waar u gaat graven. Dit kan een punt, tracé of polygoon zijn.

2. Klik op het “groene vinkje” aan de linkerkant en kies voor Aanvraag Vergunning. U komt nu op het scherm om alle gegevens van uw aanvraag in te vullen. Vul hier onderstaande gegevens in

Nieuwe aanvraag

Kiezen per (deel)gemeente

Adres C

Wegbeheerder Gemeente Almere

Geplande start- en einddatum D

Type werk Groot Geprogrammeerd Werk

Type aanvraag Inschrijvingsbesluit

Instellen waarschuwingen

- ☒ Controle op behandeling door VVI
- ☒ Controle op besluit door VVI

Vergunningaanvrager VolkerWessels Telecom IT | KPN B.V.

Opdrachtgever VolkerWessels Telecom IT | KPN B.V.

Vergunninghouder KPN B.V.

Debitur

KvK nummer : 27124701
 BTW : NL005292056B01
 IBAN : NL41INGB000467568
 ACM registratie : 940254

■ Aanvraag is bekend en gaat akkoord met de voorwaarden voor deze aanvraag zoals opgenomen in de lokale verordeningen en voorschriften.

- A. Door op de paperclip te klikken kunt u bijlagen toevoegen waaronder bijvoorbeeld een tracé tekening, foto's, etc.
- B. Met het opmerkingen symbool kunt u commentaar toevoegen.
- C. Het adres van de locatie is verplicht en kan handmatig worden ingevuld. Een andere mogelijkheid is om de punaise die achter het adres staat op de kaart te slepen. Hierdoor wordt het adres automatisch gevuld.
- D. Het betreft hier de gewenste periode. Vul hier een ruimere periode in zodat de aanvraag niet binnen korte tijd verloopt. Houdt ook rekening met de doorlooptijd van de aanvraag en de geldigheidstermijn.

- E. Per netbeheerder kunnen in WoW extra rubrieken worden ingeregeld. Deze zijn dan verplicht.
- F. Als u aangeeft dat de aanvraag ook zichtbaar moet zijn bij de combi aannemers dient u dit aan te geven. Als deze niet is aangevinkt, kan de combi aannemer geen melding maken vanuit de vergunning.
- G. Hier kan bijvoorbeeld een projectnummer of andere referentie worden ingevoerd. Deze referentie komt later terug in de melding.
- H. De lengte wordt bepaald op basis van het tracé dat is ingetekend. Deze lengte is wel handmatig te wijzigen.
- I. Na het accepteren van de voorwaarden kunt u de aanvraag opslaan of goedkeuring aanvragen bij de gemeente. Een opgeslagen aanvraag is niet te zien bij de gemeente. Vul daarnaast zoveel mogelijk gegevens in ook al zijn deze niet verplicht. Hoe vollediger de aanvraag is ingevuld hoe sneller de gemeente de aanvraag kan behandelen.

Het WoW biedt heel veel mogelijkheden. Deze zijn niet beschreven. Via de helpdesk helpdesk@wow-portaal.nl kunt u altijd uw vragen kwijt.

12.9. Escalatie proces grondroering

1^e escalatie

Indien de grondroerder herhaaldelijk (2 overtredingen) in de fout gaat, nodigt de toezichthouder de grondroerder uit op het stadhuis voor een overleg.

Tijdens dit overleg worden afspraken gemaakt om herhaling van de gemaakte fouten te voorkomen. De afspraken worden door de toezichthouder vastgelegd in een verslag en verstrekt aan de grondroerder. Daarnaast wordt een kopie van het verslag verstuurd naar de contactpersoon (grondroerder) (in geval van escalatie) zoals vermeld in het registratiesysteem.

2^e escalatie

Indien de grondroerder na het overleg opnieuw in de fout gaat (1 overtreding), worden de werkzaamheden stil gelegd. Bij het stilleggen van het werkzaamheden wordt de netbeheerder daar zo snel mogelijk van op de hoogte gebracht.

De technicus K&L nodigt de aanvrager (grondroerder) van de vergunning, instemming of melding uit voor een overleg op het stadhuis.

In dit overleg moet de grondroerder met een verbeterplan komen waarin aangegeven staat hoe hij (herhaling van) fouten in de toekomst gaat voorkomen en hoe hij dit borgt.

3^e escalatie

Indien de grondroerder na het overleggen van het verbeterplan opnieuw in de fout gaat, volgt de 3^e escalatie. De Senior Technicus nodigt de netbeheerder en grondroerder van de vergunning, instemming of melding uit voor een overleg op het stadhuis.

In dit overleg wordt het verbeterplan van de grondroerder geëvalueerd en besproken waarom het opnieuw mis is gegaan. Hier wordt tekst en uitleg gevraagd aan de netbeheerder over de werkzaamheden van de grondroerder/huisaannemer.